

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Naročnina znana mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1. Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Mala antanta in Srednja Evropa

Po vesteh iz Pariza je bil na tamošnjih posvetovanjih veselih, ki so veljala pripravili razorožitvene konference, dosežen načelen sporazum glede francoskega predloga o kontroli oboroževanja. Da se je Anglija približala francoskemu stališču, je pripisati v največji meri spoznanju nevarnosti, ki iz današnje Nemčije ogroža evropski mir. Če so točnoma poročila svetovnega tiska, je tudi Italija pristala na francoski predlog in bi bilo torej znamenoviti bistven napredek v prizadevanju, doseči solidarnost zapadnih velesil v vprašanju ohranitve in utrditve miru. Ako je res tako, bo s tem ustvarjena možnost za sporazume tudi v drugih, doslej spornih ali vsaj nerazčiščenih mednarodnih vprašanjih. Eden najvažnejših med njimi je problem končne ureditve srednjeevropske politike.

Vsem tem stvarjem je brez dvoma tudi posvečena glavna pozornost odgovornih državnikov Male antante, ki so te dni zbrani v Sinaji. Z zadoščanjem moremo podčrtati, da pomeni vsaka konferenca te zveze novo etapo na izgraditvi medsebojne solidarnosti in nov porast medsebojnega zaupanja, ki omogoča uspešno zastopanje skupne politične linije. Mala antanta pomeni danes mednarodni faktor, brez katerega ni mogoča v Srednji Evropi nobena pomembna odločitev. Temu dejstvu se danes tudi Italija ne more več upirati in vedno bolj jasno se že kažejo znaki nove orientacije v Rimu.

Danes pa v podunavski politiki še ni videti preokreta, ki je potreben, da nastopi med udeleženci državami medsebojno zaupanje, ki bi garantiralo plodono sodelovanje. Državni udar kancelarja Dollfussa ni prinesel razjasnitve; še več, postavil je nova vprašanja, na katera bo šele čas dal odgovor. Informacije, iz katerih črpa francoski tisk, ki pozdravlja ojačanje diktature, v toliko gotovo niso točne, v kolikor izhajajo iz premise, da ima Dollfuss za seboj večino avstrijskega prebivalstva. Celo o tem se da dvomiti ali ima večino v lastni stranki, saj v njegovem krogu ne vidimo imen starih, preizkušenih voditeljev krščanskih socialcev. S tem, da je izrazil iz vlade Winklerja, pa si je odtujil še tako zvano stanovsko fronto, ki združuje v svojih vrstah vse neklerikalno uradništvo, kolikor ni hitlerjevsko ali socialistično. Bojimo se, da ima Hitler sedaj po spremembi režima v Avstriji še več pristajalcev in simpatizerjev kakor jih je imel poprej.

Nemški vpliv pa narašča tudi na Madžarskem. Gömbösova politika pozna le eno vodilno smer: revizionizem. Na zapadu se ta politika nima nadejati uspehov, o čemer se je z nova prepričal zunanji minister Kanya ob svojem obisku v Parizu. Stremiljenje po francosko-italijanskem zbliznanju zasleduje Pešta s skrbjo in rastočim nezaupanjem, ker pa se svoji revizionistični tezi po nobeni ceni noče odreči, drvi v naročje Nemčije, kjer pričakuje več razumevanja in podpore.

Ni slučaj, da je prišel baš v času, ko se je mudil Kanya v Berlinu, Papen na Madžarsko na jelenji lov. Nemara je njegov obisk imel biti svarilo na francoski naslov. Pa tudi sicer je zahteval posest nemškega državnika politične cilje. V Varpaloti, ki se baje že zdaj pripravljajo za bodoči glavni stan madžarske vojske, so se vršila očitno važna zaupna posvetovanja; udeleževali so se jih skoro vsi člani madžarske vlade, zlasti pa zastopniki vojnega ministrstva. Posvetovanja so bila strogo tajna in Varpalota je bila od vseh strani zastražena. Da se javnost popolnoma izključi, je bil zlasti zastopnikom tiska zabranjen pristop in redakcije so dobile decidirano prepoved, poročati o sestanku. Kljub temu pa je prodrlo v javnost, da so se konference udeležili tudi predstavniki iz Avstrije. Več kakor verjetno je zato, da so se posvetovanja ob priliki Papenovega madžarskega obiska tikala važnih in dalekosežnih načrtov. Da načrti niso bili usmerjeni v smislu Versaillesa, dokazuje Papenova izjava peštanskim novinarjem, katerim je obetal nemško pomoč pri borbi za revizijo mirovnih pogodb in samozavestno podčrtal, da bodo pri ureditvi podunavskega vprašanja v prvi vrsti odločevali Nemci in Madžari.

O vseh teh pojavih in vprašanjih brez dvoma vodijo računa v Sinaji zbrani državniki. Veselje dosedaj niso mogle najti pravega sredstva, s katerim bi se izločile nemško-madžarske motnje iz reševanja srednjeevropskega problema. Zato se zdi, da vedno bolj prodira mnenje, naj bi se prepuslita iniciativa prizadetim državam samim. V tem slučaju bo brez dvoma Mala antanta poklicana, da prevzame vodilno vlogo. Med glavnimi pogoji za tak razvoj je tudi razjasnitev medsebojnega razmerja držav Male antante do Italije, katero tudi mednarodna javnost pričakuje. Vsa znamenja kažejo, da se bliža Srednja Evropa važnim odločitvam, na katerih bodo imele države Male antante pomemben delež.

POSVETOVANJA V SINAJI

Zasedanju zunanjih ministrov Male antante v Sinaji ob navzočnosti jugoslovenskega in rumunskega kralja pripisujejo diplomatski krogi izredno važnost

Sinaja, 25. septembra. p. Danes so se vršile v proslavo 50letnice gradu Peleša, ki je v najtesnejši zvezi z zgodovino rumunske dinastije, velike svečano-sti. Dopoldne je bila v samostanski kapelici svečana služba božja, ki jo je opravil rumunski patrijarh ob veliki asistenci škofov in drugih visokih cerkvenih odličnikov. Službi božji so prisostvovali Nj. Vel. kralj Aleksander, kralj Karol, kraljica Marija, prestolonaslednik Mihajlo ter vsi ostali člani rumunske kraljevske rodbine, člani vlade, diplomatskega zbora, generaliteta in drugi dostojanstveniki.

Po službi božji je sledila velika vojaška parada, pri kateri so defilirali mimo suverenov in ostalih odličnikov vsi oddelki rumunske vojske. Prvi je defilirala polk kralja Aleksandra, nato je na čelu lovskega polka korakal rumunski princ Nikolaj, za njim v prvi vrsti pehotnega polka rumunski prestolonaslednik Mihajlo v činu korporala s puško na ramni. Sledili so vsi ostali polki in vrste orožja. Defile čet je sijajno uspel in izval priznanje vseh navzočih gostov. Občinstvo je pozdravljalo mimohod vojske z velikim navdušenjem, največje ovacije pa je tisočglava množica prirejala obema suverenoma.

Opoldne je bilo na dvorcu svečano kosilo, na katerem je Nj. Vel. kralj Karol izrekel zdravico navzočim gostom, nakar se je ministrski predsednik Vajda Voevod v imenu rumunskega naroda poklonil dinastiji. Zahvalil se mu je kralj Karol, ki je poudaril, da je zgodovina gradu Peleša obnem zgodovina rumunskega naroda. Svečano je izjavil, da bo neomajno stal na braniku interesov naroda in države. Njegov govor je bil sprejet z dolgotrajnimi ovacijami.

Sinaja, 25. septembra. p. Zaradi obsežnih svečanosti v Sinaji so se posvetovanja zunanjih ministrov Male antante zavlekla in se bodo nadaljevala jutri dopoldne. Na svojem prvem sestanku so ministri Male antante razpravljali o mednarodnem položaju v zvezi z neuspahom londonske gospodarske konference; težkočami razorožitvene konference ter v zvezi s predlogom francoske vlade o kontroli oboroževanja. Razprava se je nanašala tudi na izvedbo gospodarskega načrta Male antante v zvezi z najnovejšimi dogovori med Rimom, Dunajem in Budimpešto.

V diplomatskih krogih je napravilo velik vtis dejstvo, da so se včeraj po kosilu umaknili jugoslov. in rumunski kralj, rumunski min. predsednik in vsi trije zunanji ministri Male antante v poseben salon, kjer so delj časa razpravljali o vprašanjih, ki so na dnevnem redu sinajske konference. Sročili je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v daljših avdijencah rumunskega zunanjega ministra Titulesca in češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Živahne komentarje v diplomatskih krogih je izzvala tudi navzočnost bivšega italijanskega ministra grofa Volpia. Mislijo, da gre za važna vprašanja, nanašajoča se na tesnejše sodelovanje med Italijo in Malo antanto tako na po-

litičnem, kakor tudi na gospodarskem in finančnem polju.

Kralj Aleksander — maršal rumunske vojske

Sinaja, 25. septembra. d. Rumunski kralj Karol je imenoval Nj. Vel. kralja Aleksandra za maršala rumunske vojske. Prav tako je odlikoval jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Bogoljuba Jevtiča z najvišjim rumunskim odlikovanjem z lento za zvesto službo.

O čem razpravljajo ministri

Bukarešta, 25. sept. d. Vsi rumunski listi posvečajo obširne članke konferenci Male antante. List »Luptac« poudarja miroljubne namene zunanjih ministrov Male antante, pri čemer imenuje zunanjega ministra Bogoljuba Jevtiča personifikacijo pacifizma jugoslovenskega naroda ter poudarja njegove nesporne zasluge za zagotovitev miru v Evropi, kakor tudi njegovo zgodovinsko vlogo pri ustvaritvi novega statuta Male antante.

List »Dimineata« pravi, da se ima konferenci Male antante poleg vprašanj gospodarskega značaja razpravljati tudi vprašanje sodelovanja držav Male antante v Srednji Evropi, pri čemer bo na izizvalne manifestacije Budimpešte in Berlina odločno odgovorila tako z afirmiranjem svoje moči, kakor tudi s stremiljenjem po zagotovitvi splošnega miru.

»Adeveruk« poroča, da se bo na letošnjem sestanku Male antante obravnavalo veliko število političnih in gospodarskih vprašanj, ki so zaradi preglednosti razdeljena v pet skupin, kar omogoča njihovo metodno obravnavanje.

V prvo skupino spadajo vsa vprašanja, ki so v zvezi z razorožitveno konferenco

in finančnem polju.

Kralj Aleksander — maršal rumunske vojske

Sinaja, 25. septembra. d. Rumunski kralj Karol je imenoval Nj. Vel. kralja Aleksandra za maršala rumunske vojske. Prav tako je odlikoval jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Bogoljuba Jevtiča z najvišjim rumunskim odlikovanjem z lento za zvesto službo.

O čem razpravljajo ministri

Bukarešta, 25. sept. d. Vsi rumunski listi posvečajo obširne članke konferenci Male antante. List »Luptac« poudarja miroljubne namene zunanjih ministrov Male antante, pri čemer imenuje zunanjega ministra Bogoljuba Jevtiča personifikacijo pacifizma jugoslovenskega naroda ter poudarja njegove nesporne zasluge za zagotovitev miru v Evropi, kakor tudi njegovo zgodovinsko vlogo pri ustvaritvi novega statuta Male antante.

List »Dimineata« pravi, da se ima konferenci Male antante poleg vprašanj gospodarskega značaja razpravljati tudi vprašanje sodelovanja držav Male antante v Srednji Evropi, pri čemer bo na izizvalne manifestacije Budimpešte in Berlina odločno odgovorila tako z afirmiranjem svoje moči, kakor tudi s stremiljenjem po zagotovitvi splošnega miru.

»Adeveruk« poroča, da se bo na letošnjem sestanku Male antante obravnavalo veliko število političnih in gospodarskih vprašanj, ki so zaradi preglednosti razdeljena v pet skupin, kar omogoča njihovo metodno obravnavanje.

V prvo skupino spadajo vsa vprašanja, ki so v zvezi z razorožitveno konferenco

Zasedanje Društva narodov

Včeraj je bilo otvorjeno jesensko zasedanje Društva narodov, za čegar predsednika je bil izvoljen južnoafriški delegat de Woter

Zeneva, 25. septembra. AA. Dopoldne je bila otvorjena 14. skupščina Društva narodov. Med občinstvom, ki je to pot maloštevilneje kakor drugače, sta med drugimi tudi dr. Göbbels in dr. Dollfuss. Dr. Beneš, dr. Jevtič in Titulescu so odsotni, ker so na seji sveta Male antante v Sinaji. Francijo zastopajo Paul Boncour, Berenger, Hubert in Delbos.

Zasedanje je otvoril predsednik Mowinkel z govorom, v katerem je omenil, da se svetovna javnost manj zanima za vsakdanje delo Društva narodov, čeprav je pomembno, kakor pa za velike svetovne dogodke. Vzlic iskrenemu prizadevanju se Društvo narodov ni posreželo popraviti položaja na Daljnem vzhodu, saj moramo celo v Evropi sramotno priznati, da nismo dosegli skoraj nobenega zboljšanja v medsebojnih odnosih.

Govornik je nato navajal vzroke zakaj se je izjalovilo prvo zasedanje svetovne gospodarske konference v Londonu, in vprašal je ali ne bi bilo bolje, če bi se že prej, predno se je sestalo toliko držav, skušal doseči sporazum med tistimi državami, ki imajo odločilen vpliv na gospodarstvo sveta. Če bi se Zedinjene države, Anglija, Nemčija in Italija sporazumele o stabilizaciji dolarja, funta in drugih valut, še preden se je sestala londonska konferenca, bi se dal neuspeh preprečiti. Pri tem se je treba tudi vprašati, kakšna bo usoda razorožitvene konference, ker se žal velesile niso prej sporazumele v vseh podrobnostih o programu, ki naj se predloži tej konferenci.

Nadalje je Mowinkel v imenu Norveške čestital velesilam k podpisu pakta štirih, v katerem vidi velik napredek na poti do velikih mednarodnih sporazumov. Govorec o Franciji in Nemčiji je menil, da so bile najsmrenejše ure Društva narodov, ko sta si Stresemann in Briand segala v roke; iz istega razloga nas navdaja z upanjem pakt štirih, ki naj bo sredstvo za izravnanje nesoglasij in za dosego sporazuma, mogoče celo prijateljstva. Ta pakt utegne pripomoči, da se zopet združi razdeljena Evropa, kjer celo najdražji človeški pridobitvi, svoboda duha in osebna svoboda, nista povsod zajamčeni.

Govornik je ob sklepu ponovno poudarjal potrebo mednarodnega sodelovanja in se spomnil Briandovih besed, da bo tisteza dne, ko bodo začeli deca učiti ljubezni do miru in ceniti tudi druge narode, zavladal mir med državami.

Vsi prisotni so te besede sprejeli z živahnim plaskanjem, razen nemške delegacije, ki je predsednikovo govor sprejela s hladnim molkom.

Nato se je vršila volitev predsednika. Izid je bil nepričakovan. S 30 glasovi proti 20, ki jih je dobil mehiški delegat Najera od 53 glasovalcev, je bil izvoljen delegat Južne Afrike de Woter. Diminijoni in skandinavske države so se namreč v poslednjem trenutku odločile za južnoafriškega kandidata. De Woter se je zadnje mesece posebno odlikoval s svojimi govori zoper japonsko intervencijo v Mandžuriji. Ob prevzemu predsedniškega mesta se je na kratko zahvalil za zaupanje in izjavil, da bo nepristranski.

Nato je skupščina določila dnevni red in sklenila ustanoviti pet odborov, ki so se popoldne sestali, da izvolijo svoje predsed-

nike, dočim se je skupščina sestala ob 17.30 k volitvi svojih podpredsednikov.

Sedanega zasedanja Društva narodov se udeležujejo zastopniki 53 držav. V Zenevo je prispelo dosedaj 400 novinarjev.

Italijansko-francoski sporazum o razorožitvi

Pariz, 25. septembra. AA. Listi posvečajo pozornost predvsem položaju v Zenevi. »Petit Journal« smatra, da za sedaj še ni mogoče reči, kdaj se bodo pričele velike politične razprave, ker bo nekaj dni zanimanje v Zenevi izbranih državnikov osredotočeno na medsebojne razgovore. Navzlic temu pa splošno smatrajo, da mora v Zenevi priti do javne razprave o velikih sodobnih vprašanjih in da bo morala vsaka država zavzeti svoje stališče in prevzeti tudi primerno odgovornost.

»Le Matin« opozarja na važnost dejstva, da je v Zenevo prispel italijanski državni podtajnik Suvich, ki ni član italijanske delegacije. Prišli je torej v Zenevo v posebni misli. Poučeni krogi spravljajo njegov prihod v Zenevo v zvezo z razorožitvenim vprašanjem, ker ni izključeno, da želi italijanska vlada s posredovanjem Suvicha doseči predhodni sporazum s Francijo o tej zadevi.

Angleški zunanji minister Simon je zelo optimističen glede končnega izida razorožitvene konference. Po sestanku z avstrijskim zveznim kancelarjem Dollfusom je Simon sprejel novinarje in jim izrazil upanje, da bo v najkrajšem času podpisana konvencija o razorožitvi. To nado opravičuje največje dejstvo, da je došlo med Francijo in Italijo do popolnega sporazuma glede razorožitve. Pogajenja med obema državama so sicer glede nekaterih postanskih vprašanj še vedno v teku, kaže pa, da se bodo tudi ta končala z uspehom. Na drugi strani je treba pribiti, da želi tudi Nemčija, naj bi se čim prej sklenila splošna konvencija o razorožitvi.

Ukinitve plač poslancem v Avstriji

Dunaj, 25. septembra. d. Kot poslednji akt proti parlamentarizmu v Avstriji sta prešli danes predsedništvu parlamenta in zveznega sveta opozorilo vlade, naj 1. oktobra ne izplačata več dilet poslancem in članom zveznega sveta. S tem je avstrijski parlament prenehal tudi formalno obstojati.

Vesti listov, da je bil Oton Habsburški izvoljen v tretih spodnje-avstrijskih občinah za častnega občana, za kar jim je poslal pismene zahvale, so oblasti zaplenile. Poučeni krogi trdijo, da se to ni zgodilo morda zaradi protimondarističnih razlogov, temveč, ker želi vlada, da bi na videz ohranila objektivnost in politično nepristranost.

Bojkot nemške trgovine v Ameriki

Washington, 25. septembra. d. Predsednik ameriške delavske zveze William Green je izjavil, da bo na delavskem kongresu, ki se bo vršil 2. oktobra, bržkone sklenjen bojkot nemške trgovine, ker je hitlerjevski režim nehalno uničil delavski sindikalni pokret v Nemčiji.

Ameriška valutna politika

Borba za inflacijo in proti njej v Zedinjenih državah — Važna konferenca v Beli hiši

Washington, 25. sept. AA. V Beli hiši je bila včeraj važna konferenca članov vlade finančnih in gospodarskih svetovalcev predsednika Roosevelta, na kateri so razpravljali o smernicah denarstvene politike Zedinjenih držav.

Vladi gre za to, da se najde možnost za preprečenje inflacije in da bi vlada dala farmarjem in poslovnim ljudem možnost velikih kreditov s strani vlade. Kreditov naj bi bile deležne tudi zasebne banke. Roosevelt je mnenja, da so banke po večini zdrave, a ne razpolagajo z zadostnimi krediti. Roosevelt pozorno spremlja denarstveno politiko evropskih držav. Poslal je n. pr. v Anglijo svojega posebnega svetovalca, da prouči tamkajšnje razmere. Svetovalec se je vrnil iz Evrope in mu je podal dolgo poročilo o svojih opažanjih.

Rooseveltovo načrt o ekspanziji kreditov pa ni naletel povsod na neomejen pristanek. Tako je izjavil republikanski senator Schall, da bodo konumenti kaj kmalu dokazali, da je obnovitveni akciji uspelo le povisati cene za 10 do 40%, delavci pa so dobili od nje le malenkostne koristi. Statistika kaže, da je produkcija ob koncu avgusta in v začetku septembra v splošnem padala v nasprotju z naglim naraščanjem prejšnje mesece, res pa je, da je v mesecih juniju in avgustu znatno padla nezaposlenost.

Nasprotniki inflacije se zde pomirjeni, ker je Roosevelt izrazil željo, da bi se za sedaj tiskali novi bankovci, vendar pa niso pristajali inflacije nič manj mogočestvilni. Včeraj je bilo v vsej državi mnogo govo-

ro za obe tezi o inflaciji. Eni so naglašali, da inflacija prav nič ne bo popravila nepravilne razdelitve premoženja v Zedinjenih državah, kjer razpolagajo štirje odstotki prebivalstva s štirimi petinami vsega narodnega premoženja, drugi pa so nasprotno ugotavljali, da je polom obnovitvene akcije dovršeno dejstvo in da je danes edino sredstvo za rešitev položaja inflacija.

V novejšem času je nastala v Zedinjenih državah še nova teorija, ki se zavzema za tako imenovani »commodity dolar«, to je za dolar, ki ne bi temeljil na zlatu, temveč na indeksu cen in bi se izpreminjal vzporedno z nihanjem cen. Zdi se pa, da državna zakladnica ni ravno preveč navdušena za takšno rešitev, in zato tudi ni verjetno, da bi nanjo pristala.

Pripomniti je treba, da je večina kongresa za inflacijo. Senat bo prav gotovo pritiskal na vlado, ko se sestane meseca januarja, in to je nov razlog za Roosevelta, da se hitro odloči. Pričakovati je, da se bo inflacijska težnja po volitvah 1934 še okrepila. Takrat bo treba voliti tretjino senatorjev in vso reprezentacno zbornico. Poljedelski volilci so pa odločno za inflacijo, od katere pričakujejo, da bo zausla vrzel, ki zija med cenami na drobno in produkcijskimi cenami.

Detroit, 25. sept. AA. V Fordovih tovarnah je bilo te dni vpletano 32 urno delo na teden. Ta ukrep smatrajo kot izkivanje vlade. Kakor znano, Ford noče podpisati Rooseveltove uredbe o delovnem času, po kateri naj znaša delo v avtomobilskih tovarnah 35 ur na teden.

Francoski komentarji

Pariz, 25. septembra. a. Po vesteh popoldanskih listov bo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš potoval kot zastopnik Male antante v Rim. Dr. Beneš je bil na konferenci v Sinaji določen, da stopi v imenu Male antante v razgovore z Mussolinijem in tudi z Vatikanom. Glede gospodarske dela konference v Sinaji poroča »Agence Economique et Financiere«, da si bodo države Male antante prizadevale izdelati gospodarski načrt, ki se mu bodo lahko pridružile tudi ostale podunavske države in od katerega si obetajo znatno izboljšanje sedanjega položaja. »Temps« piše v svojem uvodniku, da sta ohranitev pogodb in razorožitve, ki se mora podrediti popolni varnosti vprašanji, glede katerih Mala antanta ne bo pristala na noben kompromis. Če bo vztrajala pri tem stališču, bo vedno edina s politiko Francije.

Nova napetost na Daljnem vzhodu

Angleški tisk računa z možnostjo oboroženega spopada med Rusijo in Mandžurijo

Moskva, 25. septembra. a. Po časopisnih vesteh iz Harbina, so mandžurske oblasti aretirale štiri višje soveške nameštence vzhodnokitajske železnice. Sovjetska vlada je zaradi tega poslala nov protest v Tokio. Najprej ugotavlja, da si je Rusija, ker si je z velikim diplomatskim uspehom zavarovala svoje meje od Baltika pa do osrednje Azije, olajšala položaj na Daljnem vzhodu. Vendar list še ne računa z možnostjo takojšnjih komplikacij, ker bližajoča se zima v Sibiriji skoraj docela onemogoča vojaške operacije. Vzlic temu ni položaj nič manj napet in se čim dalje bolj slabša, ker ni pričakovati, da bi Japonska v sedanjem duhovnem razpoloženju ne reagirala na komaj prikriti grožnje sovietskega tiska.

London, 25. septembra. AA. Arelacija sovietskih funkcionarjev po mandžurskih oblasteh in energični odgovor moskovske vlade sta zopet obrnila pozornost angleške javnosti na napetost na Daljnem vzhodu. Tako računa »Daily Telegraph« v svojem uvodniku celo z možnostjo oboroženega spora. Najprej ugotavlja, da si je Rusija, ker si je z velikim diplomatskim uspehom zavarovala svoje meje od Baltika pa do osrednje Azije, olajšala položaj na Daljnem vzhodu. Vendar list še ne računa z možnostjo takojšnjih komplikacij, ker bližajoča se zima v Sibiriji skoraj docela onemogoča vojaške operacije. Vzlic temu ni položaj nič manj napet in se čim dalje bolj slabša, ker ni pričakovati, da bi Japonska v sedanjem duhovnem razpoloženju ne reagirala na komaj prikriti grožnje sovietskega tiska.

Ker je Japonska vtknila velikanske vloge denarja v vojaške operacije in za vojne priprave, ji grozi neposredni gospodarski in denarstveni polom, piše socialistični gospodarstvenik Francis Williams v listu »Daily Herald« Avtor analizira podrobno položaj, v katerem se nahaja Japonska, in omenja, da je finančni minister Takakaki pred kratkim zaman ozoril vojaško stranjo na nevarnosti, ki groze Japonski zaradi

njene vojaške politike. Japonska je sicer znala korenito izrabiti politiko sistematskega razvednotovanja jena, zato je pa na drugi strani tudi narasel primanjkljaj v njenem državnem proračunu. Člankar misli, da bo znanal ta primanjkljaj v prihodnjem proračunskem letu naimani milijardo jenov.

Vatikan išče zveze z Rusijo

Vatikan, 25. septembra. AA. V tukajšnjih krogih ne izključujejo možnosti obnove normalnih odnosov med Sv. stolico in sovjetsko Rusijo. V vatikanskih krogih namreč izjavljajo, da Sv. stolica nikoli ni hotela posegati v ustavno vprašanja tujih držav in da zato tudi ustava sovjetske Rusije ne bi mogla biti nikakoli ovira za sklenitev konkordata pod pogojem, da sovjetska Rusija prizna svobodo verskega izpovedovanja, dočim bi Vatikan duhovščini priporočil, naj se vzdrži slihernega poseganja v politične zadeve države.

Odhod turških ministrov iz Sofije

Sofija, 25. septembra. AA. Po podpisu oziroma podalšanju pakta o nevtralnosti in arbitraž med Turčijo in Bolgarsko iz 1. 1929. za nadaljnjih pet let, so turški ministri odpotovali iz Bolgarske v Turčijo preko Varne, kjer so se vkrcali na turško križarko »Javuse«. Od gostov se je poslovil predsednik bolgarske vlade Mušanov.

Politika čeških Nemcev

Protidržavni pokret pod hitlerjevskim vplivom iz Nemčije — Nemški narodni svet — Ukrepi čsl. vlade

H. — Praga, 22. septembra. Nemci v Českoslovaški so kot neposredni sosedje pod stalnim in jakim vplivom političnega življenja v Nemčiji, zato je zanje sedanja doba čas silnih političnih razburjenj. Vlada je morala vzeti ostrejšje mere za razne pojave v nemških strankah, ki jim doslej velikodušno in prizanesljivo ni posvečala ravno stroge pažnje. Meje so sedaj bolj skrbno zastražene, domači in tuji hitlerjevski agitatorji, ogleduhi in izziivaki morajo odgovarjati pred zakonom za svoje hujskaško početje. Malo pozno se je Čsl. spomnila na nevarnost, ki preti državi z ene strani nemške meje, vendar ima pri svojih strojih ukrepih zoper hitlerjevsko udarniko moralno podporo mednarodnega sveta. Prej so Nemci složno zakričali o zatiranju, kadar je moral kak nemški preponež občuditi silo zakona, zdaj pa je ves svet proti metodam tretjega carstva, zato jadikovanja ne najdejo več dobrohotnega odmeva v svetu. V zadnjem času je Čsl. vlada odrekla potrditev nekoliko narodno-socialističnim županom, pozorno pa zasleduje tudi pisanje hitlerjevskih listov. Ustavila je glavno glasilo hitlerjevske stranke na Českoslovaškem »Der Tag«, izhajajoče v Ustju na Labi; takisto je ustavila list enake smeri v Zatu in madžarskih nacionalcev »Pragai Magyar Hirlap«, ki je trobil v rog nemških sovinitov.

Nemške stranke na Českoslovaškem so v političnem pogledu silno razcepljene. Poskusi za ustvaritev enotne fronte ali vsaj enotnega organa so se doslej vedno ponesrečili. Do l. 1926. je vse Nemce združeval enoten odpor proti državi, zdaj jih sedem let pa so Nemci razcepljeni na dve struji. Eni so aktivisti, ki priznavajo državo in sodelujejo v javnem življenju; v vladi imajo dva ministra, v državni upravi pa mnogo važnih visokih mest, tako da je njihov vpliv na državno politiko mnogo večji, nego se običajno ceni. Druga stranka pa je v ogorčeni opoziciji proti državi ter vsemu, kar je žnjo v zvezi. Širši javnosti morda ni znano, da je nemškemu gibanju kljukastega križa tekla zibelka v Ustju na Labi. Tu se je Adolf Hitler navdušil za antisemitizem in za kljukasti križ. Po nastopu Hitlerja v Nemčiji so se tudi na Českoslovaškem močno izpremenili odnosi med posameznimi nemškimi strankami.

Prošlo nedeljo so se nemški predstavniki sporazumeli za ustvaritev Narodnega sveta (Volksrata). Uredili so stvar natančno po vzoru českoslovaškega Narodnega sveta. Nova nemška najvišja narodna instanca bo hotela seveda isto pot, kakor njen prednik Volksrat izpred vojne. Tedaj mu je predsedoval znani negat dr. Titta, ki je s svojimi hujskaštvom povzročil, da je bilo življenje na Češkem naravnost nemogoče. Med vojno je seveda

njegovo ovadustvo doseglo vrhunec, po prevratu pa je Titta izgubil svoj vpliv in se je zadovoljil z vlogo germanskega mučenika. Na mesto nekdanjega Volksrata, ki je moral v novih razmerah prenehati, so si Nemci napravili »politische Arbeitsstelle«, v kateri so bili združeni tudi aktivisti. Ta organ je bil v stalnih in ozkih stikih z Berlinom, odkoder so vodili vso politiko čeških Nemcev in vse akcije proti Čsl. državi. Voditelj te tajne nemške organizacije je bil dr. Peters, poslanec nemške demokratske stranke; on ima največji zaslug za obnovo Volksrata in bo imel po vsej priliki tudi važno mesto v njem. Na nedeljskem sestanku v Libercu so sklenili ustanovitev Volksrata, volitev njegovih funkcionarjev pa se bo vršila 15. oktobra. Iz Volksrata so izključeni socialisti in komunisti.

Drugi koncentracijski poskus Nemcev je stremeljenje po enotni fronti meštanskih strank, vendar je delo težko in ne pride preko pojanzij. Pobudo za enotno fronto so dali hitlerjevci in nacionalci, ki hočejo svoje delo za Hitlerja skriti za nekako nevtralnno marko. Nemški agrarci, ki so vladna stranka, in krščanski socialci niso navdušeni za novo fronto. Koncentracijske poskuse pa spremljajo razne divje vesti iz nemškega tabora. Prejšnjo nedeljo so priobčili listi faksimile pisma, ki ga je poslal namestnik glavnega urednika »Bohemian« ravnateljstvu lista. Iz dopisa izhaja, da se »Bohemian« sicer boji novega strožjega postopanja vlade, hoče pa ostati s Hitlerjem v dobrih odnosih, zato je začela nekako dvoilično igro. To pismo je močno kompromitiralo glavnega urednika Wesselskega, ki potuje po Nemčiji in hoče hitlerjevcev dopovedati, kako težak je položaj »Bohemijec«, takisto je prizadel urednik Bacher, ki je poslanec demokratske stranke, in sploh celo vodstvo lista. Nemški socialni demokrati so takoj odpovedali tiskarsko »Bohemian«, ki je tiskala njihovo glasilo »Sozialdemokrat«, pa tudi ostali listi iste skupine so odvzeli tiskarski delo. Iz uredništva sta izstopila dva urednika, Zida, ki sta doslej služila Hitlerju. Podjetje je pred polomem in pravijo, da je »Bohemian« že naprodaj.

Nemški nacionalci so imeli v nedeljo v Fryvaldovu zborovanje, na katerem je nemški nacionalni poslanec Schollich, učitelj, ki prejema plačo iz Čsl. državne blagajne, izrekel hujskaške besede: »Nas Nemce gonijo iz države, zato proglasimo, da pojedimo, toda z nami poide tudi nemško ozemlje iz te države.« Generalni tajnik nacionalistov pa je na istem shodu dejal: »Za nas je Berlin merodajnejši nego Praga.« Spričo takih izjav so ukrepi Čsl. vlade vseskor še prekratki in bo morala vlada z železno pestjo udariti po prevratnikih.

Proces v Leipzigu

Zaslišanje bivšega komunističnega poslanca Torglerja in sestre bolgarskega obtoženca Dimitrova

Leipzig, 25. septembra. g. Cetrli dan razprave zaradi poizga Reichstaga je potekel popolnoma v znamenju zagovora edinega nemškega obtoženca in bivšega komunističnega voditelja Ernesta Torglerja. Obtožencu se je vidno poznalo, s kakšnim zadovoljenjem je po več mesečnem molku končno vendarle prišel do besede. Nastopil sicer ni tako teatralično in strastno kakor pred njim bolgarski komunist Dimitrov, toda bil je prav tako nekoliko razburjen, govoril pa je jasno in razumljivo. Poslušalci, ki so prej s trudom sledili dolgovemnim razgovorom med Tanevom ter bolgarskim tolačcem in sodnikom, so pažljivo poslušali Torglerjeva izjavanja. Predsednik sodišča ga pri tem ni prekinjal ter se mu je včasih pokazal tudi naklonjenega, kar se je nasprotno kakor pri ostalih obtožencih videlo tudi po tem, da ga je stalno nagovarjal z gospodom.

Torgler je kategorično izjavil, da s poizgom državnega zbora ni bil v nobeni zvezi. Nato je pripovedoval o svojem prejšnjem življenju in udeleževanju v vojni, kjer je bil hudo ranjen in pred Verdunom tudi odlikovan z železnim križcem. Izjavil je, da Nizozemca Van der Lubbeja ni nikdar prej videl niti ni govoril z njim. Brez dvoma je napravil Torgler med vsemi obtoženci najboljši vtis in celo sodni dvor je z napetostjo poslušal njegova izjavanja.

Med dopoldansko razpravo je nato nastopila kot edina ženska priča sestra Bolgara Dimitrova, prikupna in živahna ženska, ki je podala nekaj izjav o prejšnjem življenju svojega brata. Dimitrov je pri tem zopet izgubil živce in je začel s svojega sedeža postavljati svoji sestri v bolgarski neposredna vprašanja, toda sestra si ni znala pomagati in se je videlo, da je v zadregi. Predsednik sodišča je ukoril Dimitrova in mu zagrozil, da ga bo odstranil iz dvorane, če se ne bo vedel pristojno. Med tem je glavni obtoženc Van der Lubbe sedel bled in nagiben naprej na svojem mestu; zdelo se je, da se komaj drži na stolu. Ko ga je sodnik še enkrat zaslišal glede dogodkov tik pred poizgom državnega zbora, posebno, ali so ga kdaj prej najemali za nasilja in ali je imel sam voljo zažigati, je dajal Van der Lubbe deloma prav kratke nasprotne, deloma pa nejasne odgovore ter s tem spravljal potrepeljivost sodnikov in pozornost poslušalcev na hudo preizkušnjo. Končno je sodni dvor razpravo zaključil, ker je povzročalo zasliševanje Van der Lubbeja nepremagljive težave.

Včeraj je prispel v Leipzig ameriški odvetnik Leon Gallager iz Los Angelesa, ki je prav tako član mednarodnega pravniskega odbora in se hoče po najboljših močeh posvetiti obtožencem. Gallager je stopil v stike s Torglerjevimi zagovornikom dr. Sackom in ga prosil za razgovor. Ameriški odvetnik namerava zaslišati vse priče, ki jih je predlagal državni pravdnik, vendar pa je dvomljivo, ali mu bo sodišče to dovolilo.

Praga, 25. septembra. n. Tukajšnji list »Sozial - Demokrat« je objavil nova obtožila o poizgu poslopja nemškega državnega zbora v Berlinu. Svoje informacije je bil od nekega nemškega begunca, ki je

bil dalje časa v koncentracijskem taboru in čigar imena iz razumljivih razlogov ne more objaviti. Ta Nemec je bil nekaj časa tudi v zaporih na General - Papenstrasse v Berlinu, kjer so sredi julija privrli v njegovo celico ranjenega člana Hitlerjevih napadalnih oddelkov Kurta Strocha, ki mu je dal senzacionalne informacije. Po njih je predsednik nemškega parlamenta Göring pozval v svoje stanovanje, ki stoji nasproti poslopju državnega zbora osem članov napadalnih oddelkov, ki so se tam kaj preskrbeli z bencinom in drugimi gorljivimi snovmi ter prišli po podzemeljskem hodniku v dvorano državnega zbora, kjer so povzročili požar. Po izjavi Strocha sta izmed hitlerjevcev, ki so zažgali parlament, ostala pri življenju samo dva, dočim so bili drugi na skrivnosten način umorjeni. Stroh pravi nadalje, da sta bila ta dva povzročitelja sicer še živa sredi julija, vendar po procesu v Leipzigu tudi onadva izginila. List »Sozial - Demokrat« zahteva, naj se na procesu v Leipzigu zasliši tudi Stroh.

Homatije na Kubi

Newyork, 25. septembra. Š. Kakor se zdi, se pripravlja skupna vojaška intervencija Amerike in Anglije na Kubi. V havansko lukko je priplula lahka angleška krizarka. Stavka delavcev na sladkornih plantažah se čim dalje bolj širi in postaja poljož vedno resnejši.

Havana, 25. septembra. AA. Ker se poljož v Havani še ni razčistil, je notranji minister dovolil neomejeno novčenje med dijaki in drugimi pristaži vlade, da se sestavi revolucionarna gaska, ki bo podpirala redne čete.

Polkovnika Blaza Fernandez vladne čete še vedno oblegajo, vendar pa pričakujejo, da se bodo uporniki kmalu vdali, ker je njegov sin, ki so ga vladne čete ujele, obljubil, da bo pri svojem očetu dosejel predajo. Zdi se, da bodo dijaki, ki so prej odločno odklanjali vsak predlog za sestavo koncentracijske vlade, vendarle pristali nanjo, toda z nekaterimi pogoji. Med drugim bodo zlasti zahtevali program minimalnih reform in ohranitev San Martina na čelu vlade. Medtem nadaljuje San Martin pogajanja z opozicijo.

Bivši bolgarski kralji na Madžarskem

Budimpešta, 25. septembra. n. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je prispel v kopališče Lillafürdő, kjer ostane osem dni. Udeležil se je lova, na katerem je bil tudi bivši madžarski ministriški predsednik Bethlen.

Socialistična zmaga v Curihu

Curih, 25. septembra. Š. Včeraj so se vršile volitve v mestni občinski svet in mestni parlament. Zmagali so socialni demokrati, ki so dobili v obeh korporacijah absolutno večino.

Agrarna reforma pred haškimi razsodiščem

Med našo kraljevino in velesilami je bil l. 1930. v Parizu sklenjen dogovor glede likvidacije agrarne reforme na velesposrednih inozemskih državljanih. Slučen dogovor sta takrat sklenili tudi Českoslovaška republika in kralj. Rumunija. V zvezi z odločbami trianonske pogodbe je bilo madžarskim državljanih, ki imajo v naši državi zemljišča spadajoča pod agrarno reformo, priznana pravica pritožbe na mešan mednarodno razsodišče, ako bi osporovali zakonitost posameznih odlokov naših agrarnih oblasti. Razsodišče sestavlja pet članov: predsednik, po en delegat Jugoslavije in Madžarske ter dva prisodnika, ki jih določa stalno mednarodno sodišče v Haagu. Sedež razsodišča je v Haagu, vendar sme predsednik odrediti, da se vrše razprave tudi kje drugje.

Letošnji jesen so se vršile razprave v Švici in v ljubkem francoskem mestecu N. chatel ob jezeru istega imena. Razprave so se pričele v sredo, 19. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata. Udeležba je zelo mnogobrojna, ker se niso setjali samo člani razsodišča, marveč tudi mnogi drugih oseb, ki so na stvari prizadete. Senatu je predsedoval Švicar g. Henrik Schreiber, po poklicu diplomat, kot prisodnik pa so sodelovali prof. dr. Arandjelović (Jugoslavija), pl. Tomscany (Madžarska), van Hamel (Holandska) in Hamerich (Danska). Našo državo je zastopal bivši minister in predsednik kasacijskega sodišča dr. Subotić. Madžarska je po poslala dr. Gajzapa, ki mu je dodeljenih več ekspertov in tajnikov. Razen teh funkcionarjev pa so se udeleževali razprav kot tožena stranka zastopniki agrarne fundacije.

V pariškem sporazumu iz l. 1930. je bilo, kakor znano, dogovorjeno, da se bodo vse odškodnine, ki bi jih mešano razsodišče prisodilo tožnikom, izplačale iz agrarne fundacije A, ki mu je bil priznan značaj samostojne pravne osebe. Ta fond se nabira iz prispevkov posameznih držav; naša država n. pr. plača v ta fond letno 1 milijon zlatih kron, in sicer do l. 1944., pozneje do leta 1967, pa bo plačevala po 1.672.672 zlatih kron vsako leto. Sme si pa odtegniti od te letne kvote za vsak orol zemljišča, ki ga ousti madžarskim državljanih, po 387 zlatih kron.

Med prvimi razpravami je prišla letos na dnevni red tudi zadeva, ki zanima zlasti našo javnost. Takoj prvi dan se je namreč obravnavala tožba dedičev pokojnega dr. Alfreda Windschgräza, bivšega predsednika avstrijske gospoke zbornice. Dedičje je zastopal ljubljanski odvetnik dr. Ivan Lovrenčič, ki se je osebno udeležil razprave. Gre za graščino Rogatec pri Rogoški Slatini. Ker je upanje, da se spor poravnal izvensodno, je bila razprava s sklenom mednarodnega razsodišča preložena na prihodnje zasedanje, ako ne pride precej do sporazuma.

Peki proti maksimiranju krušnih cen

Beograd, 25. septembra. p. Že dva dni zaseda v prostorih Obrtniškega doma konferenca zastopnikov pekovskih združenj iz vse države. Na konferenci razpravljajo o težkočah, ki so se za to obrtno panogo pojavile v zvezi z izvajanjem novega obrtnega zakona. Zlasti se peki upirajo maksimiranju cen po upravnih oblastih, češ da se maksimiranje vrši, ne da bi se poprej natančno proučili režijski stroški. Peki poudarjajo, da niti eden ne zasluži 10 odstotkov, kaj šele več. V ostale so se peki izjavili za to, da bi se pekeli kruh brez razlike na kvaliteto po enotni ceni 4 Din, zato pa bi bila teža različna. V tem smislu je bila tudi sprejeta resolucija, ki bo predložena merodajnim oblastem.

Spremembe v sodni službi

Beograd, 25. septembra. p. V višjo stopnjo sta napredovala sodnika sreskega sodišča Viktor Durini in Novem mestu in Metod Komotar v Murski Soboti. Za vodje zemljiške knjige pri sreskem sodišču v Ljubljani sta postavljena pisarniška oficijala Miha Tavzes, dosedaj pri okrožnem sodišču v Ljubljani in Leopold Primožič, dosedaj pri apelacijskem sodišču v Ljubljani. Za sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani sta postavljena dr. Josip Senk in dr. Vlado Rupnik, dosedaj sodnika sreskega sodišča v Ljubljani. Premeščeni so na lastno prošnjo sodniki sreskega sodišča Ljudovita Batist iz Ljubljane v Škofjo Loko, Fran Orožen iz Sevnice v Celje, Fran Verbič iz Brežic v Škofjo Loko, Josip Černe iz Mokronoga v Ljubljano in Fran Slabe iz Radovljice v Mokronog.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 25. septembra. p. Premeščen je iz duševne bolnice v Kovinu v splošno bolnico v Ljubljani uradniški pripravnik St. Drašler.

Nov docent tehniške fakultete

Beograd, 25. septembra. p. S kraljevim ukazom je imenovan za docenta tehnične fakultete v Ljubljani inž. Anton Kuhelj, profesor srednje tehniške šole v Ljubljani.

Nov proces proti liškim »vstašem«

Gospil, 25. septembra. n. Danes se je pričel proces proti peti skupini tako zvanih liških vstašev. Obtoženih je 12 oseb, ker so tihotapili orožje iz Zadra ali pa so vedeli za vstaško akcijo in jo niso pravčasno prijavili oblastvom.

Avtomobil usmrtil slovenskega delavca v Zagrebu

Zagreb, 25. septembra. n. Ponoči je avtomobil šoferja Dragotina Kurza povozil do smrti na Ksaverjevi cesti delavca Ludvika Inkreta iz Zibike pri Ptujju. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi krivdo.

Nemško volunstvo v Angliji

London, 25. septembra. n. V Borwicku se je spustil nemški balon, pri čemer so bili ranjeni vsi trije njegovi potniki. Balon je bil od preteklega tedna v zraku ter je startal v Düsseldorfu. Zadrževal se je neprestano nad Severnim morjem. Policija je njegove potnike aretirala, ker niso imeli predpisanih listin. »Daily Express« trdi, da gre za volune, ker je balon plul nad kraji, kjer so se nedavno vršili angleški značilni manevri.

Kandidatna lista nacionalnega delavstva

Za volitve v Delavsko zbornico je v imenu nacionalno zavednega delavstva vložila kandidatno listo Narodna strokovna zveza

Kakor smo že poročali, bodo za volitve v Delavsko zbornico vložene tri liste: nacionalna, marksistična in klerikalna. Listo nacionalnega delavstva je vložila Narodna strokovna zveza; na njej so reprezentirani vsi delavci, ki hočejo, da postane Delavska zbornica resnična borilnica za socialne zahteve vsega delavstva in ob enem oporišče zdrave nacionalne politike. Kandidati so preizkušeni socialni in nacionalni delavci. V naši državi, ki je še le v početku industrijske razvije, je še posebno treba, da se delavstvo ne izloči iz velike vsedravnne nacionalne fronte, ker le vtem bo delavsko vrhanje postalo eno glavnih nacionalnih in državnih vprašanj. Kandidatna lista nacionalnega delavstva je naslednja:

Kandidati:

1. Juvan Rudolf, socialni referent, Ljubljana; 2. Bajt Anton, uradnik OUZD, Maribor; 3. Dr. Bohinjec Joža, ravnatelj OUZD, Ljubljana; 4. Štruc Jakob rudar, Trbovlje; 5. Kralj Franc, kovinar, Jesenice; 6. Kosem Dragotin, strojni stavec, Ljubljana; 7. Nadižar Ignac, ključavničar, Litija; 8. Galjot Simon, zidar, Ljubljana; 9. Derž Ivan, tkalni mojster, Kranj; 10. Choc Janko, kralec, Maribor; 11. Kravos Vladimir, strokovni tajnik, Ljubljana; 12. Korene Anton, natak, Ljubljana; 13. Kotnik Ivan, mizar, St. Pavel; 14. Mrovčje Delfin, čevljarški pomočnik, Ziri; 15. Pregl Leopold, ključavničar, Maribor; 16. Sedlar Vinko, rudar, Zagorje o. S.; 17. Knez Drago, rudar, Hudajama; 18. Kavčič Tomaž, žimprejec, Stražišče; 19. Flis Ivan, rudar, Trbovlje; 20. Petrič Franja, gospodinjica pomočnica, Ljubljana; 21. Blažek Anton, uradnik, Ptuj; 22. Terkuč Edvard, sprevednik ECZ, Ljubljana; 23. Cikulnik Jurij, vratar, Guštanj; 24. Šimenc Franc, delavec, Kamnik; 25. Brilej Miha, rudar, Ljubljana; 26. Gerbec Bogomil, klepar, Ljubljana; 27. Avenik Ivan, kovinar, Jesenice; 28. Levstek Anton, strojnik, Trbovlje; 29. Sober Anton, dninar, Ribnica; 30. Štibil Josip, ključavničar, Maribor; 31. Kratochvil Stanko, delavec, Ljubljana; 32. Strniša Franc, delavec, Litija; 33. Smalc Ivan, bolničar, Ljubljana; 34. Globočnik Andrej, kovinar, Jesenice; 35. Zupevc Alojzij, dninar, Rogoška Slatina; 36. Draksler Ivan, rudar, Hrastnik; 37. Malin Josip, livar, Ljubljana; 38. Vlahovič Vilibald, strojni stavec, Ljubljana; 39. Zilovec Jakob, strojnik, Vevče; 40. Fras Karol, delavec, Maribor; 41. Muzga Mici, predilka, Litija; 42. Štalekar Ivan, stru-

gar, Kranj; 43. Jezernik Franc, ključavničar, Tržič; 44. Cesen Ludvik, delavec, Stražišče; 45. Humr Vinko, zidar, Ljubljana; 46. Derž Franc, mojster, St. Pavel; 47. Slabnik Ivan, zidar, Guštanj; 48. Brence Franc, žagar, Logatec; 49. Flis Karol, rudar, Trbovlje in 50. Vistaler Marija, tkalka, Maribor.

Namestniki:

1. Beribak Stelan, šofer, Maribor; 2. Odar Janez, mizar, Bohinjska Bistrica; 3. Spende Ivan, kopač, Hudajama; 4. Lah Jakob, delavec, Ptuj; 5. Perčič Matija, zidar, Ljubljana; 6. Sattler Ivan, strugar, Ljubljana; 7. Babič Milan, strelni mojster, Loke pri Zagorju; 8. Benedetič Jože, delavec, Ljubljana; 9. Jesenšek Anton, rudniški mizar, Zagorje; 10. Jelenič Ivan, strojni delavec, Maribor; 11. Stržinar Josip, sprevednik ECZ, Ljubljana; 12. Vapotič Joško, dohodarski uslužbenec, Ljubljana; 13. Končnik Matija, delavec, Kamnik; 14. Guček Miroslav, strojnik, Senovo; 15. Jager Ivan, steklar, Hrastnik; 16. Košmerlj Franjo, delavec tobacne trgovine, Ljubljana; 17. Bregant Jernej, tovarniški delavec, Jesenice; 18. Kastelic Marija, delavka, Litija; 19. Turk Franc, strojnik, St. Pavel; 20. Mahne Avgust, delavec, Maribor; 21. Dobrajc Josip, mizar, Rogoška Slatina; 22. Fekonja Jože, zidar, Ljubljana; 23. Grabnar Vinko, rudar, Trbovlje; 24. Luznar Franc, dimnikarski pomočnik, Ljubljana; 25. Holy Zdenko, monter, Kranj; 26. Gliha Franc, strojni oblikovalec, Ljubljana; 27. Bučar Jakob, delavec, Litija; 28. Stupnikar Jože, rudar, Vižintin Franc, zidar, Ljubljana; 29. Šteblaj Franjo, bolničar, Ljubljana; 30. Kranjc Franjo, kralec, Maribor; 31. Drovšek Drago, rudar, Loke; 32. Markovič Ivan, kovinar, Jesenice; 33. Bogataj Anton, čevljarški pomočnik, Ziri; 34. Lukanc Emilija, tkalka, St. Pavel; 35. Ključarič Ivan, delavec, Trbovlje; 36. Vižintin Franc, zidar, Ljubljana; 37. Gašperlin Lojze, delavec, Kranj; 38. Fink Alojz, rudar, Loke; 39. Rabzel Julijana, gospodinjica pomočnica, Ljubljana; 40. Divjak Ivan, delavec, Sladki vrh; 41. Goznikar Alojz, rudar, Hudajama; 42. Končar Franc, predelavec, Litija; 43. Dejak Rudi, livar, Ljubljana; 44. Mandelj Jožefa, predelavka, Litija; 45. Lavševac Rado, kovinar, Jesenice; 46. Mrzelj Franc, kopač, Trbovlje; 47. Jakonič Karol, zidar, Ljubljana; 48. Juh Franc, dimnikarski pomočnik, Ljubljana; 49. Fink Erbin, delavec, Vevče, in 50. Čuperla Josip, delavec, Ljubljana.

to stroho, ki je vezala obe poslopji. Zgorelo ji je nekaj drv.

Pri gašenju je dobil Serdinšek večje opekline po hrbtu in rokah. Kako je ožen nastal, se še ne ve. Splošno se domneva, da je moral kdo vreti v gospodarsko poslopje gorečo vžgalico ali pa ogrek od cigarete, ker je poslopje stalo v bližini občinske ceste, ki je zelo prometna.

S požigom so si omogočili vlom

Novo mesto, 23. septembra. Novomeščanom in okoličanom dobro znani Marč, ki stoji kakih 40 minut od našega mesta, je pred enim doživel kaj nenavadnega dogodek. Predmet tega dogodka je bil imovit posestnik in mlinar Hrovat Franc, ki poseduje vzorno urejeno posestvo in dve hiši. V eni zadnjih noči je v vasi nastalo veliko vpitje in čuli so se klicati: »Gorile! Ognjeni jeziki so zajeli drugo Hrovatovo hišo, ki ni imela stanovalcev. Gospodar, ki je med tem zapustil svoje stanovanje in hitel z družino gasit nekaj sto metrov oddaljeno gorečo hišo, je v razburjenosti pustil svoje stanovanje brez nadzorstva. Pretkani požigalci, ki so računali s tem, da se bo gospodar odstranil iz svojega stanovanja in šel gasit svojo drugo gorečo hišo, so v tem času vdrli v njegovo stanovanje. Odnegli so nekaj gotovine, pobrali več hranilnih knjižic, neke važne listine in spisek dolžnikov.

Ko so ljudje šli drugo jutro po opravih na svoje njive, so našli tam raztreseni več Hrovatovih hranilnih knjižic, ki so jih zločinci na svojem nočnem begu zavrgli. Spričo dejstva, da je bila Hrovatu odnesena lista dolžnikov, se domneva, da storičli niso daleč.

Zagoneten umor v Parizu

Pariz, 25. septembra. AA. Prejšnjo noč se je po Parizu razširila vest, da so našli odbornika pariške občine, ravnatelja gledališča »Casino de Paris« in kinematografa »Palace«, Oscarja Duffreina, umorjenega v njegovi pisarni v kinematografu »Palace«.

V kinematografu so takoj prekinili predstavo. Novinarjem je policijski uradnik izjavil, da je neki upravnik kinematografa našel Duffreina v njegovi pisarni na tleh. Lobanjo so mu neznanj storilec prebri s topim orodjem. Nato so ga pokrtil z malo preprogo. Po položaju sodeč ni bilo nobene borbe med direktorjem »Casino de Paris« in njegovimi napadalcem. Bil je na mestu m.rtev. Vest o umoru Duffreina je napravila na vso francosko prestolnico globok vtis. O storilcih ni ne duha ne sluha.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Spremenljiva oblačnost, vedrejšje, izboljšanje vremena. — Situacija včerajšnjega dne: Po prehodu sistema barometrične depresije preko kontinenta, ki je povzročilo poslabšanje vremena z velikim deževjem v Južni Evropi, je sedaj pričel prihajati proti vzhodu visoki pritisk iz Španije. Zato so prišle množine toplejšega zraka z juga ter se je pričelo vedriti. Pritisk je v splošnem narasel za 4 do 7 mm, več na jugu in manj na severu, največ pa v južnem Primorju. Dunajska vremenska napoved za turek: Sem in tja postopno manj oblačno in nekoliko toplejše.

Na prizoriščih poplav in razdejanja

Vse naše vode se vračajo nazaj v struge — Odkrivajo se velika pustošenja besnega elementa — Škode zaenkrat ni mogoče niti približno oceniti — Vedno nove žalostne podrobnosti o tragediji v Strugah

Ljubljana, 25. septembra

Z upadanjem voda se odkrivajo velika in žalostna prizorišča razdejanja. Ljudstvo se vrača v domove in na polja, poprijeti je treba naglo in povsod. Oblastva zbirajo podatke, seznam celotne škode bo silno žalosten, škoda bo segala v težke milijone.

Ali medtem, ko je drugod z lepim vremenom zasijalo tudi upanje v novo, čeprav še tako trpko in žrtvovanja polno življenje, ostanejo nesrečne Struge naša največja bol. Od tam nam še venomer prihajajo Jobove vesti. Struge so prežalostno jedro tragedije, ki je prinesla Sloveniji tri črne dni.

Avtomobil in motociklisti vozijo po poplavljeni Izanski cesti. Voda sega vozilom do osl.

Barju preti hudo pomanjkanje

Vode padajo — beda raste. Točno! Na Barju kakor v drugih poplavljenih krajih pritiska pomanjkanje. Mnogi Barjani kmetovalci so si spomlad, ko so jim bili uničeni prvi nasadi krompirja, koruze in fižola, morali sposoditi do 1000 Din, da so mogli nakupiti novo seme. Zdaj je znova vse uničeno in ni kaj dati v lonec in še bo okoli 1000 ljudi brez posla.

Cim se bo vodovje vrnilo v strugo Ljubljance, bo komisija ocenila škodo.

Popolne so vode na Barju počasi upadale, izginitle pa bodo šele v nekaj dneh. Glavne ceste, tako Izanska, cesta v Črno vas in Lipe, cesta na Havptmanico in Peruzzijska cesta, ki vodi od šole na Lovico, so še vedno pod vodo. Voda stoji še visoko na Izanski cesti pri Koslerjevi pristani, pa tudi pri km 3 voda še vedno dere čez cesto. Reden promet po Izanski cesti popolne še ni bil mogoč.

Med najpotrebnejše na Barju so do danes razdelili 1500 hlebov kruha in štruc. Ljudje res nimajo niti grizljaja doma. Revščina vlada po vseh hišah. Matere zro obupno v bodočnost. Kaj bo še prinesla zima? V nekaterih hišah voda še vedno stoji. Nanesla je mnogo blata in druge navlake, pospravljanje bo trajalo več dni. Mlekarice iz Črne vasi in Havptmanice so se davi s težavo prerile čez vodo. Mnogi kmetje imajo svoje konje spravljene pri Mokarju. G. Vidmar, gostilničar pri Mo-

karju, jim je šel povsod na roko in sam pomagal pri reševalni akciji. Obč. svetnik Ivan Vrbinc je bil s svojimi požrtvovalnimi gasilci povsod, kjer je bila potreba za reševanje. Cele noči je prečul, da ne bi povodenj zahtevala še večjih žrtev. Skrbni pa so bili tudi ljubljanski gasilci.

Pri Lipah je položaj popolnoma neizpremenjen in tam stoji voda na cesti do 2 m visoko. V nekaterih stanovanjih stoji voda do 1 m visoko.

Huda povodenj je zavzela tak obseg, da si ga človek ne more predstavljati, če sam ni obredel vseh poplavljenih krajev. Škoda na Barju znaša gotovo okoli 1 milijon dinarjev.

V splošnem je nastopilo na Barju mirenje življenje. Ljudje so začeli pospravljati stvari, ki jih je voda nanesla. Registrirajo, saj se je po Barju te dni odigravalo toliko žalostnih prizorov. Eden izmed mnogih je pripovedoval: »Kaj naj storim? Pomladi sem si sposodil 800 Din, da nakupim novo krompirjevo seme. Šest otrok imam pa nimajo niti skorjice kruha.«

Minister dr. Albert Kramer je včeraj dopolne donovno obiskal Barje in si ogledal z večjim spremstvom hudo prizadete kraje deloma na vozu, deloma v čolnu. Za prvo pomožno akcijo ljubljanske mestne občine je med prvimi podporniki poklonil 5000 Din.

stošene srednje Savinjske doline (Podvina, Gotovelj, St. Petra in Polzele) v Celje, se je vršil na sreskem načelstvu razgovor, ki sta se ga udeležila v imenu mestne občine tudi župan g. dr. Goričan in magistratni direktor Subic. Razgovor se je nanašal na izvršitev najnujnejših del, ki so potrebna za upostavitve prometne zveze med Celjem in Zidanim mostom, in na pomoč najhujše prizadetim poplavljenjem.

V gimnaziji, kjer je voda zelo poškodovala telovadnico, danes ni bilo pouka. Včeraj okrog 14. je plavalo po Savinji truplo neznanega moškega, ki je utonil v gornjem toku Savinje. Občina Celje-okolica je izdala poziv, v katerem opozarja pre-

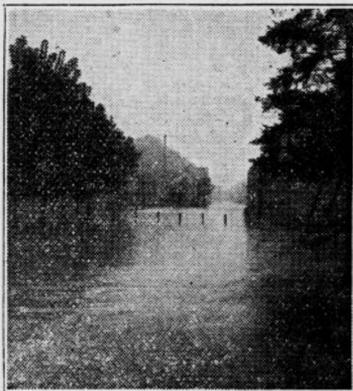
bivalstvo, da zaradi nevarnosti razširjenja kužnih bolezni temeljito očisti in prezrači vse po poplavi prizadete stanovanjske prostore in shrambe, skrbno očedi kuhinjsko in jedilno orodje ter uživa tam, kjer ni vodovoda, le prekuhano vodo odtodno samo kuhana živila. Vsako utemeljeno sumljivo obolenje je treba takoj naznaniti v občinski pisarni na Bregu.

Ministrski svet za poplavljenice

Kr. banska uprava dravske banovine je prejela iz Beograda obvestilo, da je ministrski svet sklenil nakazati kot prvo pomoč za poplavljenice 200.000 Din.

Minister dr. Srkulj v poplavljenih krajih

Beograd, 25. septembra
Minister za zgradbe dr. Srkulj je danes odpotoval v poplavljenе pokrajine, da na licu mesta izda potrebna navodila zlasti glede obnove porušeni državnih zgradb, mostov itd. Danes se je ustavlil v Zagrebu, kjer je popoldne razgledal poplavljenno ozemlje, jutri pa bo odpotoval v dravsko banovino, kjer so povzročile poplave največja pustošenja.

Vrazov trg v Celju Foto: Pelikan

Varstvo proti nalezljivim boleznim po poplavah

Higienski zavod v Ljubljani sporoča: Z vseh strani naše ožje domovine prihajajo vesti o katastrofalnih poplavah, ki so zahtevale ogromne materialne in tudi človeške žrtve. Nesrečno prebivalstvo poplavljenih krajev pa poleg tega ogražajo še nalezljive bolezni, ki se pojavljajo običajno po poplavah, predvsem trebušni legar (tifus) in griža. Vodne množine, ki zalijejo naselja, prodirajo v vodnjake, kapnice in druge naprave za preskrbo vode in zanašajo vanje poleg površinske zemске nesnage tudi vsebino straniščnih greznic. V tej se nahajajo običajno kužne kalicifusa in griže, in to predvsem v krajih, kjer se ti bolezni leto za letom pojavljata. Po okuženi vodi se razširita boleznima epidemio. Da preprečimo pojav teh bolezni, moramo takoj, ko upade in odteče voda, razkužiti vse zalite naprave za preskrbo vode.

Higienski zavod je začel akcijo, da se bo razkužitev poplavljenih vodnih objektov pravočasno izvršila in da bodo sanitetna oblastva posvečala največjo pazljivost nalezljivim boleznim v poplavljenih krajih. Prebivalstvo opozarjamo, da pije v poplavljenih krajih le vodo iz nepoplavljenih vodovodnih naprav; če pa je to nemogoče, naj pije le vodo, ki se je prej prekuhala. Če bi se pa v katerem kraju pojavili posamezni primeri bolezni, opozarjamo prebivalstvo, da to takoj prijavi sanitetnim oblastvom, ki bodo takoj storila vse potrebno, da se ne bodo širile bolezni dalje. Škoda v poplavljenih krajih je že itak ogromna in naša glavna skrb je, obvarovati prebivalstvo pred nadaljnjimi nepotrebnimi žrtvami.

Hydrografsko poročilo gradbenega ministrstva

Beograd, 25. septembra
Hidrotehnični oddelek gradbenega ministrstva je izdal naslednje poročilo:

24. t. m. je bilo v dravski in savski banovini zelo malo dežja. V Ljubljani je bilo padavin 0,1, v Mariboru pa 0,6 mm, tako da so reke začele znatno padati. V drugih banovinah dežja ni bilo, ali pa tako malo, da ni vplivalo na stanje rek. Zato je 25. t. m. začela Sava naglo padati; pri Krškem je v 24 urah padla za 4 m 30 cm, pri Zagrebu je Sava dosegla najvišje stanje 24. t. m. ob 10.30. in sicer 460 cm, to je za 24 cm več kakor je znašalo doslej najvišje zabeleženo stanje. 25. t. m. ob 7. zjutraj jo bilo stanje Sava pri Zagrebu 388 cm, padla je za 72 cm, in še zmerom naglo pada. Pri kulminaciji Sava pri Zagrebu 24. t. m. je voda udarila čez nasipe na desni obali nizdol od Zagreba, tako da je voda preplavila polje. Ker Sava nad Zagrebom naglo pada, je verjetno, da bodo obrambni nasipi na levem bregu nizdol od Zagreba vzdražali.

Dalje od Zagreba Sava rase do Samca in je pri Sisku v zadnjih 24 urah zrasla za 277, pri Jasenovcu za 227, pri Brodu za 115 in pri Samcu za 52 cm. V spodnjem toku Sava še zmerom pada povprečno za 7 cm v 24 urah pri nizki vodi.

Tudi Kolpa je začela padati. V zadnjih 24 urah je pri Karlovcu padla za 118 cm. Stanje vode pri ostalih bosenskih rekah je zelo nizko in počasi še dalje padajo. Zato tudi Sava v spodnjem toku ne bo prestopila bregov.

Drava v gornjem toku pada in je pri Mariboru v 24 urah padla za 38 cm, pri Varaždinu je dosegla kulminacijo pri vod-

nem stanju 290, od Botova pa do izliva pa raste povprečno za 100 cm ob srednjem vodnem stanju. Nevarnosti za večje naraščanje Drave in za poplave ni. Tisa in Dunav imata nizek vodostaj.

Meteorološke številke

Ljubljana, 25. septembra
Zanimivi so meteorološki podatki, ki jih je do danes prejel meteorološki zavod v Ljubljani: o zadnjih katastrofalnih nalivih. V Ljubljani je vsega skupaj padlo 263,5 mm dežja. Ogromna množina vode: na ozemlju ljubljanske občine, ki meri okroglo 40 km², je padlo v teh dneh nad 105.400.000 hl dežja. V Loki pri Zidanem mostu pa je padlo v soboto 130 mm dežja, torej še več kakor v Ljubljani, kjer so sobotni nalivi prinesli 120,6 mm dežja. V Škofji Loki je bilo v soboto 82 mm dežja, v Kamniku 132,5 mm, na Vrhniki 90,5 mm in v Trbovljah 94,8 mm. Nalivi so obsegali v glavnem vso Notranjsko, velik del Gorenjske, Gornji grad s Savinjsko dolino, Celje z okolico in še višje, od Celja dalje vse ozemlje do Brežic, Dolenjsko, zlasti ribniško in kočevsko kotlino. Tudi Kolpa je močno narasla. Pri Brodu ob Kolpi je kazal vodostaj do 4 m nad normalo.

V nedeljo popoldne, ko je nehala deževati, so vode takoj začele padati. Sava se je v glavnem še povrnila v strugo. Ljubljana je ob izlivu v Savo še vedno razlita po travnikih in njivah. Cesta iz Zaloga proti Lazam je še bila danes popolne na

Kako je pustošila Paka

Selo pri Velenju, 25. septembra.
Katastrofalna povodenj, ki je enake v tukajšnjem okolišju ne pomnijo niti stari ljudje, je zapustila žalostne sledove. Tembolj se je mogla voda pokazati kot strahovit element, ker priteče Paka do nas po zelo ozki dolini in kamenitem strmim terenu. Številne mline in žage, ki so kakor nasejani po ozki soteski, je naval vode več ali manj pokvaril, na več mestih spodkopala in razušila banovinsko cesto, mostove in vodne jezove razušil kakor otroške igračke — še celo vodo betonirani občinski most pri Skajevem mlinu se je moral upogniti razdivjanemu elementu! Tudi železniški progji ni prizaneslo in je tekla voda na tem mestu 20 cm visoko čez progo.

Najobčutnejši udarec je dobil veleposestnik in lesni industrijalec Franc Skasa, kateremu je — v kolikor se more v naglici presoditi — odplavila voda čez tisoč komadov hlodov, 50 klastrov bukovihi cepanic, 1½ vagona celuloznega lesa, 2 vagona rezanega lesa, veliko množino

Kako so postali Vaši zobje tako lepi? Oni izzivajo poljub.

Ako so Vaši zobje zamernjeni in ako je Vaš diš zoprn, tedaj se varujte amejanja! Takoj si osvojitte znanstveno postopanje, ki daje zobem sijajno belino: en centimeter KOLYNOSA na suhi žetkici, dvakrat na dan. KOLYNOS odpravi madeže, ocvetuje usta, dela diš vonjiv. KOLYNOS pasta je najbolj ekonomična. Ena tuba traja delj ko dve drugi katerekoli paste.

KOLYNOS

antiseptično sredstvo, razkužilo, sredstvo za negovanje zob. En centimeter zadostuje.

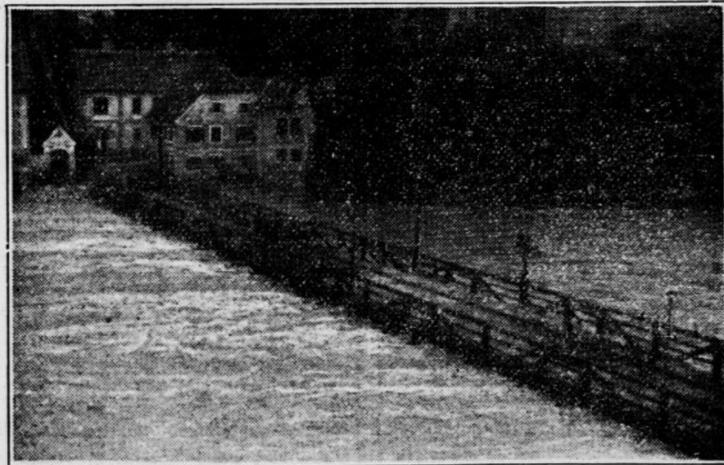
več krajih pod vodo. Jutri bo mogoč prehod in promet. Zaloški mlini ob Savi so precej trpeli. Povodenj je napravila tokrat okoli Zaloga in Vevč izredno veliko škodo. Poljski pridelki, kolikor jih niso spravili, so uničeni. Pri Zalogu je Sava že močno upadla. Najvišje stanje Ljubljance pri Fužinah pa je bilo v soboto 280 m nad normalo.

okroglih hrastov, razen tega pa mu je porušilo 4 mostove. Polnojarmensko žago in eno venecijanko je deloma raztrgalo, deloma razsulo, tako da bo stalno mnogo truda in denarja, da se obrat zopet vzpostavi. Akoravno je bilo vse delavstvo na nogah in se — do kolena v vodi — v dežju in veliki nevarnosti borilo proti razbesneli sili, so bili uspehi le neznatni. Škoda, ki jo je naredila voda po polju, hlevih, kozolcih, stanovanjskih poslopjih itd. je zaenkrat neprecenljiva, ker je deloma še čez 1 m vode.

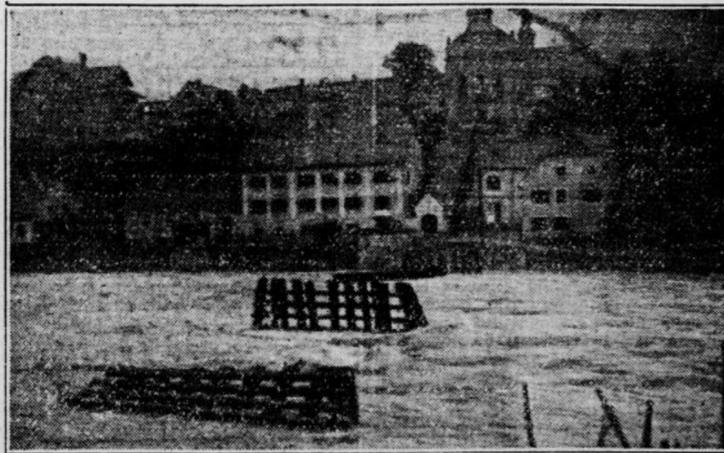
Ne le v dolini, tudi v gorovju je slika po ogromnih plazovih in raztrganih cestah obžalovanja vredna. Že itak revno prebivalstvo je do skrajnosti ožupano in prost merodajna oblasti pomoči, posebno pa še želi predočiti ta obupni položaj davčni oblasti na licu mesta, ker iz izkustva prav dobro ve, da se bodo vse poznejše prošnje in prijave, bodisi ustmene ali pismene, šablonsko reševale.

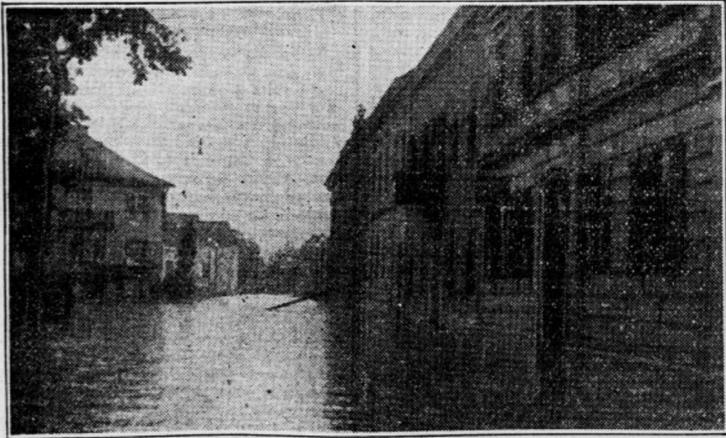
Porušena celjska stara izollna bolnica (kolera špital). Iz pokopin so v zadnjem trenutku rešili stanovalce. Foto: A. Perissich

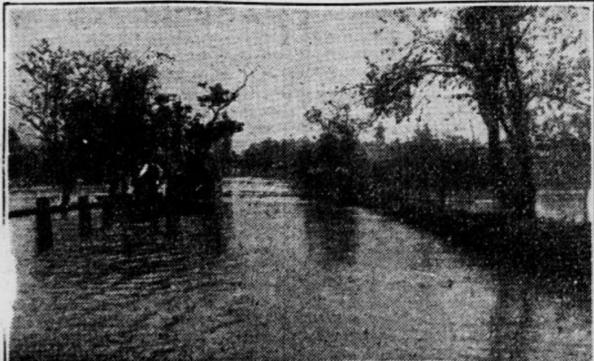
Kapucinski most v Celju dobro uro, preden ga je odnesla Savinja

Ostanki porušenega kapucinskega mostu v Celju. (Foto A. Perissich, Celje.)

Pogled na poplavljeno celjsko ulico. Enako sliko so nudile ostale celjske ulice. Foto: A. Perissich

Most pri vasi Dragi je Krika podrla. Sredi slike se vidijo še ostanke.

Pregled najbolj poplavljenih pokrajin v dravski banovini

Na našem zemljevidu so označeni le oni predeli Slovenije, kjer so poplave zavzele večji obseg in povzročile občutno škodo. Izpustili smo vse one pokrajine, kjer se je voda bolj mirno razlila čez polja in travnike, ne da bi naredila večjo škodo. Dolin, ki bi jim bile poplave popolnoma prizanesle, je na žalost v naši banovini zelo malo in so omejene skoro izključno na severno-vzhodni del Slovenije.

V Strugah — največje gorje

Voda se le počasi odteka, podrobnosti so vedno bolj žalostne — Izdatna pomoč vojaštva — Prošnja vsej naši javnosti

Dobrepolje, 25. septembra. Dopoldne je s prvim kočevskim vlakom dopotoval semkaj zastopnik sreškega nač. iz Kočevja g. Grabrijan v spremstvu kmetijskega referenta g. Kopitarja. Takoj sta odšla proti Strugam, da na licu mesta pregledata katastrofo. Kakor smo že včeraj poročali, so pod vodo vsaj Prickerjev, Potiskavec, Pata, Kolenča vas, Podtabor, Lipe in del Rapolovega. Vse te vasi so popolnoma evakuirane, prebivalstvo je pa pobegnilo v hribe, kjer prebiva v gozdu na planem. Ljudstvo je do smrti premraženo in obupano. Zapustili so svoje domove, ne da bi mogli kaj rešiti, ker je voda silno naraščala... V pol ure — pripoveduje neki kmet — je bila moja domačija vsa pod vodo. Zato sem pobral, kar sem imel pri rokah in si rešil samo golo življenje.

Konzumno društvo je popolnoma zalito, blago vse uničeno. Pretresljiv je pogled na pokopališče, iz katerega se vidi samo konec križev.

V vasi Rapolovo je umrl otrok, katerega bi morali pokopati v Strugah. Otrok leži že tri dni na podstrešju, pokopati ga ne morejo.

Tudi poštno poslopje, stara in nova šola, stoji globoko v vodi. Stružičani so že štiri dni odrezani od poštnega prometa. Zaradi nujne potrebe je bil ustanovljen akcijski odbor, ki skrbi za prehrano in pomoč prebivalcem. V odboru so župan g. Hočevar, župnik Orehek, posestnik Pogorelec iz Podtabora, Miklič iz Pate in Meglen iz Potiskavca.

Ker je beda velika, mizerija nepopisna, se prebivalstvo obrača s ponovno prošnjo na banksko upravo in na vslovensko javnost, da mu priskoči čimprej na pomoč. Dvakrat dá, kdor hitro da! Vsa želja prebivalstva je, da bi vojak ostali še naprej v kotlini, da bi pomagali domačim popravljati hiše in domove. Prebivalstvo tudi prosi, da se mu odpišejo vsi davki.

Splošno prepričanje je, da bo voda v kotlini stala še najmanj 14 dni in zato je pomoč več kot nujno potrebna. Danes je sicer začela polagoma padati, vendar samo za kakih 5 cm. V razgovoru z župnikom je dopisnik »Jutra« izvedel, da je bila slična poplava v teh krajih l. 1824., torej pred 109 leti. Takrat je voda poplavila Struge in dosegla tudi cerkev, a je segla samo do oltarjevih stopnic, to pot pa je še za dva metra višja. Pri normalnih poplavah stoji voda kvečjemu 4 m nad normalno. To pot je ponekod dosegla tudi 30 m višine.

Hude poplave na Hrvaškem

Zagreb, 25. septembra. Po 50 letih je bil v nedeljo ob 10. dopoldne zaradi silnih dotokov iz slovenskih krajev dosežen višek naraščanja Save, ki je nenavaden tudi zaradi svoje naglice. Sava je namreč dosegla 4 m in 52 cm nad normalno. Pri veliki poplavi leta 1925. je bila 4 m 36 cm, leta 1895. pa za 4 m 27 cm nad normalno. Ta nenavaden in nagli porast pa k sreči pri Zagrebu ni imel hudih posledic. Zahvaliti se je treba dobrim nasipom, ki so bili zgrajeni takoj po katastrofalni poplavi leta 1926.

Sava je začela naraščati že v soboto in je bila takoj, ko je dosegla blizu 2 m nad normalno odredjena permanentna služba ob nasipih in so sreči noči zaprosili tudi vojaško oblast za pomoč. Istočasno z vojniki so prišli tudi gasilci. Na nasipih je bilo tako zbranih že o polnoči okrog tisoč ljudi. Varnostna služba je bila dobro organizirana. Pretvila pa je vendarle še velika nevarnost, da bo Sava prodrla nasipe. V velikem strahu so prebili vsi noč prebivalci Savske ceste, kajti voda je že vdirla v mestno savsko kopalnico. Včeraj ob 10. dopoldne, ko je naraščanje doseglo svojo kulminacijo, je bil grozen pogled na razvijano reko, ki je nosila dračje, kupa sena, drva, ostanke razbitih mostov in tudi vsakovrstne kose pohištva. Med vsem tem je bilo videti tudi utopljene ovce in svinje. Mogočni valovi so se uprli ob velik nasip pri železniškem mostu ter ga razbili. To je bila velika sreča za ves južni del Zagreba, ker je ogromno vodovje preko razbitega nasipa krenilo proti Jakuševcu. Prebivalci mestnega središča in severnega dela niso niti vedeli za vsa to velika nevarnost. Istočasno, ko je bil prebit nasip, pa je začela Sava tudi polagoma padati. Padala je za 2 cm na uro in je znašala ob 5. dopoldne njena nadnormalna višina samo še 4 m 20 cm.

Ko se je Zagreb rešil velike nevarnosti, je pa nesreča zadela mnoge vasi v zagrebškem okraju. Največjo škodo imajo vasi Ključ, Drenj, Savski Marof, Javorje, Pušća Vrbinja in manjše naselbine južno od železniške proge. Ves ta del do normalne struge Save in tudi preko na področju samoborskega okraja je spremenjen v velikansko jezero s površino več tisoč oralov. Državna cesta je pod vodo od 15 do 185 km. Nekdanja tovarna mesnih izdelkov v Zaprčiču je bila vsa pod vodo. V Drenji in Javorju so morali evakuirati več hiš. Najhujše je bilo v vasi Ključ, kjer se je v njo izlila ogromna množina vode iz Save in Sotle. Po teh vaseh je povodenj napravila milijonsko škodo, ker je še na njih uničila mnogo pridelkov, poleg tega pa napravila škodo tudi po hišah in gospodarskih poslopih. Vkljub temu, da Sava stalno pada, je še vedno nevarnost velikih poplav pri Sisku. Tudi tam so nasipi sicer dobri, nevarna pa je zaradi tega, ker so pri vasi Belanjek šele v zadnjih dneh prelozili savski nasip v dolžini okrog 400 m. Nasip je še svež in je zaradi tega veliko vprašanje, če bo izdržal vodni naval.

Denar za nasipe pri Zagrebu

Zagreb, 25. septembra. Vznemirjenje prebivalstva zaradi poplav se je danes poleglo, ker je začela Sava padati. Dopoldne si je ogledal nasipe pri Savi minister za gradbe dr. Srkulj v družbi mestnega župana. Izjavil je, da je v proračunu ministrstva za gradbe določenih dva milijona za zgraditev nasipov pri Zagrebu, bankska uprava bo dala na razpolago 1.200.000 Din, dočim ima mestna občina zagrebška v proračunu določenih 1.300.000 Din, tako da je na razpolago nad 4,5 milijona dinarjev.

Savinja in Dreta popuščata

Gornji grad, 25. septembra. Vode padajo. Odrgnanih je bilo več jezov eden v Ljubli, drugi na Ljubincih nize Radmija na Savinji. To je tako zvali Muhovec jez Banovinska cesta od Ljubnega do Luč je na dveh mestih razdrta, avtobusi pa zaenkrat po odstranitvi glavnih ovir zopet vozijo, toda seveda z največjo previdnostjo. Narasla Savinja je trgala zemljišča in odnesla precej lesa. V Lučah je vdrila tudi v neko hišo. Človeških žrtev v Savinjski in Zadrebški dolini ni bilo. Voda se je v obeh razlila zelo široko. Škoda ugetne v vsem srezu znašati po splošni cenitvi največ 500.000 Din.

Posledice v Guštanju in okolici

Guštanj, 25. septembra. Po divljanju voda je v nedeljo prenehala deževati in Meža je pričela padati. Enako poročajo tudi o Mislinji. Danes je poslalo solnce Marsikod je raztrgana in odnesena zemlja ali pa nanjo nametano kamenje. Dračje, drevesa, les leži vse križem. Cesta proti Dravogradu je močno razdejana; na enem mestu, kjer je oster ovinek, pa raztrgana Delavci imajo mnogo dela z odstranjevanjem, promet se vrši samo za silo. Iz hiš in iz tovarne na Ravnah čistijo nanešeni pesek in nesnago, iz oddelkov valjarne in strugarne, kjer bo delo počivalo nekaj časa, prav tako. — Pri telefon-

skem poročili, ki je bilo objavljeno v nedeljskem »Jutru«, sta zaradi slabe zveze izostali dve besedici, kar je spremenilo smisel stavka in dejanskega stanja. Poročilo bi se moralo glasiti da je »voda vdrila v prostore tovarne in presenetila delavce pri delu. Škoda se še ne da oceniti, je pa znatna, ker se je razletela plinska dovodna cev (pri tleh), ne pa razžarjena peč za topljenje železa. V tovarni sami je okrog 100.000 Din škode.

Pri Zbelovem Dravinja še dere čez polje

Konjice, 25. septembra. Po razburjivih dneh poplav se je Dravinja spet vrnila v svojo strugo, razen pri vasi Zbelovo, kjer je razlila strugo v dolžini kakih 300 m in dere kar po polju. Sedaj se šele vidi, kako hudo je prizadela nekatere kraje našega sreza. Zlasti sta trpeli vasi Spodnje Zreče in Radanja vas, kjer je uničen ves jesenski poljski pridelek. Mimo zemskih sadežev in orodja je povodenj odplavila zlasti mnogo lesa vseh vrst, ki bi bil edini dohodek mnogih gospodarjev za nakup najpotrebnejših oblačil za zimo. Na več krajih je voda razlila ceste tako, da skoraj niso prehodne. Narodni poslanec notar g. Karel Gajšek je takoj obiskal prizadete kraje, si ogledal škodo ter osebno zaprosil g. bana za pomoč in izposloval 5000 Din podpore za najpotrebnejše poplavljenca.

Naši kraji in ljudje

Kongres jugoslovenskih emigrantov

Ljubljana, 24. septembra. V nabito polni dvorani Delavske zbornice so v nedeljo ves dan zborovali zastopniki jugoslovenskih emigrantskih društev iz vse države. Kongres je otvoril predsednik Zveze g. dr. Čok, ki je v uvodnem nagovoru izrazil sočutje emigrantov z žrtvami sedanjih velikih povodnj v Sloveniji. Prebral je sozalne g. banu in ljubljanskemu županu. Nato pa je bila med frenetičnimi vzkliki prebrana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru. Predsednik je zatem pozdravil zastopnike 35 emigrantskih društev in oba navzoča senatorja g. dr. Trinajstiča in g. dr. Gregorina.

V imenu preganjanih slovenskih in hrvatskih rojakov v Juljski krajini je za predsednikom pozdravil kongresiste gosp. Zmago Krašelj, v imenu Jugoslov. Matice g. Ivan Stare, v imenu SKJ pa dr. Ražem. Sledilo je poročilo zveznega predsednika g. dr. Čoka. Po kratkem spominskem pozdravnem nagovoru bratom onstran meje je prešel k poročilu o delovanju združenih narodnostnih manjšin v Evropi, ki ni dalo, zlasti pa ne za nas, nikakih povoljnih rezultatov. V vsekoliž izčrpnem poročilu se je dotaknil vseh kulturnih, političnih in gospodarskih problemov, ki tarejo jugoslovensko emigracijo. Zlasti vbarne ovacije in priznanje je pa žel za svoj politični referat o Mussolinijevi politiki s prikazom mednarodnih odnosov.

Tajnik Zveze je prikazal vse obupno stanje naše emigracije v državi in delo Zveze, ki je zaradi svojega delikatnega organizatoričnega dela izpostavljena neverjetnim težavam. Kakor ironija je bilo slišati, da je zvezno vodstvo doseglo uprav na torišču socialnega dela najmanj uspehov, čeprav je večji del svojih sil usmerilo prav na to polje. Svoje poročilo, ki je bilo tako v graji kakor hvallj glede dela društva res stvarno, je končal z željo, naj se vsa emigracija zave, da ne sme biti v požrtvovalnosti in posvetitvi vseh svojih moči problemu Juljske krajine manjša, slabotnejša od našega naroda v Italiji, da ga ne sme zapustiti v njegovi borbi.

Kongres je potekel brez najmanjših trenj, v najlepši slogi. G. Strekelj je poročal o delu propagandističnega oddelka, katerega namen je, da z raznimi prireditvami in akcijami seznanji z jugoslovenskim emigrantskim problemom ne le samo jugoslovensko javnost ampak vobče svet, zlasti Slovence.

Za statistični odsek je poročal g. Mohorovičič. Po njegovih podatkih je v Jugoslaviji emigrantov iz Primorja okrog

70.000. Imajo 35 organizacij, od katerih pa izpolnjuje svoje dolžnosti do Zveze le 23 društev v vsej državi. Teh 23 društev ima skupaj 3500 članov s približno 6000 družinskimi člani. Lepo je grajal društva, ki se svojih dolžnosti do skupnega dela vseh emigrantov premalo ali nič ne zavedajo. Med temi društvi je veliko takih, ki so javnosti splošno znana.

Za finančno gospodarski odsek je poročal g. Vizintin Željko. Pečal se je zlasti s kolonizacijo emigrantov, ki se najbolj uspešno kolonizirajo v Južni Srbiji in v nekaterih delih Hrvatske. Vendar nudi to delo toliko težko psihološke, gmotne in moralne nature, da na kake velike uspehe še ni upati.

Zelo kratko je bilo poročilo blagajnika. Kar je v tem poročilu pomembnega, je to, da je blagajna prazna, da zveza ni dobila nikakih podpor. Dalo bi se naštetih nekaj grehov odločujočih čimteljev.

Dr. Ražem je zveznemu vodstvu predlagal zaupnico, ki je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta. S tem je bilo dopolnilno zasedanje izčrpano. Dospelo je veliko pozdravnih brzojavk iz raznih krajev države, med katerimi je tudi brzojavka župnika g. J. Sokliča iz Slovenjgrada, ki je emigrantskemu delu želel božjega blagoslova.

Kongres se je nadaljeval spet popoldne ob treh. Kakor dopoldne je bila dvorana tudi zdaj nabito polna. Prva točka so bile volitve pri katerih je bil izvoljen stari odbor, in sleher:

Predsednik dr. Ivan Čok, I. podpredsednik dr. Ražem iz Zagreba, II. podpredsednik Gorup Anton iz Celja. Člani direktorija so: tajnik Mladen Anton, blagajnik Mohorovičič Josip, odborniki pa Gorkič France, Strekelj Saša in Cvečić iz Broda na Savi. Načelniki oddelkov: za propagandni odsek Hrovatin Viktor, za statistični Jurčić Lajo, za gospodarsko finančnega dr. Kajin Miran, za kolonizacijskega Vizintin Željko, za publicističnega Stari Ivan za socialnega Lužnik Alojz iz Celja, v nazorni odbor je bil pa izvoljen Trinajstič Ivan (Beograd).

Vsi odborniki so bili izvoljeni tako iskreno in s takim navdušenjem, da je v dvorani odmevalo od ovacij. Predsednik je po volitvah pozdravil še nekatere zastopnike. Nato se je pa razvila debata o članarini društev in o predložitih, ki so jih stavila razna društva. Kongres je bil po govornih nekaterih odbornikov in zastopnikov, ki so jih poslušalci odobravalj z viharimi vzkljkanjem zaključen po pol 19. uri.

Smučarski dom na Pokljuki pod streho

V nedeljo je bil na Gorenjku »likof«. Smučarski dom SK Ljubljane je postavljen do vrha. Kljub slabemu vremenu se je zbralo precej občinstva in vseh 50 delavcev, ki so zaposleni pri gradbi. Po običajnih formalnostih, po pozdravu predsednika konzorcija dr. Orla, so bili delavci bogato pogoščeni. Ob zvokih harmonike se je razvila živahna zabava, katero so še povečali delavci, ki so peli, peeli in deklamirali priložnostne pesmi, kakor so jih sami zložili za to priložilo. Dom sam je impozantna stavba, arhitektonsko zelo posrečen, kar daje najboljši izpričevalci projektantu g. inž. arh. Mesariju. Vidi se, da je v to delo položil poleg znanja res tudi svoje srce. Mnenje vseh je, da tako krasne in ogromne stavbe ne premorejo planine v naši državi. Tudi podjetnika g. Slavec in Šparovec sta izvršila vsa dela res dobro in solidno. Za ta teden pričnejo z instalacijo centralne kurjave in vodovodne naprave, dela je prevzel g. Pičman.

Upaino, da bodo dela tako napredovala, da bo možno dom otvoriti prvo polovico decembra, t. j. za zimsko sezono.

Dom bo v ponos našim smučarjem ter v zadoščenje marljivemu odboru smučarskega kluba Ljubljane. Ravno tako bo velikega pomena za razvoj zimskega turizma prometa na Pokljuki kakor tudi na Bledu.

Zmagoslavje koroške pesmi

Tržič, 25. septembra. Z velikim veseljem je pred dnevi sprejel tržičski prebivalstvo vest, da je bila mestna občina povabila koroške pevce na koncert, saj so se vezi, ki vežejo Tržič in Borovlje, v zadnjih letih izredno okrepile. Spomniti se moramo samo lanskoletne nesreče na Zelenici, kjer je dal mladi Peter Krajnar svoje življenje za krasoto naših planin. Spominška svečanost je stala vezi, ki ne bodo nikdar popustile. In v soboto so nam naša bratje prinesli svojo pesem v Tržič. Vse mesto se je odelo v zastave, silna množica ljudi je sprejela goste rojake, vsa društva so nastopila in mestni župan g. Globočnik je v svoji upravičenosti poudaril, da je domovina na stečaj odprla svoje naročje, da sprejme za nekaj časa sinove iz tujine. Godba je zaigrala in razvil se je lep sprevod.

Zvečer je bila obširna dvorana Našega doma, ki je last Vincencijeve konference, nabito polna. Prihiti so ljudje od blizu in daleč v tolikem številu, da jih je moralo mnogo oditi, ker niso mogli dobiti vstopnic. Z majhno zamudo so stopili bratje pevci na oder in dvorana je zagrela v iskrenem pozdravu. Govor predsednika Bralnega društva g. inž. Polaka je segel v srca in spet ni hotelo ponehati pozdravno ploskanje. Za cerkvene pevce je zbor pozdravil g. Zakrajšek Viktor, kaplan v Tržiču. Ko je naposled stopil pred zbor zastopnik koroških Slovencev g. Verič iz Borovlj in se z iskreno besedo zahvalil za pozdrav in gostoljubni sprejem se je navdušenje še stopnjevalo.

Z veliko dovršenostjo in globokim umevanjem je potem odpel zbor, ki je štel 21 mož, 17 najlepših koroških narodnih pesmi. Poslušalci sami niso mogli prosoditi, katera izmed njih je najlepša, zato so vsako sprejeli s takim odobravanjem, da so morali pevci še in še dodajati in se je s tem koncert zavlekel za dobre pol ure. Med koncertom je predaval o značaju koroških pesmic župnik g. Arnejc iz Trstenika, ki je v preprosto besedo razložil v pesmi vlita čustva. Bil je to koncert, kakršnega menda Tržič še ni slišal.

Po koncertu se je večina občinstva zbrala v Globočnikovi dvorani, kjer so narodne dame postregle gostom z mrlim prigrizkom. Kmalu je priklopela družabnost do vina, pesem se je vrstila za pesmijo, prepevali so Korošci, cerkveni pevci in pevski zbor Bralnega društva, vmes pa so se vrstili govori. Kot prvi se je v imenu Kluba koroških Slovencev zahvalil vsemu Tržiču za prisrčni sprejem bratov iz Borovlj višji državni tožitelj g. dr. Fellacher iz Ljubljane, ki je dejal, da je Tržič sijajno dokazal, da naših bratov onkraj Karavank ne bomo nikdar pozabili in da jih bomo ob vsakem času sprejemali pod gostoljubni krov široke domovine Jugoslavije, ki gleda nanje z najskrbnejšim očesom in želi, da jim da Avstrija vse pravice, kakršne uživa nemška manjšina pri nas. Med številnimi govori, pravim domačim veseljem so potekle pičlo odmerjene ure prehitro. V nedeljo jutraj pa so se poslovlili in odšli dalje v Kranj. Trščani se bodo še dolgo spominjali tega kratkega obiska koroških bratov in z veseljem čakali zopetnega svidenja. Hvala Vam, bratje iz Borovlj, da ste nam pokazali lepoto svoje pesmi.

Dobrodošlo zagrebško darilo rudarskim družinam

Trbovlje, 25. septembra.

V zadnji dobi so se precej zredčili prispelki za gladujoče rudarske družine v trabovelskem revirju. Pri tem pa seveda bodo da ni nič manjša, nasprotno, z vedno večjo skrbjo gredo rudarske družine zimi nasproti. Na ponovno prošnjo rudarjev, da si olajšajo vsaj kolikor toliko glad, se je velikodušno odzvala zagrebška centrala velepodjetja »Hinka Francka sinovi« in na predlog in priporočilo svojega glavnega zastopnika za Slovenijo g. Felka Berliča iz Ljubljane naklonila rudarskim družinam zelo izdatno darilo, ki naj bi služilo drugim velikodušnim podjetjem v zgled.

Skupno je poslala Franckova tovarna iz Zagreba 1900 zavojčkov svojih znanih odličnih izdelkov v celotni kupni vrednosti 11.400 Din. V vsakem zavojku je škatla cikorie in zavoj žitne kave. Celotna pošiljka se je razdelila tako, da je prejelo županje občine Dol pri Hrastniku 230 zavojev, eksozitura obč. Trbovlje v Hrastniku 450 zavojev, socialni urad občine Trbovlje 600, županstvo v Zagorju 450 in županstvo Ržiše 150 zavojev. Kakor pričajo zahvalna pisma, so se rudarske družine zelo razveselile te podpore. Franckovo podjetje večkrat daruje za kulturne in socialne potrebe v Sloveniji, vendar pa po tihem zgledu pokojnega ustanovitelja velepodjetja ostanejo darila in naklonila največkrat neimenovana. G. Felka Berliču, ki je dal pobudo za gornje darilo, velja topla zahvala!

Tragična smrt dobre matere

Kompolje, 25. septembra. K številu smrtnih nesreč ob poplavah moramo pršteati tudi naslednji tragični primer. Skrba žena bivšega župana Matije Samca v Kompolju, mati enajstih otrok, je šla v nedeljo zvečer na kurnik pogledat, kako je s kokošmi, ker je precej grozila voda. Pa se ji je spodmaknila lestev in je nesrečna gospodinja padla tako usodno, da si je na cementu prebila lobanjo. Nezavestno so prenesli v hišo, kjer pa ni bilo zanjo nobene pomoči več. Ponoči je izdihnila. Poleg številne družine žaluje za njo vse prebivalstvo, ki jo je zelo spoštovalo,

VSI PO GROZDJE V BELO KRAJINO

v nedeljo 1. oktobra! — Hitite s prijavi!

Informacije daje g. Novak, manufakturna trgovina, Ljubljana, Kongresni trg.

Domače vesti

Sodne premeštavitve. Premeščena sta sodni kancelist v Ribnici Fran Rigler v Delnice, iz Delnic v Ribnico pa sodni kancelist Anton Šorec. Premeščeni je dalje sodni višji oficijal Josip Medved iz St. Lenarta na Štajerskem k okrožnemu sodišču v Ljubljani, za kancelista pri sreskem sodišču v St. Lenartu pa je imenovan zvaničnik Ivan Košmerlj. Orožniški narednik Anton Gobeč je postavljen za sodnega kancelista pri sreskem sodišču v Šmarju pri Jelšah.

Iz vojaške službe. Za vršilca dolžnosti skladiščnika sta postavljena pri 25. art. polku podporočnik Alojz Medlič, pri 36. pp. pa poročnik Rudolf Goričnik. Na višji oddelek intendantske akademije je sprejet poročnik Boris Kuret; napredovala sta državna mojstra Anton Aršček in Henrik Novak.

Slovenski v tujini službojuči šolniki. Naš pedagoški starosta in zaslužni znanstvenik, upokojeni gimnazijski ravnatelj g. Emilijan Lilek iz Celja je v svoji visoki starosti spisal knjigo »Slovenski v tujini službojuči šolniki«, ki vsebuje zanimive podatke o naših učiteljih in profesorjih, ki so službovali izven svoje ožje domovine v deželah, ki tvorijo sedaj Jugoslavijo, in tudi daleč po tujem svetu. Posebno zanimivi so podatki o službovanju rojakov v nekdanji Bosni in Hercegovini, Srbiji, Bolgariji in Rusiji. V knjigi so zbrane tudi lepe ocene naših bratov na jugu o delovanju mnogih šolnikov iz Slovenije. Knjiga je pravkar izšla v Celju v samozaložbi in jo toplo priporočamo.

ZA PULLOVERJE PRISTNA ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg 1 259

Abiturientli JAD »Triglav« v Zagrebu nam je poslal: Na vseučiliška tla prihajate polni idealov z odločitvijo, da svojo izobrazbo za bodoči poklic dopolnite še s strokovno. Univerza vam ne more dati vsega, česar pričakujete, da vam samo najvišjo strokovno izobrazbo. Spoznati je treba tudi ostale kulturne in socialne dobrine da po končanem študiju stopite v življenje kot značajni Jugoslaveni, da boste koristni člani družbe in države. To izobrazbo pa dobiti samo v naprednih akademskih društvih. Zato vabimo vse napredne abituriente, ki nameravate nadaljevati svoje študije v Zagrebu, da stopite v vrste najstarejšega jugoslovenskega akademskega društva »Triglav«. JAD »Triglav« je svobodno, samostojno akademsko društvo z naslednjimi fakultetami: medicinsko, filozofsko, veterinarsko, tehniško, kmetijsko-gozdarsko in pravno. Na filozofski fakulteti je farmacijski oddelek, na tehniški pa oddelek strojegradbeni, elektrotehniški, ladjegradbeni, ladjski strojni, gradbeni, arhitektski in kemijski. Informacije se dobijo v lokalni JAD »Triglav«, Gunduličeva ulica 29. v Zagrebu.

Nova organizacija intelektualnih delavcev. Mnogi intelektualci so bili organizirani v Zveznici intelektualcev kraljevine Jugoslavije, ki pa se je sedaj razšla, ker ni mogla združiti poleg nezaposlenih tudi zaposlene intelektualce. Ob likvidaciji je bilo osnovano Združenje intelektualnih delavcev Jugoslavije s sedežem v Beogradu. Pravila tega združenja je notranje ministarstvo že potrdilo in organizacija se že širi po vseh banovinah.

OPOROKA DR. MABUSA

Služba na univerzi. Rektorat univerze v Ljubljani je razpisal mesto asistenta pripravnikar pri Institutu za ceste in železnice. Prošnje jet reba vložiti do 10. oktobra.

30 letnica delavskega pokreta v Srbiji. V Beogradu se bo vršila 8. oktobra redka in značilna delavska slavnost: proslava 30 letnice od ustanovitve delavskih sindikatov in kulturnih organizacij v Srbiji. S proslavo bo zvezan tudi oblastni sindikalni kongres delavske zveze. Pri proslavi bodo sodelovala vsa delavska strokova in prosvetna društva v Beogradu, povabljena pa so tudi delavska društva iz drugih banovin. Udeležencem je prometno ministarstvo dovolilo polovično vožnjo po železnicah in ladjah.

Bolgarsko-jugoslovenska liga v Beogradu. V nedeljo se je vršil v Beogradu ustanovni občni zbor Jugoslovensko-bolgarske

lige, ki je sprejel že sestavljena pravila in izvolil svoj začasni odbor. Zborovanju je prisostvoval nekaj časa tudi bolgarski poslanik dr. Kjošeivanov v Beogradu, ki je pozneje v prisotnosti velikega števila zastopnikov raznih društev in diplomatov otvoril v paviljonu »Cvijete Zuzorić« razstavo bolgarskih slikarjev.

Predlog subotičke fakultete o Noblovi nagradi za mir. Svet pravne fakultete v Subotici je poslal norveškemu parlamentu naslednji predlog: Pozvan z okrožnico komiteta za razdelitev Noblovih nagrad za mir, je sklenil svet pravne fakultete v Subotici predlog, naj bi se Noblova nagrada za mir v letu 1933. podelila Bertholdu Königju, članu avstrijskega parlamenta in centralnega sindikata nameštencev avstrijskih državnih železnic, ker je razkril znano tihotapstvo orožja iz Italije v Madžarsko ter si tako pridobil velike zasluge za ohranitev mira v srednji Evropi. V znani hirtlenberški aferi je poslanec König odklonil veliko ponudbo 150.000 šilingov, da bi o tihotapstvu molčal, ter je s pomočjo članov centralne uprave železniškega sindikata odločno in vestno razkril vso veliko in nevarno zaroto proti miru.

Velike pravoslavne svečanosti v Dubrovniku V nedeljo je v Dubrovniku patriarh Varnava izvršil velike cerkvene svečanosti, pri katerih so sodelovali episkopi Dožič, Kulić, Stanković, Velimirović in Cirić ter 58 duhovnikov. Slovesnosti se je udeležilo mnogo vernikov iz Boke Kotorske in Hercegovine, ki so prišli tudi v elikovih narodnih nošah. Pridigo episkopa Velimirovića so oddajali po radiju. Zvečer so patriarhu in njegovemu spremstvu priredili banket v hotelu Imperialu, na katerem so bili tudi zastopniki oblasti in predstavniki pravoslavnih cerkvenih občin iz Dalmacije in Hercegovine. V ponedeljek jutraj je patriarh odpotoval v Tuzlo.

Predavanje o Cankarju v Sarajevu. Slovenski klub v Sarajevu priredi ob priliki petnajstletnice Cankarjeve smrti Cankarjev večer s predavanjem o njegovem življenju in delovanju.

Jugoslovenski kej v Gdynji. Poljski ministar za trgovino je odobril predlog pomorske uprave, da se eden izmed novih kejev v Gdynji imenuje Jugoslovenski kej.

Naši v Ameriki. Bivši prvi slovenski član mestnega zastopa v Clevelandu rojak Ivan Mihelić je letos kandidat za urad najvišjega sodnika mestnih sodišč. Za ta urad sta samo dva kandidata in je mnogo upanja, da bo Mihelić izvoljen. — Rojakinja Franja Kobetova, rojena v Calumetu, poroča iz Calumeta, kjer je uslužbena kot učiteljica, da je letošnje počitnice prebila v Honolulu na Havajskih otokih, kjer je pohajala tamkajšnjo visoko šolo. Kobetova je skoro gotovo prva Slovenka, ki je študirala na havajski univerzi. — Slovenski film »Triglavske strmine«, ki ga je prinesla iz Ljubljane gđ. Franja Tavčarjeva, se je 9. t. m. predvajal v Detroitu v Slovenskem domu. — Iz Waukegana poročajo o žalostnem dogodku, ki se je pripetil v tamkajšnji slovenski naselbini. Anton Valentičič, star 40 let, je ustrelil svojo ženo Lojzo, potem pa se sebe. Pred meseci ga je žena zapustila. Valentičič jo je nedavno obiskal z namenom, da se pomiri z njo. Namera pa se mu ni posrečila. Med zakoncem je prišlo do prepira, med katerim je mož potegnil revolver in ustrelil ženo. Valentičič je nato pobežnil v Roosevelt-park in si tam pognal kroglo v glavo. Nesrečna zakonska dvojica zapušta 20-letnega sina in 18-letno hčer. — V predmestju Chicaga so našli rojaka Ivana Pipana mrtvega s tremi krogliami v telesu. Zraven trupla sta ležala dva klobuka, kar znači, da je bil Pipan v boju s svojimi morilci. Policija je pozneje aretirala dva razloglva Italijanska delavca. Pipan, po rodu Tržačan, je bil blagajnik Italijanske unije razvaljevalcev kruha. — V naselbini Nevshi je slovenski farmar Franc Zalar postal žrtve groznega zločina. Ko se je s svoje farme vračal domov, so ga neznan zlikovec umoril in oropal. Truplo pa polili s petrolejem in zažgali. Zalar je bil samed. Rodil se je bil leta 1878. In je večkrat pravil, da ima sorodnike v Brusnicah pri Novem mestu. — Iz Elyja poročajo, da je tamkaj ur. Nace Gregorič, star 64 let, ki zapušta v Ameriki dve sestri.

40.000 obsojencev. Statistično je ugotovljeno, da pride v naši državi vsako leto za zamrežena okna in zaklenjena vrata blizu 40.000 ljudi, ki so jih obsodila prvostopna in sreska sodišča. Med 40.000 obsojenci pa je samo 4 in pol tisoč žena, ki so prišle v konflikt z zakoni. Med obsojenci je največ kmetov, po šolski izobrazbi so razdeljeni takole: nepismenih je 30,77%,

med nepismenimi jih ima 53,19% samo osnovno šolo, ostali odstotki pa razne višje šole. Čistokrvnih Jugoslovenov je med obsojenci 92,68 %, ostali pa odpadajo na zastopnike drugih narodnosti. Velik del obsojencev je star od 21 do 30 let. Po statistiki iz leta 1930. so tvorili obsojenci te starostne dobe 39,96 %, nad 60 let starih pa je bilo 3,06 %. Kaznilnic imamo 12 in dobi vsaka kaznilnica povprečno na leto 3 do 4.000 novih jetnikov, na svobodo pa odhaja na leto iz vseh kaznilnic od 2 do 3.000 oseb. Poleg tega umre na leto v kaznilnicah povprečno 80 do 200 jetnikov. Za nadzorstvo nad jetniki in za vodstvo administrativnih zadev je bilo leta 1930. v vseh kaznilnicah 842 uslužbencev, za vzdrževanje kaznilnic pa se je porabilo preko 32 milijonov Din.

Nenavaden spor med subotičko občino in najemniki. Subotička mestna občina je oddala mnogo hiš in zemljišč v najem. Najemnikom je mestna uprava izdajala potrdila o plačanih najemninah. Nedavno so davčni organi obiskali te najemnike ter zahtevali, da jim pokaže potrdila o plačanih najemninah. Nekateri najemniki plačujejo najemnino že blizu 15 let in so sedaj za vsa ta leta nazaj uradnikom pokazali potrdila o plačanih najemninah. Uradniki so ugotovili, da potrdila niso pravilno kolokovana, in so najemnikom naložili globo od 700 do 10.000 Din. Pri 150 najemnikih znaša to več stotisočakov. Najemniki nočejo plačati glob, češ da bi bilo kolokovanje dolžnost mestne občine, mestna občina pa trdi, da sme kot samoupravna edinca izdati potrdila brez kolekovic. Najemniki vlagajo sedaj tožbo proti mestni občini in bo prišlo do zamotanih in zamirnih procesov.

Danes poje, pleše, flirta in ljubi dražestna **MARTHA EGGERTH** v krasnem filmu

Vsemu je ljubezen kriva

Sodelujejo: Hermann Thimig, E. Verebes in Hans Junkermann.

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer

Zvočni kino Ideal

Ustanova Josipa Pipana Vojsčičkega je razpisana. Opozarjamo na to ustanovo vse diake srednješole iz slovenskega ozemlja v Italiji. Natačni pogoji so razvidni iz razpisa, nabitega v veči vsake srednje šole

Na čebelo so se spravili. Posestniki Krajučevi Ani v Dravcih sta izgnila ponoči dva, posestnika Petrovič Jožetu v Soviču pa en panj čebel. Tatvini sta bili prijavi oziroma odkriti, ki so odkrili tatu v osebi Mihošiča Franca, posestnika v Soviču. Pri njem so našli ukradene prazne panje. Pri zaslišanju je Mihošič izpovedal da je čebelo z žveplom pomoril in iz panjev pobral med.

Vlomilski oclani. Nedavno ponoči je bilo vlomljeno v hišo posestnika Otmarja Cigule v Vodolah. Vlomilci so odnesli razno obleko, spodnje perilo, čevlje, ure, dežnike, nogavice in drugo. Vloma je bila osumljena ciganska družba, ki je sestavljajo Horvat Franjo, Kokot Karlo, Horvat Izidor, Kovačič Ivan in dve ciganki. Družba se je klatila v tamošnji oclani. Ko so jo začeli zasledovati, se je umaknila drugam in pustila za seboj v gozdu mnogo ukradenih predmetov, ki jih je lastnik dobil nazaj. Cigane se zasledujejo.

Smrt pod kolesi vagona. V Skradu se je v nedeljo smrtno ponesrečil železniški uradnik Fran Lukež, star 46 let, stanujoč na Sušaku Lukež je zaradi neprevidečnosti padel iz vagona in prišel med vagonce, ki so ga grozno zmečkali. Ostal je na mestu mrtev. Pokojnik zapušta ženo in odraslega sina.

Izkopana človeška okostja. V okolici Mitrovce so te dni delavci tamkajšnje tvornice furnirja, ki so kopali temelj za novo železniško postajo, izkopali 32 človeških okostij. Ob okostjih ni bilo nobenih predmetov. Ker so v času svetovne vojne bile tamkaj vojaške utrdbe, se domneva, da so to okostja vojakov, ki so padli v času vojne.

Kdor bi se rad izpopolnil v dramski stroki (ljudski igralci, režiserji), naj piše po prospekt na: Založba »Drama«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-I. Pouk doma.

Čitajte tedensko revijo ŽIVI IZ ŽIVIH IN SVET

OPOROKA DR. MABUSA

Bilo kuda Kiki svuda!

Slovenski zvočni film (stalna produkcija domačih filmov) začne posloovati v bližnji bodočnosti. Kdor bi želel sodelovati kot igralec (igralka), naj javi svoj naslov na: založba »Drama«, Ljubljana Tržaška cesta 10-I.

Avtomobiliste in voznike opozarjamo, da je zaradi novogradnje mostu čez Kolpo pri Metliki stari most zaprt za vsak vozni promet. S tem je direktna zveza na cesti Novo mesto-Metlika-Karlovac ali obratno prekinjena. Avtomobilistom, ki vozijo iz Ljubljane v Hrvaško Primorje priporočamo cesto Ljubljana-Velike Lašče-Kočevje-Delnice, tistim, ki vozijo s Hrvaškega Primorja v Novo mesto, pa cesto Debnice-Skrad-Severin-Bosanci-Vinica-Cromelje-Metlika-Novo mesto. Uporabčen za prevoz je tudi brod pri Kamanju pod Metliko, ki zdrži tudi 4 tone, vendar pa so pripravneje omenjene ceste.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

Izpremembe pri okrožnem sodišču. Sodni pristav g. Vinko Pance je postavljen za preiskovalnega sodnika pri ljubljanskem okrožnem sodišču. Prezvel je vodstvo 11. oddelka, ki ga je doslej vodil s. o. s. g. Mirko Koršič. Ta je določen za sodnika poedinca pri istem sodišču.

Ustanovni občni zbor Društva ljubiteljev Slovenskih goric bo 27. t. m. ob 8. zvečer v kletni dvorani hotela Miklič. Vabljen vsak, ki se zanima za Slovenske gorice.

V 3 do 4 mesecih se toliko pričeti mednarodnega jezika esperanto, da lahko dopisuješ s celim svetom. Vpiši se v esperantski tečaj, ki ga bo otvoril esperantski klub v četrtek 28. t. m. ob 7. v Delavski zbornici ob 7. zvečer. Učnina 10 Din, brezposelnih prosti učnine.

Občinstvo opozarjamo, da je v izločbi Tiskovne zadruge razstavljen načrt za inscenacijo Shawove »Svete Ivanče«, katere premiera bo v dramskem gledališču v sredo 27. t. m. ob 20. Načrt je delo inž. arh. Ernesta Franza.

Za izlet po grozde v Belo Krajino. V nedeljo 1. oktobra se prijavite takoj v manufakturni trgovini F. Novak, Kongresni trg 15, ker bodo vse prijave v četrtek že zaključene. Vožnja s posebnim brzovlakom in vso oskrbo velja le 78 Din. Ne zamudite redke prilžnosti in obiščite Belo Krajino.

Sokolsko društvo Ljubljana III. otvori 2. oktobra svoje javno otroško zavetišče. Vpisovanje dece se bo vršilo v nedeljo 1. oktobra od 9. do 13. ure v društvenem tajnistvu na letnem telovadišču ob Tyrševi cesti.

Za Anton Lušinov fond so darovali gg. Kristijan Cermelj, veletrežec, 100 Din, Miro Jankole, trgovec, 100 Din, inž. Fran Zupančič, industrijalec, 100 Din, Aleksander Friedrich, industrijalec, 100 Din, Ivan Jeras, ravnatelj, 100 Din, Ekonom — gosposporska zadruga v Ljubljani, 100 Din, Ivan Aysenek, industrijalec, 100 Din, Albin Prepeluh, publicist, 100 Din.

PAN» Viktorija ovratniki vedno čisti brez pranja, kakor tudi vse druge damske in moške modne potrebšine NAJČENEJE pri PIRNAT, Sv. Petra cesta 22. 244

Točen seznam vseh inozemcev, zaposlenih v dravski banovini, bo sestavljen po odredbi banske uprave. Zaradi tega poziva uprava policije v Ljubljani vse delodajalce, da prijavi najkasneje tekom 8 dni vse, pri njih zaposlene inozemce ne glede na kakovost zaposlitve po posebnih obrazcih v dvojniki, ki jih dobijo proti plačilu 50 p za komad v prijavnem uradu uprave policije, oziroma na vseh stražnicah, kjer no treba tudi vrniti izpolnjene tiskovine. Zoper one delodajalce, ki se ne bi odzvali temu pozivu, se bo uvedlo stopanje po čl. 19. zakona o notranji upravi, objavljenega v Uradnem listu št. 76 z dne 23. 7. 1929.

Vprašanje policijskih zaporov. Ze dolgo časa rešujejo vprašanje policijskih zaporov. Dosej so bili policijski zapori nameščeni v justični palači. Ker potrebuje sodna uprava te prostore za mladoletne kaznjence, so bili zapori odpovedani policijski upravi. Za policijske zapore mora skrbeti mestna občina. Dosej so iskali primerne prostore po raznih krajih mesta. Bil je celo načrt, da bi se policijski zapori zgradili tik kaznilnice ob Miklošičevi cesti. Toda ta načrt je padel v vodo. Policijska uprava sama je dala v dnevnih oglaš, da išče primerne prostore. Mestni magistrat se je naposled odločil, da preuredi sedanje odgojske zapore v policijske, in so delavci že začeli preurejevanje.

Aretiran tat. V nedeljo opoldne so privedli v zapore tukajšnjega okrož. sodišča v Ljubljano tatu in vlomilca Ruperta Planinca, ki je zadnji čas izvršil mnogo tatvin in vlomov po Gorenjskem, zlasti na

Jesenicah. Rupert Planinc, po rodu iz Libnega pri Brežicah in po pokliu strojnik je stanoval na Jesenicah.

Iz Maribora

Iz organizacije JNS za V. mestni okraj. Drevi ob 20. uri bo v Curkovi gostini v Frankopanovi ulici važna odobrova seja, ki se je morajo udeležiti vsi odborniki brezpogojno. Na dnevnem redu je tudi razprava o volitvah v DZ in priprave za občinske volitve.

Nov sodni izvedenec v grafologiji. Mariborsko okrožno sodišče je imenovalo profesorja risanja na tukašnji realni gimnaziji g. Franca Ravnikarja za svojega stalnega izvedenca v grafologiji.

Iz gledališča. Prijave za gledališki abonma sprejema gledališka blagajna (telefon 23-82) še nekoliko dni. Na razpolago je v vseh abonmanih še nekaj dobrih sedežev. Otvoritvena predstava bo v nedeljo 1. oktobra. Prva premiera bo »Gospoda Glembojevi«, vsekakor najjačja drama jugoslovenske književnosti povojnih let. Avtor je Miroslav Krleža. »Glembojevce« študira z mariborskim ansamblom dr. Branko Gavella, najboljši naš režiser, bivši ravnatelj drame v Beogradu, sedaj režiser v Brnu.

Tragična smrt mladega dijaka. Ze pred 14 dnevi je neznanom pokobil od doma 17 letni dijak 6. razreda mariborske realne gimnazije Oton Abl. Vse prizadevanje staršev, da bi ga kje našli, je bilo zaman. Izginila je za njim vsaka sled in tako so bili prepričani, da je šel prostovoljno v smrt. To je sedaj potrdila vest, da je Drava naplavila pri Sv. Marku vže Ptujta truplo nekega mladenčca, v katerem so spoznali nesrečnega dijaka. S pogrebim avtom so prepeljali truplo v Maribor in ga pokopali večeraj na mariborskem pokopališču.

Iz Celja

Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 3. oktobra od 8. do 12. v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje.

Tragična smrt Celjana v Skopju. Pred dnevi se je prevrnil na cesti pri Skopju vojaški avtomobil, na katerem je bil tudi 21 letni trgovski pomočnik Adolf Lapornik iz Zagrada pri Celju. Tovorni avtomobil je pokopal Lapornika pod seboj in mu zlomil obe nogi ter poškodoval tilnik in trebuh. Lapornika so prepeljali v skopljansko bolnišnico, kjer je 20. t. m. podlegel poškodbam. Ko ga je obiskal njegov brat iz Celja v bolnici, je izgledalo, da bo Lapornik okrevel, kmalu po bratovem odhodu pa je umrl. Truplo so prepeljali v Celje, kjer se je vršil večeraj ob 15. pogreb s kolodvora na okoliško pokopališče.

Pogreb Martina Jernejska, ki se je v sredo smrtno ponesrečil na celjskem kolodvoru, je bil šele v nedeljo popoldne na mestnem pokopališču, ker Jernejska zaradi poplave niso mogli prej pokopati.

Obup poplavljenice. Iz kolera bolnice pod Starim gradom, ki jo je vodovje skoro popolnoma porušilo, so v zadnjem hipu rešili družino delavca invalida Terčeta, ki ima sedem otrok. Nesrečnem je voda odnesla vse imetje, tako da nimajo niti živeža, da bi se za silo prehranili. Ostala jim je samo obleka, ki so jo imeli na sebi. Obupana rodina prosi usmiljene ljudi, da bi ji podarili obleko in živež. Darila naj oddajo pri hišniku Coticu v Narodnem domu.

Kino Union. Danes ob 20.30 zvočna veseloljubna »Ljubezen je treba razumeti in dve zvočni predgri.

OPOROKA DR. MABUSA

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaž. v % 5. smer in brzina vetra. 6. oblacnost 1-10. 7. padavine v mm, 8. vrsta padavina. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

25. septembra
Ljubljana 7, 761,3, 13,3, 97, mirno, 10, meglja, 1,5, dež; Ljubljana 13, 762,5, 18,4, 72, SSW2, 9, —; Maribor 7, 760,1, 15,0, 90, mirno, 10, 6,4, dež; Zagreb 7, 761,3, 16,0, 90, N2, 9, —; Beograd 7, 17,0, 85, S4, 2, —; Sarajevo 7, 763,2, 12,0, 90, mirno, 10, 3,0 dež; Skopje: ni deževje; Split 7, 761,7, 16,0, 9, NE4, 8, —; Kumbor 7, 760,9, 17,0, 90, E2, 8, —; Rab 7, 762,0, 16,0, 90, SSE5 7, —
Temperatura: Ljubljana —, 12,8; 19,5, — Maribor 17,3, 13,8; Zagreb 20,0, 15,0; Beograd 22,0, 15,0, Sarajevo 23,0, 11,0; Split 24,0, 15,0; Kumbor —, 16,0; Rab —, 13,0.

KULTURNI PREGLED

Začetek operne sezone

Lep uspeh opere »Pikova dama« — Zadoljilv obisk

Se hranim cvetko, ki sem jo utrgal ob povratku iz ruskega ujetništva na grobu Čajkovskega v Leningradu. Čajkovskij — naglas na predzadnjem zlogu — je bil moj najdražji skladatelj v mladostni dobi. Ne samo moj! Ni ga menda bilo v Evropi, in ga ni danes viclmista, ki bi ne poznal njegovega znamenitega koncerta, pianista-učenčka, ki bi ne ljubil njegovih ljubeznivih malih klavirskih stvaric, pevca, ki bi ne pel njegovih pesmic, ni ga dalje certnega obiskovalca, ki bi ne poznal vsaj njegove ogromne »Patetične simfonije«, ali posnetika opere, ki bi nikdar ne slišal o njegovem Jevgeniju Onjeginu ali Pikovi dami, ali, ki bi teh oper sam ne slišal.

Letos obhajamo smrtno štiridesetletnico tega, če ne največjega, pa gotovo najpopularnejšega in od vsega kulturnega sveta spoštovanega in občudovanega ruskega muzika-velikana. Naša opera je v počastitev te obilnice s spoštljivo pieteto in najresnejšo skrbnostjo ob vstopu v novo sezono vzprijela velikega komponista »Pikovo damo« v novi scenični predelavi Clemensa Krausa in Wallersteina, s katero

je dejanje tesno strnjeno in je izloženo iz nje vse, kar je dosedaj odvrčalo pozornost gledalca od centralnega dogajanja.

Tako dirigent, ravnatelj gosp. M. Polič, režiser prof. O. Šest in scenograf G. Ujanišček so se novemu preduševljenju in temeljito teatersko znanje odkrivajočemu načinu vzprijote tesno pridrili in s celim opernim in baletnim ansambлом podali predstavo, ki zasluži kot umetniška celota — in le kot celoto jo je treba presojati — odlično priznanje.

Ni Puškinova romantična, sodobnemu človeku nerazumljiva, daljna, morda celo smešna snov, s svojo dekadentno rusko aristokratsko, caristično družbo, z duhovi in prikaznimi, z nesimpatičnimi glavnimi junaki nepretresljive tragedije, ki zanima, ampak v prvi vrsti in v glavnem muzika Čajkovskega, njegova neizbrpna melodična invencija, njegove jasne, izklesane forme, njegov pretkani polifonski stavek, razprijanje posameznih pregnantnih motivov, umetni tok njegovih glasov, pestra zvočnost in za svojo dobo nedosežna raznolikost in čudovito obvladavanje njegovega orkestra, ki priklepa pozornost poslušalca od prve do zadnje note nase. Ta muzika je danes vsakemu razumljiva. In tako se godi sodobnemu povprečnemu človeku, da mu je izgnilo razumevanje za romantiko, a njo

spremljajočo muziko je komaj dosegel, dočim razume vsebino opernih snovi našega časa, a v njeno novo muziko pa še ne predreti. V njegovem točasnem vzgojnem programu je muzika vedno še daleč za literaturo.

Opozarjati na vse najlepše glasbene bisre »Pikove dame« bi bilo preobsežno delo. Nanizani so v dolgi vrsti takt za taktom. To temeljno razpoloženje drame slikajoči predgri slišimo v I. sliki duet Jeleckega in Hermana, zanimiv zlasti vsled kontrastnega nastrojanja obeh pevcev, pesem o treh kartah Tomskega, katere ostri in usodni trokrtalni motiv straši v najrazličnejših variacijah po celi operi, prelep duet Lize in Pavline v drugi sliki, krasna pesem Pavline, živahna narodna popevka deklet, kjer Čajkovskij stopi iz evropskih z obema nogama na domača tla, arja Lize, prihod Hermana, ki spominja scenično in muzikalno na slično situacijo v »Večne mornarjue«, baletna muzika pastirske igre v tretji sliki, kjer je Čajkovskij čisto »klasič«, ne da bi pisal epigonalno muziko, velika arja Jeleckega, v kateri zatruje Lizo z vojnjo ljubezen, pandan k arji Cremenja iz »Onjeginca«, duhovito in silno učinkovito citirana francoska pesem iz Grétryjeve opere »Richard Levorsčič« stare grofice v četrth sliki, cela strahotna peta slika z oddaljenimi klci vojaških trobent, zakulisne igre mrtvaškega petja zbora, Lizina arja v šesti sliki in duet, kreпка, ostroritmčna pesem veselja:ov v zadnji sliki, poredna pesem Tomskega, zopet skupni zbor, igra

Hermana, njegova prisiljeno razigrana pesem, nenaden, strahoten konec. Predvsem pa je v razkošnem orkestru cel brezdanih zaklad lepote in očarljivi presenečenju.

Dostojno smo se oddolžili spominu za nas, ne toliko komponista, čigar dela so postala last vsega kulturnega sveta, a predvsem nam bližjega slovanskega duha velikana. Vsi sodelujoči so bili prežeti splošnega, da se mora ta akt spoštovanja izvršiti kar najdotrajneje in z vsemi glasbenimi in materialnimi silami, ki so nam na razpolago. Predstavo je ob pultu vodil sam ravnatelj g. Polič, ki je celo opero naštudiral s skrbnostjo in točnim detailnim delom tako na odru kakor v orkestru, prof. g. Šest, scenograf g. Ujanišček, koreografski mojster g. Golovin, zbor in vrsta naših najprominentnejših solistov. Kot gđ. naših najprominentnejših solistov. Kot gđ. sista smo z veseljem pozdravili na odru Misto Verbičevco. Z živo duhovno poglobitvijo je podala prepričevalen lik razdvojen, nesrečne Lize. Pevski naporu partije obvlada razen v ekstremnih, nekoliko duševič višinah, močno zadovoljivo, z izvrstno šolo in izredno muzikalnostjo. S čudovito krasnim glasovnim materialom, koncertno-umetniško dovršenim petjem preseneča vedno iznova Bernot-Golobova (Pavlina), smotreno je ko strahljivo izdelana zunanost stare grofice. Glas Thierry-Kavčnikove pa je, žal v mezzosopranski nižini popustil. Marček je mnogo pridobil v vseh smereh in še pridobiva. Izgledati zna zlasti dinamsko linijo speva, se popeti navidezno zelo lahko v zvočne višine, ki spominjajo nered-

Gospodarstvo

Poostretev nadzorstva nad poslovanjem trgovskih potnikov

Kraljevska banska uprava je te dni poslala vsem sreskim in mestnim načelstvom ter upravam policije okrožnico glede poostretriv nadzorstva nad poslovanjem trgovskih potnikov. Ta okrožnica pravi med drugim:

Izbrablajoč stisko in posebne okoliščine sedanjega gospodarstva, so se pojavili trgovski potniki, ki ponujajo blago v nakup 100 do 200% dobički; nekateri so se stalno naselili in nakupujejo blago od domačih producentov kot posredniki za prav take provizije, drugi pa so pričeli kupovati in prodajati blago v večjem obsegu kot navadno krošnjarij. Znano je več primerov izkoriščevalcev nepoučenega ljudstva, in sicer inozemskih trgovskih potnikov, ki delajo v manufakturni, v papirni in keramični stroki in še nekaterih drugih, zlasti pa tudi v hmeljski trgovini. Glede manufakturnistov se je ugotovilo, da so kupovali manj vredno tukajšnje blago in ga prodajali daleč od tržarstva po letovskih in večjih mestih z rafiniranim nastopom. Kupujča jim je tako cvetela, da je tudi po prodani kvantiteti blaga daleč presežala promet malega detaljista. Ti ljudje niso samo navijali kane, skratka, med njimi so ljudje, na katere mora varnostna oblast polagati posebno pozornost. V papirni stroki se slejko prej doznaja, da ponujajo trgovski potniki blago pri zasebnikih, zavodih in uradih po višjih cenah, nego tukajšnji praktični udeleženci, ki prodajajo, v eramični stroki so nekateri izdelki celo trikrat dražji nego domači itd. Prebivalstvo prepoznava spozna, komu je nasledilo. Dasi zakon proglasa kupitje trgovskih potnikov za zasebniki za nične in torej sklenjene pogodbe za netoizljive, to določilo izgubi praktični udeleženci s tem, ker stranke navadno blago takoj pri prejemu plačajo. V hmeljski trgovini posebej se doznaja, da trgovski potnik otvori stalno nakupovalnico blaga na svoj račun in ga po znatno višjih cenah prodaja inozemskim tujcem. V tej branši bo sicer odpomogla sedanja boljša organizacija hmeljske prodaje.

Glede na to, da nekateri trgovski potniki inozemci že leta in leta samostojno trgujejo celo s tukaj pokupljenim inozemskim blagom, ne da bi si pridobili obrtne pravice, ne da bi samo parvo davka plačali in so znali uiti kanzanskim predpisom, je jasno, da je temu treba energično napraviti konec. Zakoniti predpisi dajejo zadostno garancijo za odpravo tega gospodarskega izročila.

Po določilih sedaj veljavnega obrtnega zakona (§ 143. in sl.) ne smejo trgovski potniki (agenti) obiskovati strank niti z blagom, niti z vzorci, ampak smejo z vzorci obiskovati samo trgovce dotične stroke zunaj sedeža njih obrta, zasebnike pa samo z vzorci na poseben poprejšnji poziv pri firmi, a nikdar ne z blagom! V kraju samem, kjer ima dobaviteljica sedež podjetja, velja za nekaj branš dovoljeno blago po hišah prodajati. Poleg tega, da smejo trgovski potniki obiskovati samo trgovce in še to samo z vzorci, je izrečno prepovedano tudi inserirati, da se sprejemajo naročila n. pr. v stanovanju, niti se tu ne smejo naročila sprejemati, niti vzorci razkazovati. Brez poziva se sme zasebnikom razkazovati blago samo v izjemnih strokah (šivalni stroji, kolesa in še nekatero drugo). Poslednja izjema pa je tako ozka, da se more v glavnem podariti načelo o prepovedi obiskovanja netrovezne bodisi z blagom, bodisi z vzorci. (Izjema glede urarjev in pradalcev dragocenih kovin, ki smejo pač trgovcem nositi tudi blago, ne je vzorce na ogled in ga izjemno tudi prodati, na našelu niž ne spremenja.)

Priobrite to pojasnilo vsem varnostnim organom, občinskim predstojništvom, razglasite ga pa tudi na krajevno običajen način zaradi znanja. Odredite poostretev nadzorstvo in pogosto kontrolo zlasti osebnost nepoznatih in pa inozemskih potnikov. Kazensko postopanje bodi čim krajše in hitrejše, da doseže svoj namen. Zakon baš za kršitev naročilnih predpisov in samo v tem primeru izrečno nalaga kot postretno kazni tudi zaplenbo blaga. V posebnih primerih premislite, ali ne bi javni interes narokoval še nadaljnje, bolj efektivne ukrepe, s katerimi bi se preprečilo omenjeno početje, pri inozemcih tudi, ali morajo še pričakovati, da se jim obnovi vizum na potnem listu, ali se jim bivanje še dovolji. Vsak prekršek sicer ne bodi povod prekomernim ukrepom, ali v danih okoliščinah bodi kazni stroga.

O omenjenih prekrških, ki jih zakrvice sicer legitimirani trgovski potniki, obvestite vselej Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, zaradi evidence, po možnosti s prepisom kazenske razpredelnice

Gospodarske vesti

Zamudne obresti na terjatve nasproti državi. Beograjski Privredni Pregled obširno poroča o pravdi med neko ljubljansko tvrdko in državo zaradi zakasnelega plačila izvršene dobave v l. 1928. Ljubljanska tvrdka je po pogodbi z generalno direkcijo drž. železnice dobavila pravočasno bakrene šibke za 581.000 Din. V pogodbi je bilo izrecno označeno, da mora generalna direkcija plačati kupnino takoj po izvršeni dobavi. Direkcija pa je račun plačila šele 13 mesece po izvršeni dobi. Ker je morala ljubljanska tvrdka za znesek računa najeti posojilo, je tožila državo pri okrožnem sodišču v Beogradu zaradi škode (plačanih obresti), ki je nastala tvrdki v zvezi z zakasnitvijo plačila v višini 97.100 Din. Okrožno in apelacijsko sodišče sta tožbi ugodila in tem smislu, da mora država plačati tožbi tvrdki za storjeno škodo 70.588 Din (to je 12% obresti na dolžno vsoto za 13 mesece) s 6% obrestmi od 17. junija 1930 naprej. Sodišče je zavrnilo ugovor državnega pravobranilca, češ da tu velja le zakon o državnem računovodstvu, ker gre za pogodbeni značaj, ki je osnovan v državljanškem zakonu, ki veže tudi toženo državo. Na pritožbo državnega pravobranilca se je stvarjo pečalo nato še kasacijsko sodišče, ki pa je razsodbo apelacijskega sodišča razveljavilo, sklicujoč se na §§ 823., 602. in 634. državljanškega zakona. Kasacijsko sodišče je razsodilo, da je država dolžna zaradi zakasnelega plačila povrniti tožbi stranki le 6% obresti za fakturni znesek od dneva, ko je zapadlo plačilo do dneva dejanskega plačila.

Dodatni sporazum k trgovinski pogodbi z Avstrijo. Na podlagi zakona o pooblastitvi za neodložljivo uporabo mednarodnih pogodb in sporazumov (od 19. aprila 1932) je ministrski svet začel uveljavljati naknadni sporazum k trgovinski pogodbi z Avstrijo. Ta sporazum, ki je bil podpisan 9. avgusta na Dunaju, je sedaj objavljen v »Službenih Novinah« od 21. septembra, stopil pa je v veljavo že 31. avgusta. — Kakor poročajo iz Beograda, je minister za zunanje zadeve predložil ta dodatni sporazum Narodni skupščini v odobritev.

Prodaja plemenskih bikov. Od plemenskih bikov, ki so bili nabavljani v Švici, so jih 30 simentalске pasme in 8 rjavih švicarskih bikov spravili na banovinsko posestvo Božjo Kovino. Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da bo 6. do 9. oktobra sejem za njihovo prodajo na Božji Kovini. Sejem bo za interese iz savske, dravske, vrbske, primorske in tudi drugih banovin. Prednost pri nakupu bikov bodo imeli: 1. živinorejske selekcijske zadruge ali družbe savske, drinske, vrbske, dravske in primorske banovine, njihove zveze ali člani, 2. že prijavljene živinorejske selekcijske zadruge ali družbe ostalih banovin, njihove zveze ali člani, 3. drugi že prijavljeni interese, 4. druge kmetijske zadruge ali družbe iz savske, dravske, vrbske, drinske in primorske banovine, 5. kmetijske zadruge ali družbe iz drugih banovin. Biki se bodo prodajali: simentalci po 10.000 Din razen v primeru individualne izbire, ko lahko komisija glede na kakovost bika sporazumno s kupcem ceno zviša, rjavi švicarski biki po 5.500. odnosno 4000 Din. Živinorejske zadruge bodo imele 25 odstotkov popusta. Reflektanti morajo prineseti s seboj denar in ga pri nakupu bikov takoj izročiti komisiji. Delegati zadrug in drugih ustanov morajo imeti pooblastila od svoje organizacije. Biki se bodo izročili kupcem na kraju prodaje. Prevozne in vse druge stroške morajo prevzeti kupci sami. Kupci bodo imeli polovični ponust na državnih železnicah.

Likvidacija. V likvidacijo je stopila zadruga Splošno čevljarstvo »Nada« v Mariboru.

Prodaja lubja. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 6. oktobra ponudbe glede prodaje lubja v področju šumske uprave Kranjska gora, do 30. okt. pa v področju šumske uprave na Bledu.

Prodaja lesa in drv. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 16. oktobra ponudbe glede prodaje bukovih drv do 31. oktobra pa glede prodaje lesa in drv.

Oddaja plesanja železniških mostov bo po pismenih ponudbah, koje je vložit do 26. t. m. pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Dobave. Splošni oddetek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 2000 komadov brezovih metel.

Dobave. Gradbeni oddetek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 30 kub. metrov mehkih plohov. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 10 m² žične mreže do 5. oktobra; glede dobave 50 kg jekla, 5

plošč jeklene pločevine, do 19. oktobra pa glede dobave 4000 kg bencina. — Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 6. oktobra ponudbe glede dobave 75 komadov bakrenih polov. — Komanda arzenala Tivat sprejema do 23. oktobra ponudbe glede dobave dinametrov, mikrometrov, jeklenih šestil, libel, raznih merilnih aparatov, emajliranih loncev, posode, vrčev za vodo, decimalnih tehtnic, namiznih tehtnic, lesenih krožnikov, desk za rezanje mesa, sekir in nožev za meso, sit, desk in valjarjev za testo itd. Dne 5. oktobra se bo vršila pri ekonomskem oddelku komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 10.000 kg riža in 10.000 kg testenin, dne 10. oktobra pa glede dobave 440 ton plinskega olja.

Hmelj

Zaloc, 25. septembra. Danes je bilo prilaznejše razpoloženje in nekaj več povpraševanja po neizpremenjenih cenah od 65 do 70 Din za kg. Za slabše blago so se ponujale tudi nižje cene, vendar pa je bilo pod 65 Din sklenjenih le malo kupčij.

Borze

Deviz. Newyork in London se nadalje držila na višini zadnjih dni. Na ljubljanski borzi sta se nasproti petkovim tečajem obe devizi nekoliko okrepili. Avstrijski šilingi so bili v privatnem kliringu zaključeni po 8,85 (v Zagrebu po 8,6350, v Beogradu po 8,6350 in 8,60). Grški boni pa so se trževali v Zagrebu po 39 in v Beogradu po 38. Na zagrebškem efektm tržišču se Vojna škoda drži nadalje prilično čvrsto. Danes je prišlo do prometa po 243, 244 in 245, za december pa po 247. Dolarski papirji pa nadalje popuščajo (zaradi slabosti dolarja) in je bil danes za 7% Blairovo posojilo denar le po 28,50, za 8% pa po 30. Zaključek je bil zabeležen v 7% obveznicah Drž. hipotekarne banke po 48,50.

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2308.18 — 2319.54, Berlin 1362.91 — 1373.71, Bruselj 798 do 801.96, Curih 1108.35 — 1113.85, London 176.42 — 178.02, Newyork 3663.83 — 3692.09, Pariz 223.90 — 225.02, Praga 169.56 — 170.42, Trst 300.24 — 302.64 (premlja 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.85. Zagreb. Amsterdam 2308.18 — 2319.54, Berlin 1362.91 — 1373.71, Bruselj 798.02 do 801.96, London 176.42 — 178.02, Milan 900.24 do 302.64, Newyork kabel 3663.83 — 3714.09, ček 3663.83 — 3690.09, Pariz 223.90 — 225.02, Praga 169.56 — 170.42.

Curih. Pariz 20.305, London 16.085, Newyork 339, Bruselj 71.975, Milan 27.125, Madrid 43.225, Amsterdam 208.25, Berlin 123.175, Dunaj 56, Stockholm 82.75, Oslo 80.75, Kobenhavn 71.70, Praga 15.30, Varšava 57.70, Bukarešta 3.08. Dunaj (Tečaj v priv. kliringu) Beograd 11.57, London 28.33, Milan 47.68, Newyork 595.32, Pariz 35.51, Praga 25.38, Curih 175.76, 100 S v zlatu 128 S papir.

Belet. Ljubljana. Vojna škoda 245 — 248, 7% investicijsko 51 — 53, 8% Blair 29 — 35, 7% Blair 28 — 30, 7% Drž. hipotekarna banka 47 — 50, 4% agrarne 27 — 28, 6% begluške 86 — 88.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 245 — 246, za december 246 — 247, 7% investicijsko 51 — 52, 4% agrarne 27.50 den., 7% Blair 28.50 — 30, 8% Blair 30 do 34, 7% Drž. hipotekarna banka 47.50 do 48.50, 6% begluške 37 — 37.75; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 226 — 230. Beograd. Vojna škoda 246.50, 245 zaklj. za december 248 zaklj., 7% investicijsko 52.50, 52 zaklj., 6% begluške 37.70, 37.30 zaklj., 8% Blair 32.25 bl., 7% Blair 30 — 31, 7% Drž. hipotekarna banka 40.50, 49 zaklj., Narodna banka 3600, 3580 zaklj., Priv. agrarna banka 230, 227 zaklj. Dunaj. Državne železnice 15.40, Trboveljaka 11.50, Alpine — Montan. 9.50, Sečorana 20.15.

Blagovna tržišča

Chicago, 25. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za december 90.50, za maj 94.50; kuruza: za december 51.75, za maj 57.50; riž: za december 71, za maj 77.375. Winnipeg, 25. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za oktober 66.125, za december 67.50, za marec 72.875.

Ljubljanska borza (25. t. m.) Tendence za žito mirna. — Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): nova baška, 79/80 kg 155 — 157.50; nova sremška, 78/79 kg 147.50 — 150; kuruza (po mlevski tarifi): baška promptna 105 — 107.50, za sept. 112.50 — 115; moka: baška, 0c in 1c nove pšenice 270 — 275; banatska 305 — 310. — + Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 103 vagoni. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebanatska 101 — 103; baška, okolica Sombor in slavonska 100 — 102.50; gornjebanatska, baška potiska in baška ladja 105 — 107; srednjebanat. 98 — 100; baška l. Dunav, Begej 100 — 102; južnobanat. 91 — 94. Oves: baški, slavonki in sremski 52.50 — 55. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 62.50 do 65, kuruza: baška 63 — 65; baška, okolica

Sombor 64 — 66; slavonska 66 — 68; banatska 59 — 61; baška bela 77.50 — 80; baška ladja Sava ali Begej 66 do 67; ladja Tisa ali Dunav 67 do 68. — Moka: baška in banatska 0c in 1c 0c 202 — 220; 2c 180 — 200; 5c 160 — 180; 6c 120 — 130; 7c 90 — 100; 8c 52.50 — 55; banatska, sremška 0c in 1c 0c 140 — 205; 2c 170 — 185; 5c 150 — 165; 6c 115 — 125; 7c 85 — 95; 8c 52.50 — 55. Otrubi: baški sremski in banalski 41 — 44. Fižol: baški, sremski beli 135 — 140. — + Budimpeštanska terminska borza (25. t. m.) Tendence slaba, promet srednji: Pšenica: za oktober 7.57 — 7.58, za marec 8.70 — 8.71; riž: za oktober 5.03 — 5.05, za marec 6.93 — 6.94; kuruza: za maj 8.93 do 8.95.

Sport

Službene objave LNP

(Seja u. o., dne 22. IX. 1933.) Prisotni gg.: Rybar, dr. Kostj, Kuret, Novak, ravn. Setina, Pevalke, Buljevič, Dorček, Skalar, Kačar, Malovrh, Petrič in Vospernik. Odsojni gg.: Logar, inž. Debelak, Jugovec in Melicer (upravičeno); Kralj in Drufovka (neupravičeno).

Na znanje se vzame: dopisa JNS, št. 2300 in 2281 od 16. in 20. 9. t. l. ter dopis SK Marsa, št. 2 od 20. 9. t. l., s katerim javlja nov odbor (predsednik g. Saksida R., tajnik I. g. Novak J.). Dostavi se JNS protest Ilirije od 3. 9. t. l. proti sklepu 1. skupščine LNP od 13. 8. t. l. v zadevi uvrstitve v II. razred. Ukinja se suspenz, izrečen nad igračem Rapida v Mariboru, pač pa se kaznuje Rapid po čl. 46 k. prav. JNS z globo 500 (petsto) Din, ker, kakor je razvidno iz zapisnika MO, sestavljenega v prisotnosti delegata Rapida in po njem podpisane dne 5. 9. t. l., ni prijavil tekme pol. upravi v Mariboru, tako da na igrišču ni bilo policijske straže.

Dovoljuje se igranje vseh tekem na igrišču Rapida, če predloži Rapid MO Maribor izjavo policijske uprave v Mariboru, da je pripravljena staviti na razpolago za tekme na igrišču Rapida policijsko asistenco. Nadajlje mora Rapid vedno k vsem tekam na svojem igrišču postaviti potrebno število reiteljev. Za prv. tekme določi število MO Maribor.

Na osnovi poročila pods. sodnika gosp. Hegedica o prekinjeni tekmi ČSK B : Slavija B (Varaždin) dne 5. 9. t. l., se izroči kaz. odboru igralec Vega (ČSK). Imenovanega mora ČSK takoj zaslusiti (rok do 30. 9. t. l.) ter zapisnik, podpisan po igr. Veli, poslati do 30. 9. t. l. LNP.

SK Svobodi, Tržič, se bo pismeno odgovorilo na njen dopis od 19. 9. t. l. Izročita se OZKS pri LNP gg. ss. Jordan in Pfunder.

Po čl. 10 pravilnika o sav. prv. tekmah se razdelijo klubi v razrede v smislu sklepa redne glavne skupščine LNP od 13. 8. t. l., kar je že bilo objavljeno. Občni zbori MO se bodo vršili v sporazumno določenih dneh ter bodo zadevno prejeli MO posebne dopise. — Tajnik I.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Zaradi potovanja v Atene naj pridejo drevi ob 20. v kavarno »Evropoc«: Nel, Stepišnik, Šporn in Starman. Točno! Načelnik. — (Plavalna sekcija.) Seja načelstva bo drevi ob 18.30 o klubovi sobi kavarne Evrope. Važno!

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 16.30 dalje strogo obvezen trening za juniorsko skupino in rezervno. Ob 18.30 obvezen sestanek juniorjev II. v garderobi.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes od 17. dalje strogo obvezen trening vseh igralcev. Ob 20. seja sekcijskega odbora pri Beletu. Na sejo se pozivajo Pozenel, Ozebek, Mrežar, Kačič, Erlih E., Orel. Naslednji igralci naj prinesejo slike za polovično vožnjo: Barducky II., Lorbek, Oblak, Mikluš, Primar I., Burja, Kovačić II., Por II., Zore II., Balo, Škrjanc, Pepček, Fenjhar, Ozebek.

S. K. GrafiKa, Igralci I. in II. garniture se morajo brezpogojno udeležiti današnjega treninga, zaradi skorajšnjih prv. tekem. Posebej se opozarjajo: Trpin, Mekina, Ploh in Bončar — sigurno!

S. K. »Jadranc«. Danes od 17. ure dalje našim igrišču trening za I. in II. moštvo. Ker je zelo važno zaradi prvenstvenih tekem, prosim udeležbo vseh!

S. K. »Rekas«. Drevi ob 20. strogo obvezen sestanek nogometne sekcije v Sokolskem domu na Viču.

Ljubljanski plavalni podsavez JPS. (Službeno.) Važna seja upravnega odbora bo v sredo dne 27. t. m. ob 18.30 v kavarni Evropi. Udeležba vseh gg. odbornikov obvezna.

Upravni in nadzorni odbor SK Celja bo imel drevi ob 20. sejo v klubovi sobi v Celjskem domu.

Radio

Torek, 26. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Otroški kotiček. — 18.30: Polovanje po Polskem. — 19: Plošče. — 19.30: Lenonova in Salovjova doktrina (prof. Zeljeznova). — 20: Prenos iz gradu Peleš v Rumuniji. — Simfoničen koncert. — 21.30: Čas, poročila. — 21.45: Plošče (jugoslovenska, češka in rumunska glasba). — 23: Konec.

BEograd 16: Narodne pesmi na ploščah. — 16.30: Klavirski koncert. — 19: Narodne pesmi. — 19.30: Orkester. — 20.30: Prenos evropskega koncerta iz Pariza. — 22.15: Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Pevski koncert. — 22: Lahka godba. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.10: Koncert iz M. Ostrave. — 20: Piano-harmonika kvartet. — 20.20: Prenos iz Brna. — 21: Orkestralni koncert. — 22.15: Češka plesna glasba. — BRNO 19.20: Vesele pesmi. — 20.20: Pravičica za odrasle. — 21: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.15: Koncert solistov. — 18.35: Orkestralni koncert. — 20: Lahka godba. — 21.10: Klavirski koncert. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.20: Violinski in klavirski koncert. — 18.55: Lovska glasba. — 20.30: Polet okrog sveta. — 22.15: Lahka godba orkestra. — BERLIN 20.05: Literarni program. — 21.35: Bachov koncert v C-duru za tri klavirje. — Nočni koncert iz Hamburga.

Sreda, 26. septembra. LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Komorna glasba, radio - kvartet. — 19: Vera v žaravnosti. — 19.30: Uvod v sledetji prenos. — 20: Prenos opere »Luizac iz gledališča. — 22.30: Čas, poročila.

BEograd 16: Koncert orkestra. — 19.30: Skladbe za čelo. — 20.30: Prenos opere iz Ljubljane. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20: Prenos iz Ljubljane. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.50: Slušna igra. — 21.30: Koncert godalnega kvarteta. — BRNO 19.25: Koncert na dudu. — 19.50: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 17.15: Koncert solistov. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 12: Lahka glasba. — 17.10: Sodobni avstrijski skladatelji. — 18.45: Orkestralni koncert. — 20.25: Bellinjeva opera »Pirat« (iz Turina). — BERLIN 20.05: Narodne pesmi. — 20.40: Slovo od poletja. — 21: Klavirski koncert. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 20.10: Plesni večer. — MÜHLACKER 20.05: Lahka godba orkestra. — 21.30: Bavarski humoristi. — 22.45: Nočni koncert iz Lipskega. —

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

DRAMA. Začetak ob 20. Torek, 26.: Zaprt. Sreda, 27.: Sv. Ivana. Premiera. B. OPERA. Začetak ob 20. Torek, 26.: Zaprt. Sreda, 27.: Luiza. Sreda.

Premiera Shawove drame »Sveta Ivana«. Jutri zvečer bo v drami premijera dramske kronike v 6 slikah s epilogom Sveta Ivana, ki jo je napisal slovit pisatelj B. Shaw. Krstna predstava tega dela je bila pred 10 leti v Ameriki, nato pa je šlo delo po vseh odrih celega sveta. Prikazuje nam razvoj slavne in popularne device Orleanske od njenega početka preko vseh njenih velikih bojnih uspehov do tragične smrti v plamenih grmad. Naslovno vlogo igra ga. Mira Danilova, vlogo Dophina, poznejšega kralja Karla pa g. Zeleznik. Sodeluje celotni moški dramski ansambel: gg. Bratina, Cesar, Debevec, Drenovec, Gregorin, Jerman, Kralj, Lipah, Murgelj, Plut, Potokar, Sancin, Škrbinšek in Breziger in dame: Gabrijelečičeva, Slavčeva, V. Juvanova in Kuckeva. Režija je v rokah režiserja g. Bratka Krefta, Premiera bo za red B.

Charpentier: »Luizac«. Jutri se bo pelo prvič v letošnji sezoni eno najlepših del francoske operne literature: »Luizac«. Prvič je bila izvajana v Parizu 2. februarja 1900. Dejanje opere je ovito v krasno glasbo, posamezne arije pa smemo prištevati k največjim biserom glasbene literature. Celotno delo je najlepši slavospev ljubezni. Letošnja prva vpriporitev bo za stalni abonma Sreda.

Vse prijatelje gledališča opozarjamo, da je razpisani poleg obeh stalnih abonmajev Sreda in Četrtek in redov A in B tudi se red C. Priglasite za ta abonma, ki ima na razpolago še sedeže vseh vrst v parterju, na balkonu in na galeriji, kakor tudi v ložah, se sprejemajo še cel ta teden do sobote, ko bo imel abonma prvo predstavo v letošnji sezoni. Ponovno opozarjamo na velike ugodnosti razpisnega abonmaja predvsem na nizko ceno. Priglasite sprejema gledališka blagajna v dramskem gledališču dnevno od 9. do 13. in od 15. do 17. ure.

Kot naslednjo dramsko premiero pričakuje Zagreb s posebnim zanimanjem zgodovinsko reportažo »Bitka na Marnic od Pavla Josepha Cremera«. — Istočasno, s tem delom se pripravljata tridejanska komedija »To, kar se imenuje tridejanska od Edwina Burka. — Opera poda kot prvo premiero Abrahamov »Ples v Savojcu«. — Za oktober se pripravljata premiera enega najmočnejših del evropske operne literature, Smetanove »Libuše«. Dirigiral bo Krešimir Baratović. — Ob koncu tega meseca pride k nam na gostovanje slavni igralec Aleksander Moisel s celotnim ansambelom Meštneza gledališča v Curihu. Moissi bo gostoval dva večera s Shakespeareovim »Hamletom« in s komedijo Bernarda Shawa »Preveč lepo, da bi bilo resnično«. — Ena naslednjih premier v Malem gledališču bo komedija iz življenja deklice pod naslovom »Eva sanira raj«, ki sta jo napisala Aleksander Engel in Julij Horst. Ziga Hirschler.

Najboljša in najčistejša umetnost, piše oprani šef češkega Narodnega gledališča v Pragi prof. Ostrčil, je za občinstvo komaj zadosti dobra. Zato proč s kompromisi. Ti kvirajo samo oku. Družila, ki naj umetno spodbujajo potrebo po gledališču, so najvernejša, ker usvajajo umetniško vest. Ne zabava, temveč dvigajo, to je poslanstvo državo podpiranega gledališča. Bilanca se izražava v kulturnih vrednotah, ne v številkah izdatkov. In naložbe v kulturne vrednote se izkazujejo v bodočnosti kot dobičkanosne naložbe.

Zagrebško pismo

Zagreb, 24. septembra.

Josip Rijavec je gostoval na nadaljnjih dveh večerih z novimi uspehi. Nastopil je v Verdijevi »Traviat« in Puccinijevi »Bohemci«. Čeprav nam je Rijavec v teh ugodnih znan od prej, vendar so njegove kreacije vedno nanovo zanimive in učinkovite. Mladeniška svežost njegovega glasa in nad vse muzikalno fraziranje pevčev, se zmerom znova dojmeta poslušalca. Aplavdirali so mu na odprtem odru. — Z njim je nastopila naša ugledna pevka Maja Strojčičeva in mlada, nadarjena sopranistka Gita Gjurance. — V »Bohemci« smo imeli debut mladega zagrebškega pevca Milivoja Kučiča, ki se je sleselj izkazal s svojimi koncerti v radiju in v dvoranah »Lisinskega«. Kučič se je dobro držal na odskih deskah in ni ostavil vtis, kakor da je prvič na njih. Po tem bi sklepali, da ima odskri talent. Manj pozitivne zaključke smo si mogli ustvariti o njegovih glasovnih sposobnostih, ki pri prvem nastopu niso prišle do polne veljave. Glas mu ni zvenel tako sočno, kakor smo ga bili navajeni s koncertnega podija. Morda zaradi novega okolja.

Prva operna premiera je bila Giordanova »Fedorac«. Vršila se je kot trinajsta opera trinajste tega meseca. Če je trinajsta v resnici nesrečno število, tedaj tudi naše gledališče ni imelo sreče z njo. Pomnipnosti pa moramo takoj, da ne zaradi izvedbe, temveč zaradi dela samega. »Fedorac« nima tieste ntran

Iz življenja in sveta

Predor skozi Mont Blanc

Avtomobilska cesta skozi najvišjo evropsko goro

Francosko-italijansko mejo pri Ventimigli prehajata vsako leto okrog dva milijona avtomobilov, med temi pa bi se jih velik del gotovo izognil ovinku preko Riviere, če bi bila severno od nje kakšna krajša in praktičnejša pot. Maloštevni alpski prelazi v tem ozemlju pa ležijo vsi v višini kakšnih 2000 m in so za avtomobilski promet večji del leta nedostopni.

Zato je razumljivo, da je zbudil veliko zanimanje novi načrt, po katerem bi se zgradila moderna avtomobilska cesta v ozemlju najvišje evropske gore Montblanca, ki bi skozenj izvrtila dolg predor. Tri države so neposredno zainteresirane na tem načrtu, Francija, Italija, Švica (ki si obeta od nove ceste pospešitev prometa z Zenevo), načrt pa bi bil v veliko korist mednarodnemu evropskemu prometu sploh, v kolikor je danes prišljen, da se poslužuje v marsičem neugodne zveze preko Ventimiglie.

Načrt obsega zgraditev nove avtomobilske ceste iz Chamonixa do predora. Ta cesta bi se priključila na cesto Zeneva-Cha-

monix. Ob vznožju »Chamoniških igel« (Aiguilles des Chamonix) v masivu Montblanca bi jo speljali v višino 1200 m, kjer bi dosegli predor, iz njega pa bi vodila naravnost v italijansko Val d'Aosta (dolino Aoste). Predora bi bila prav za prav dva in bi šla vzporedno vsak za svojo vozno smer, tako da bi bila trčenja in druge nesreče v njem izključene. Med seboj bi bila zvezana z ozkimi hodniki. Posebno skrb bi posvetili tudi ventilacijskim napravam za odvajanje motornih plinov. Po proučevanju geologa Oullianowa so gradbeni, vodni in drugi posoji povsem ugodni.

Predor bi meril v dolžino kakšnih 12 km in gradbena dela bi veljala okrog 300 milijonov francoskih frankov. Računajo, da ga bo uporabljalo letno do 600.000 avtomobilov, ki bi plačevali po 25 francoskih frankov pristojbine. Kakor poročajo, je na Francoskem že vse pripravljeno za izvedbo tega predora in tudi italijanska vlada je z njo sporazumna ter je baje že izjavila, da bo gradbeni kapital oprostila davkov.

Zaklad Inkov najden?

Baje so našli truplo zadnjega vladarja nesrečnih Inkov in njegov veliki zaklad

Skrivnost pravilničnega zaklada zadnjega vladarja Inkov, cesarja Atahualpe se začne jasni. Iz Quita v Ecuadorju poročajo, da je našel raziskovalec dr. Julij Torres, ki je prepotoval deželo pod pokroviteljstvom ecuadorske vlade, mesto, kjer je skrit zaklad in truplo obglavljenega cesarja Atahualpe v Nizacu, provinca Simboraso. Obglavljen truplo je z zakladom vred počivalo v svojem skrišališču 400 let. Teme lobanje, ki je trenutno razstavljena v Parizu, je že našel znani raziskovalec preteklosti Inkov, prof. Ranzanjski.

Što okoli prostora in vzeli natančno mero. Prostor je bil 7 m dolg in 5 m širok, tako veli zgodovina. Samo eno si je bil izprosil cesar Inkov, to namreč, da ne bi nepoln prostora s suhim zlatom, marveč s zlatimi posodami in sličnimi predmeti. V zameno za to uslugo je bil ponudil, da napolni isti prostor še enkrat s srebrnimi dragotinami.

Zaklad Inkov ima svojo zgodovino, ki sicer zveni kakor pravljica, a ima povsem realno ozadje. Cesar Atahualpa, zadnji vladar Inkov, je poslal španski osvojevalcem dežele Inkov darove, s katerimi jih je prosil miru. Toda španski velikaši jih niso hoteli priznati in so rajši ujeli cesarja. Atahualpa se je nato ponudil, da pokrije vso zemljo, kjer stoji, z zlatom, če ga izpustijo na svobodo. Tudi to ni omečilo prevzetnih Špancev. Nato je Atahualpa še povečal svojo ponudbo. Objubil je, da bo ves prostor, kjer stoji Španci, pokril z zlatom tako visoko, da se bodo možem videle samo glave. Potegnili so torej rdečo

Razposlal je širom svojega kraljestva sle, da bi pobrali zlatega in srebrnega predmeta iz svetišč in drugih zgradb ter jih prinesli njemu. Nesreča pa je hotela, da je prav tedaj prišel v zavojevano deželo španski velikaš Diego de Almagro. Španski zavojevalec Pizarro in Almagro sta se začela prepirati zaradi delitve zlata, ki so ga cenili na 500 milijonov. V teku tega prepira je bil cesar Atahualpa umorjen, nakar so bili sli z zlatimi in srebrnimi posodami posvarjeni, naj ne prinašajo ničesar sovražniku. Tako so sli izginiti, kakor bi se udri v zemljo in o zakladu zadnjega cesarja Inkov se ni posihmal slišalo nič več. — Tedenska revija »Življenje in svet« bo v prihodnjih številkah priobčila razpravo dr. Vl. Travnerja »Tragedija zadnjih Inkov« s slikami.

Odmevi iz Nemčije

Z zakonom zaščiteni »vodja«
Vodja nekega hitlerjevskega okrožja v Nemčiji je izdal odredbo, da se ne sme imenovati noben voditelj kakšnega hitlerjevskega oddelka »vodja«, ker pristoji ta naziv samo najvišjemu preporoditelju sodobne Nemčije. Voditelji oddelkov se smejo kvečjemu imenovati predstojnike, kajti vodja je samo eden, in sicer tisti, ki je od boga poslan, da izvrši svojo misijo med Nemci.

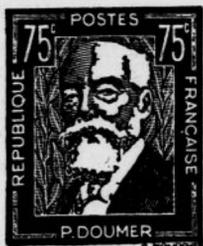
Vsak Nемеc mora imeti rodovnik

V Weimarju je na zborovanju turinškega deželnega urada izjavil predsednik rasiistične komisije dr. Astel, da mora imeti vsak Nемеc svoj rodovnik. Država bo urenila potrebno, da bo moral vsak Nемеc dokazati svoj izvor vsaj do francoske revolucije, kajti le na ta način bo mogoče vedeti, da ni postal ta ali oni, ta ali ona, žrtev mešanice židovske krvi.

Kakor žival...

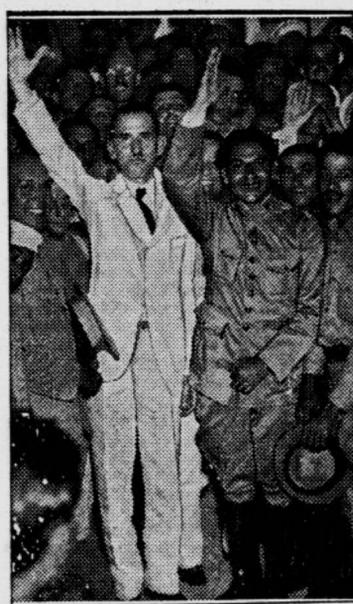
»Leipziger Neueste Nachrichten« opisuje takole van der Lubbeja pred sodiščem: »Kakor žival čepi zidar Marinus van der Lubbe na svojem stolu in bulji s pobešeno glavo predse. Ali je to topost, ali se pripravlja na pobež iz sodne dvorane? Pomirljivo vpliva le to, da je od vseh strani flankiran od policistov. Mračni žar sfanatiziranega človeka še vedno tli pod nizkim celom in zmračeni lasmi obtoženca. Tukaj se jasno čuti: tega človeka je fasciniral kaos in zločin. Marinus van der Lubbe nosi vidno kajnov znak. Tistega, ki ga pogleda, zazebe po vsem životu...«

Doumerjeva znamka

Francosko ministarstvo za pošto in brzozav je dalo v promet nove znamke. Ena izmed njih nosi glavo tragično preminulega državnega predsednika Paula Doumerja.

Novi predsednik Kube

Dr. Ramon Grau San Martin pri svečano-stih po svoji izvolitvi. Poleg njega seržant Batista, ki je vodil revolucijo in pripomogel k njegovi zmagi.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Noč groze v planinah

Med življenjem in smrtjo nad prepodom

Iz Rive pri Gardskem jezero poročajo o nenavadnem in grozljivem doživljanju mlade alpinistke Marije Jelinekove iz Linca. Mladenka se je bila odpravila z nekim svojim znancom na tujo v odsek vršca Rochette, ki je visok 1500 m. Srečno sta prišla na vrh, kjer sta se odpočila ter se nato jela vračati proti domu. Toda medtem se je bilo

nenavadno zgodaj zmrznilo.

Turista sta zavoljo tega zapustila serpentinasto pot in jo mahnila po bližnji-ki meneč, da si bosta s tem prihranila nekaj časa. Na nekem odcepu poti sta šla vsak v svojo smer meneč, da bosta posamič lažje našla najkrajšo pot v dolino. Obljubila sta si, da se bosta ves čas iskanka poti sporazumevala s klicanjem.

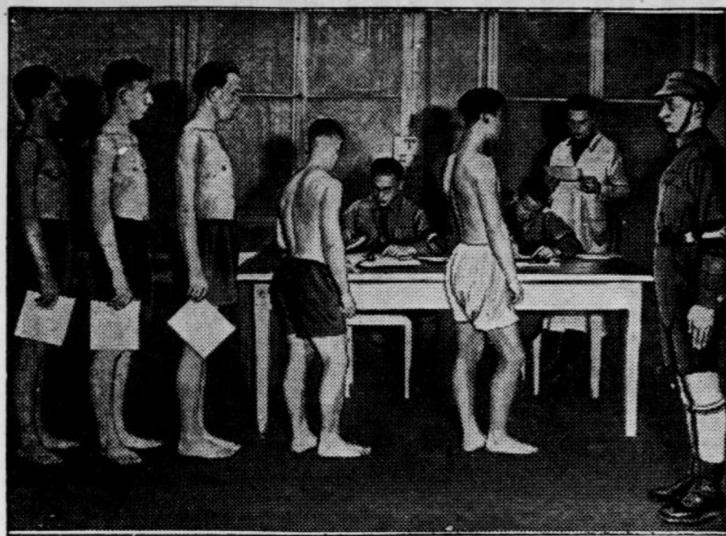
Mrak je postajal čedalje gostejši in spremljevalec Jelinekove je bil res kmalu našel pravo pot. Ko pa je začel klicati svojo spremljevalko, se mu ni odzvala na noben klic. Dekle je bilo zablodilo in prišlo

na rob prepada,

ki ga ni niti videla. Instinktivno je začela iskati opore, da ne bi zdrknila kam v globčino, pri tem pa se je pod njo vtargala plast zemlje. V grozi, ki jo je navdajala s temno slutnjo, se je oprijemala na vse strani, da bi se ujela. Slednjič se ji je posrečilo

prijeti za neko drevesno korenko. Z vsemi močmi se jo je krčevito opri-

Nemški naračaj na zdravniškem pregledu

Ena izmed nabornih komisij hitlerjevske Nemčije pri delu

Proč s pečmi!

Dr. Chubb, vodja poskusnega zavoda Westinghouse Company v Kanadi, je imel te dni senzacionalno predavanje, v katerem je napovedal skorajšnji prevrat naših kurilnih metod. Ta prevrat se da izraziti na kratko z besedami: namesto peč in podobnih kurilnih naprav se bodo uporabljale tople stene.

Dosedanji kurilni načini so stremeli za tem, da segrejejo zrak okoli človeka. Ne glede na to, da se to segrevanje ni dalo nikoli prav regulirati, je bilo škodljivo že zaradi tega, ker je ovrnilo naravno toplotno izžarevanje človeškega telesa, ki je tako veliko, da bi v eni uri moglo pol litra

Namestu njih — tople stene!

vode spraviti v vrenje. Od normalnega izžarevanja telesne toplote zavistita po Chubb-ovem mnenju človekovo zdravje in ugodni počutek, a smotrna kurjava bi morala skrbeti za ta ugodni počutek.

Takšna smotrna kurjava je pa je tista, pri kateri je zrak hladnejši od telesa, zato ne bi smeli segrevati zraka, temveč le stene. Po novem so v stene vdelali upore, ki so stene ogreli na 25 do 26 stopinj Celzija, dočim je zrak kazal le kakšnih 10 stopinj. Zrak v sobah s takšno kurjavo je vedno svež, stene so tople, človeško telo lahko nemoteno izžareva svojo toploto, a človek sam se počuti ugodno.

DOBRO JE, ČE VEŠ...

da je ruska vlada zopet uvedla kaznince za živila, ki ostanejo v prometu najmanj do prihodnje jeseni;

da se je v turek ponesrečilo italijansko vodno letalo na progi Genova—Palermo. Padlo je na peščino in se popolnoma razbilo, 12 potnikov in članov posadke je bilo ranjenih;

da so nekatere živali vzor gladovalcev. Zaba lahko živi brez hrane leto dni, stena celo šest let. Golobi gladujejo največ 11 dni, mačke 18 dni in zajci največ 26 dni;

da je sklenila mestna uprava v Bratislavi upokojiti vse nameščence, ki so dosegli 60. leto starosti, da se s tem napravi prostor mlajšim močem;

da se je začel pred kasajski sodiščem v Varšavi proces proti Riti Gordonovi, ki je obtožena umora hčere svojega ljubčka Zarembe. Gordonova je bila že dvakrat pred sodniki, prvič je bila obsojena na smrt, drugič pa na 8 let robije;

da je umrl v bližini Plevne na Bolgarskem nad 100 letni Dašo Ivanov, ki je bil pred 55 leti, ko se je Bolgarija osvobodila turške jarma, župan v svoji občini. Ruski car Aleksander II. je bil tedaj gost Ivanova;

da so v brazilski provinci Minas Geras odkrili v Camposu de Patos ogromni diamant, ki tehta nad 2000 karatov. Cenijo ga na 15 milijonov dolarov;

da je te dni odletelo letalo iz Croydona v Rangoon, ki nese prvo pošto iz Anglije v Avstralijo. Polet v eno smer traja 8 dni;

da se namerava Einstein preseliti v Zedinjene države, ker ga sedanjí nemški režim vse preveč zalezuje na evropski celini; da je izbruhnila v Peruju epidemija malarije, ki je zahtevala doslej 5000 človeških žrtev, dočim leži v bolnišnicah nad 20.000 bolnikov;

da sta francoska letalca Codos in Rossi priletela v Moskvo z letalom, ki jima je izvajalo rekord na progi New York — Sibirja;

da se je v Monroeju ponesrečil sloviti letalec Willey Post, ki je nedavno absolviral polet okoli sveta. Njegovo letalo je treščilo na zemljo in se razbilo na kose. Post je bil pri tem precej hudo ranjen.

ANEKDOTA

Karel V. je obvladoval že v svojem 16. letu šest jezikov. Imel je navado reči, da se učí italijanščine zato, da bi mogel govoriti s papežem, španščine za pogovor s svojo materjo, angleščine za pomenek s svojo teto, flamščine za občevanje s svojimi prijatelji in tovariši, francoščine, da bi lahko govoril s seboj, in nemščine, da bi postal cesar.

VSAK DAN ENA

Jesen je tu! Tudi jesen ima svoje dobre strani: Tudi kar pripravljen v pipo!

Slika z otvoritvene razprave proti dozdavnim požigalcem Reichstaga

J. H.:

Jezero ljubezni

Roman

»Vaše vprašanje je upravičeno, gospod generalni ravnatelj,« je priznal. »Vem, da se vam moram zdeti zelo netenakočen in vsiljiv. Toda prosim vas, nikar me napak ne umejte. Početje miss Brownowe mi ni prav za prav nič mar. Vendar se pa čutim dolžnega, da vam zastran tega gospoda Vilharja v nekem pogledu odprem oči. Ne morem in ne smem si naložiti odgovornosti za to, da bi ostala vaša nečakinja v krepkih prekanjenega ženitbenega seaparja in tatu!!«

Zile na širokem čelu Milana Črnete so se grozeče napele. »Izvolite mi brez dolgih ovinkov kratko in jasno povedati, na kaj opirate svojo nezasišano trditve; po vaših besedah morem le soditi, da gre za izredno težka in trdna dejstva.«

»Na žalost — da, gospod generalni ravnatelj. Ali vam je znano, da je tako imenovani natakari Kristof Vilhar zletel iz hotela, ker je otaginil nekega gosta pri drobižu?«

Tega Milana Črnete seveda ni slutil. Da je bil natakari odslavljen, je sicer vedel, ni pa vedel, zakaj se je to zgodilo.

»Lahko si mislim, da ne,« je pritrdil Benedetti, »saj je šlo za notranjo zadevo hotelske uprave. Tudi jaz sem le po naključju zvedel to reč. Po pravici vam povem, da sem jo bil že pozabil in da mi jo je šele zdaj čuden dogodek obnovil v spominu. Neki rojak, obubožan trgovec, ki živi v hudih gmotnih stiskah, dobi od mene časih kako majhno podporo. Za to podporo, ki mu jo od srca rad dajem, se mi izkazuje hvaležnega s tem, da časih opravi kako pot namestu mene. Skratka, ta znanec ve, da se zanimam za črne

demante. In nedavno tega mu je neki draguljar, ki ga pozna že iz prejšnjih kupčij, ponudil prstan s takim črnim demantom. Seveda sem neutegoma stopil k njemu. In kaj sem spoznal? —

Benedetti je zdajci premolknil. Očividno mu beseda ni šla z jezika.

»Nikar me ne natezajte.« Glas Milana Črnete je bil čudno hripav. »V kakšni zvezi more biti ta draguljar z mladim Vilharjem?«

»Na žalost vam ne morem priznati odgovora,« je z bolestinim glasom nadaljeval Italijan. »Torej — v prstanu, ki je bil na ponudbo, sem spoznal natančno podobo tistega prstana, ki ga je miss Black nosila na Bledu.«

»Kdo vam pravi,« je vzrotil Milan Črne, »da gre baš za prstan moje nečakinje? Gotovo je na svetu še nekaj takih draguljev. Sicer se ga pa zdaj natanko spominjam. Zelo lep je bil, in Ellen mi je nekoč povedala, da ji ga je oče kupil pri znanem newyorškem draguljarju, tik preden je odplula v Evropo. A drugi očetje v Ameriki, ki imajo mnogo denarja, menda tudi kdaj kaj podarijo svojim hčeram.«

»To je gotovo resnica,« je priznal Benedetti, »a čudno je, da je draguljar kupil prstan od dijaka, ki mu je ime Kristof Vilhar.«

»Kaj pravite?« je z glasom hripavim od razburjenja vprašal Milan Črne. »Vilhar je prodal tisti prstan? Ali veste to z vso gotovostjo?«

Benedetti je skomignil z rameni. »Tako zanesljivo vem, da boli skoraj ni moči. Videl sem vpisek v trgovski knjigi in si dal pokazati tudi izjavo mladega človeka, da je bil prstan do dne prodaje njegova last.«

»In kaj ste nato ukrenili?« Milan Črne je bil razburjen da nikoli tega. Misel, da je Ellen, ki jo je bil zljubil kakor rodno dete, nemara res oddala svoje srce separju, ga je neznosno bolela.

»Izprva ničesar,« je nadaljeval Benedetti. »To odkritje me je bilo samega tako pretreslo, da nisem vedel, kaj naj storim. Za trenutek me je obšla misel, da utegne biti vsa reč samo nesrečno naključje: morda je bila miss Black prekoračila svoje dobroimetje v banki ali je pa imela v zvezi z mladim človekom kake večje troske, ki ni hotela, da bi njen oče kaj zvedel o njih.«

»Tudi to bi bilo že dovolj hudo,« je težko dihaje rekel Milan Črne, »če bi moralo mlado dekle v položaju moje nečakinje ubirati taka kriva pota, da prisrbi drugemu človeku denarja —«

»Ta misel se je zdelala tudi meni nemogoča,« mu je segel Benedetti v besedo, »in se ni nikakor ujemala z vtisom, ki sem ga dobil o miss Blackovi na Bledu. Da bi se popolnoma prepričal, sem jel najprej poizvedovati o življenju tega dijaka. Pri tem sem dognal kaj zanimive reči. Med tem, ko je bil Vilhar v prijateljskem razmerju do miss Ellene, so ga spajale nežne vezi tudi z neko mlado fotografko. Njeno ime sem si zapisal. Več ko nenavadno je, da ta mlada fotografka, ki je živela prej v največji stiski, mahoma razpolaga z večjimi denarnimi sredstvi in si lahko privošči stvari, ki so v popolnem nesorazmerju z njenimi skromnimi dohodki. Popoln gotovost sem pa šele dobil, ko sem zvedel od svojega znanca, ki stanuje po naključju v isti penziji kakor miss Black in mena prijateljica, tole podrobnost: dan preden je miss Black pogrešila svoj prstan — to mu je vsa razburjena povedala, ko sta se slučajno srečala na hodniku — je Vilhar na sumljiv način del časa sam iztikal po njeni sobi. Prišel je pozneje, nego je bilo dogovorjeno, in ni našel gospodičen več doma, ker se je bil bač zakasnul. Ali je bila ta zakasnitev res slučajna ali samo izgovor, da se je mogel nemoteno vtihotapiti v sobo miss Blackove — odločitev o tem prepustim vam, gospod generalni ravnatelj. Vsekako sem si pa štel v dolžnost, da vam toli važnih dejstev ne zamolčim.«

»Moja nečakinja torej še nič ne ve o teh dogodkih?«

Božidar Borke:

Gledališko življenje v Pragi

Praga, sredi septembra.

Prava gledališka sezona se pričena šele oktobra; takrat se vsa gledališča oglašajo s svojimi velikimi »kanoni«, medtem ko sedaj igrajo kakor za ouverturo h glavni sezoni. »Narodnemu divadlu«, ki ima po rangju prvo mesto med praškimi teatri, dajejo pravkar ciklus ljudskih predstav. Ciklus obsega nekatere domače in tuje opere iz tako zvanega železnega repertoarja današnje opere (»Carmen«, »Aida«, »Figaro-va svadba«, »Pikova dama«, »Rigoletto«, »Prodana nevesta«, »Poljub«, »Rusalka« i. dr.) in nekatera večja dramska dela, med njimi znano komedijo bratov Čapkova »Iz življenja žuželke« in Shakespearjev »Sen kresne noči«. Predstave tega cikla so ob znanih cenah in so večidel dobro obiskane. Ogledal sem si n. pr. Smetanovo »Hubičko«. Pri nas je Narodni divadlo znano kot terišče modernistične režije. Tudi Pragi starega okusa godrnjajo, češ, da v njihovem najčistitijšem teatru razsajajo režiserji, ki iz jasnega in preprostejšega napravljajo nejasno in zapleteno. »Hubička« (Poljub) tega niti malo ne kaže, dasi je opero zrealiziral Ferdinand Pujman. Pri nas bi se takale inscenacija, kakor jo je pripravil František Kysela, zdelo že kar staromodna in po nekaterih nič kaj originalnih domislekih navna. Orkester je kajpak odličan in te kar opaja s svojim dovršenim podajanjem. Smetanove melodiozne glasbe. V ocharjivem toku melodij izgine n. pr. nič kaj odlični tenor Miloslava Jenika, ki je pel vlogo Lukasa. Je nekaj gnilega v deželni Dansk, in tudi pri Narodnem divadlu ni vse tako, kakor bi moralo biti. Sicer pa postavimo te vtiske z zervom in počakajmo onih večjih »kanonov«.

Ostala gledališča (Stanovsko, Vlnogradsko) igrajo za sedaj same lahke komade, ki jih v velikem mestu prejema manj rigozno kakor n. pr. v Ljubljani. Praška kritika je soglasno odklonila eno izmed novosti, ki je vprav tipična za tako vrsto iz Francije uvaženih dramskih produktov, Macharovo komedijo »Slipka na zdi«, ki jo je uprizorilo stanovsko gledališče (t. j. drama Nar. divadla). Ta komedija naj bi bila satira na splošno moralno tako zvanih »spodobnih meščanov; nastali zapletljaj poteka, da so vsi moralisti na skrivaj taki grešniki kakor oni, katere obsojajo. Star motiv, kaj ne? Takele pobejlene grobove obdelujejo že ljudske burke, kakor so n. pr. »Trije vaški svetniki«. Kako visoko stoji nad podobno komediografsko robo Cankarjeva satira moralističnega hinavstva (Pohujšanje v dolini šentflorjanski), ki jo letos uprizore v Brnu, ki pa bo težko našla pot na deske velemestnih reprezentativnih gledališč. Zdi se, da ima Machard kljub odklonitvi kritike uspeh, in to nasprotje med kritikom, ki bedi nad duhovnimi vrednotami gledališke umetnosti in publiko, ki sredi krute materialne borbe čedalje bolj hlepi po zabavi lahkotnega značaja, je zlasti v velikem mestu vedno akuten kulturni problem. Občinstvo išče v lacivnosti olajšanja tiste čutne napetosti, ki jo velemestno življenje že samo po sebi povečuje in ki se delno sprošča tudi v takihle imaginarnih doživljajih, gledališča pa iščejo v nji — publiko, ki jo skušajo s to prebrisanom omamo spraviti tudi do drugačnih, duhovno višjih spoznav. To je zaprti krog gledališkega problema, in v njem se gledališka uprava in občinstvo igrajo stepto miš. Kdo bo koga premagal? To je bilo vedno vprašanje, a v dobi očitnega propadanja intelektualne kulture in pospešenega proračanja podzavestja v razumsko in čustveno urejenost kulturnega človeka, je to vprašanje še posebno pereče. Panem et circenses! Ta stari klic propadajočega Rima odmeva tudi v današnjem svetu, in ni kjer ga ne občutiš tako živo kakor v velikem mestu, ki je najkarakterističnejša stvaritev sodobne civilizacije.

Teh misli o vedno večjem oddaljevanju valemestne publike, t. j. povprečnega civiliziranega človeka, resničnim duhovnim vrednotam, ne beležim samo v zvezi s trenutnim repertoarjem vodilnih praških gledališč, ki jih sicer odključuje resna kulturna stremiljenja. Govoril sem te dni s praškim gledališkim človekom, čemu nobeno praško gledališče ne uprizori Križevih »Gospode Glembejevih«, ki so imeli pri nas velik uspeh in ki predstavljajo eno najznačilnejših jugoslovenskih dram. Moj znanec me je opozoril na neugodne kritike ob uprizoritvi v Brnu. — Dobro, toda koliko mnogo slabših dram tujega izvora igrajo kljub odklonilnim kritikam?! — Da, a to so lahki komadi, ki ljudi ne utrjujejo. Glembejevi so kakor ura iz psihološke anatomije: avtor nenehoma seclra in opisuje pri tem socialne razmere, ki so preveč regionalne, da bi zanimale občinstvo v drugem okolju. — In »Gospa ministrica?« — Da, ta je uspela: prvič ni v nobenem pogledu

utrudljiva, vedno samo zabava in nasloped: tudi povprečnemu češkemu državljanu je toplo pri srcu, če se kdo ponorčuje iz tako zvane visoke družbe.

Torej pravilo za neke stvarjalce, ki hočejo tudi »izvažati«: Bodite lahki in zabavni, drugi: bodite previdno originalni. Naj zadiži iz dela po vašem svojskem svetu, a samo tako, kakor parlem od distingvirane dame, drugače pa bodite kozmopolitski in rabite vsem umljivo psihološko govorico! Tretjič: skrbite, da dobi vaše delo dobro izvozno marko! O tem, kako so n. pr. češka dramska dela prodirala v inozemstvu, bi lahko pisali na dolgo in široko. Za kulisami je vse, kar nosi videz mednarodnega pomena, kajkrat hudo človeško in samo človeško. A kakšen intelektualne kje v provinci piše članke in eseje o sodobni kulturi in o današnjem duhovnem človeku...

V Pragi imajo gledališče, ki sloni docela na miselnem priznanju povprečne velemestne publike. Njo spremlja z vsoci slabostmi in ne odklanja s sramežljivostjo ali pa z zgraženjem intelektualca njenih muhastih stremiljenj. Vzlic temu pa ina to gledališče, ki goji zgolj komedijo in revijo, tudi svojo filozofijo in estetiko. Mislim »Osvobozené divadlo«, ki je nedvomno najoriginalnejša gledališka stvaritev Prage. V tem teatru, ki je nastal pred tremi leti, ne igrajo klasičnih in sodobnih komedij in niso v skrbih zaradi repertoarne linije, kakor jo kritika drugod zahteva. »Osvobozené divadlo« igra samo svoj repertoar in zastopa čisto svoje poglede na gledališče. Zasedralo se je sredi poti med kabaretom in tradicionalnim gledališčem, sprejelo vase nekatere elemente opere in revije in se nič ne boji clownstva in akrobatskih trikov. Pri njem je vse originalno: besedilo, godba, oprema. »Osvobozené divadlo« si je pridobilo v kratkem času izredno popularnost in njegove predstave so vedno dobro obiskane. Ustanovitelja in glavna stebra tega svojkega teatra sta komika V o s k o v e c in W e r i c h, z njima pa sodelujeta režiser J. Honz in skladatelj Jaroslav Ježek. Ta četvorica je ustvarila nov gledališki tip. Ustvarila? Ne, ga ustvarja, zakaj »Osvobozené divadlo« ne bi bilo sto procentno, sodobno in velemestno, če ne bi priznavalo dveh osnovnih gibal današnjega duha: ideje relativnosti in načela dinamičnosti. Nič ni stalnega, nič definitivnega: vse teče, kakor je dejal že stari Heraklit.

Tudi tu vse teče... Bil sem pri predstavi igre »Svět za mřížemi«, ki so jo uprizorili menda že več kot stokrat zapovrstjo, z majhnim počitniškim presledkom. Ali ni zanimivo videti igre, ki jo igrajo več kot stokrat, zlasti če prideš iz mesta, kjer petnajst predstav pomeni avtorjev triumf? »Svět za mrežami« je značilna kolektivna stvaritev. Voskovec, Werich in Adolf Hoffmeister (slikar in pisatelj in še marsikaj!) so spisal libreto, J. Ježek je pripravil glasbo, Voskovec in Werich sta se obvezala za vedno nove, svežeaktualne kuplete. Jindřich Honz je to glasb. komedijo zrealiziral, Hoffmeister insceniral in napravil osnutke za kostume. O svoji stvaritvi pravijo avtorji med drugim: »Zdelo se nam je zelo dolgočasno, da bi pisali »gledališko« igro iz sodobnega življenja. Z grozo smo mislili na tisto slivo plast prahu, ki pokriva ustaljeni pojem »drame« in ki se odraža na civilnih kostumih igralcev, na dialogu, ki je zajet v prostor med pečjo in klubsko garnituro, kadilno orodje in preiskušeno francoski divan, prav tako kot na tista že presedajoča tri ali štiri dejanja, ki se ločijo z dvema ali tremi zastori in ki se končujejo s prisljelnimi »aktschlussi«. Vzlic temu smo se hkrati zavedali, da je sodobno življenje polno neslutene dramske slikovitosti, ki bi ji Shakespeare nemara dal prednost pred škodskim bejeslovjem ali rimsko zgodovino. Odločili smo se tedaj, ustvariti nekako civilizirano deželno aktualitet, ki bi v nji skušali zgostiti in gledališko preeksponirati sodobno svetovno ozračje in današnji bežni položaj. Nismo postavili na oder živih oseb, marveč žive karikature. Prav tako kakor so antični igralci nosili z večnim uspehom koturne in disproporcionalne maske, so po našem mnenju najboljše gledališki resničnost tisti moderni igralci, ki se ne obotavljajo preobraziti fotografске naravnosti in ki v umetni gledališki luči ustvarjajo umetne figure, katerih resničnost bo tem prepričevalnejša, čim manje bo naturalistična...«

»Svět za mrežami« je parodija sodobnega socialnega in političnega življenja. Na videz se dogaja v Ameriki, dejanje se suče okoli boja za prohibicijo n: zoper njo, vendar nastopajo v nji praški spisarji, ki goré o aktualnih praških in čeških zadevah. Skratka: Ta svet ni resničen v naturalističnem in logičnem smislu, marveč je svet docela gledališkega značaja. Poglavitno načelo je tu igra, pri čemer se bujna

fantazija, polna duhovitih domislekov in tehničnih trikov, izmenjuje z aluzijami na čisto realne in pravkar aktualne dogodke in pojave. Zato takale »muzikalna komedija«, ki se v hipu izpremeni iz burke v opereto in balet, se da v naslednji sceni zopet priključiti na kak skoraj že tradicionalno komediografski prizor, nima vsebinske in običajne pomeni besede. Tekst je na mnogih mestih flotanten, tekoč, se zamenjuje z novimi dovipi in aktualnimi domisleki; tako so pri predstavi, ki sem ji prisostvoval, namigavali na afero z umorjeno žensko v dveh kovčegih, kar je trenutno najbolj zanimivo praško publiko. Kupleti so vedno novi; hvaležno snov daje sedaj Nemčija s Hitlerjem. Priznati je treba, da je »granje izvrstno; že Voskovec in Werich sta vredna pozornosti.

Vzlic vsej kabaretni in ponekod cirkuski nebrzdanosti pa ima takole gledališče v sebi neko spontanost in razgibanost, ki je v ostrem nasprotju s stacionarnim značajem navadnega gledališča. Zraslo je iz psihe povprečnega velemestnega človeka. Zdi se nam, da slišimo parafrazo na Gogolja, ko čitamo v izjavah piscev: »Trdno verujemo, da je smeh v gledališču tehtnejši argument, silnejši protest in zdravjejša osvoboditev, kakor pa trpká grimasa ali temna pretnja.«

Nemško gledališče je otvorilo sezono s »Tannhäuserjem« v režiji Herberta Grafa. Predstava je bila odlična: Georg Széll je temperamenten dirigent, ki vodi svoj orkester bolj z mimiko kakor s taktirko. Tannhäuser Adolfa Fischerja in Elizabeth Hilke Konetzni mi ostaneta v trajnem spominu, obenem z mistično uspravajočo Wagnerjevo glasbo in srednjeveškimi slikami, podanimi z rafinirano tehniko sodobne inscenacije, v krasnem elegantnem gledališču, pred publiko, ki ni mogla in ni hotela zatajiti bogataškega ponosa svoje židovske večine...

Poskusite to noč, pa boste

na videz za 10 let mlajši

1 S konci prstov obeh rok masirajte od sredine brade počasi navzgor do senc.

2 Na isti način nadaljujte s masažo in sicer od nosa do obrvi in senc.

3 Začnite sredi čela in pomikajte konce prstov v krogu navzgor in na stran.

Da dosežete najboljšo učinke ponovite to masažo nekolikokrat in poslužujte se pri tem kreme Tokalon, hrane za kožo, rožnate barve. Ta krema vsebuje »Biocel«, pridobljen iz mladih živali in pripravljen po posebnem receptu dr. Stejskala od dunajske univerze. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža naglo pomlajuje, gube in brazde izginejo, ohlapnele lične mišice pa postanejo sveže in čvrste. Poskusite to novo metodo s kremo Tokalon, hrano za kožo rožnate barve in počakajte na učinke.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Medveda je srečal

Novi breg, 22. septembra

Tomaševa Truda je šla pred dnevi po poti, ki drži iz Grintovca skozi gozd proti Novemu bregu. Pot ji je bila znana in prav nič ni mislila na to, da se po tvoj hosti večkrat sprehajajo popotniki in medvedjih kozojuh, ki niso redka prikazen na Kočevskem.

Na nekem ovinku sta jo zdrnila nenavaden šum in močno momljanje. Misleč, da so tod drvarji, ki si napravljajo kurivo, je nadaljevala pot. Komaj pa je napravila nekaj korakov, je obstala; nekaj metrov od poti je zagledala pod lesnuko velikega kosmatinca in okrog njega dvoje ali troje mladičev. Koliko jih je bilo, ne ve, ker se jih je preveč prestrašila. Samo to ve, da so vsi kosmatinci močno godrnjali. Stara medvedka se je obrnila proti njej in se postavila na zadnje noge. Tudi mladiči so se premaknili in za trenutek počakali. Toda ves ta dogodek ni trajal dolgo. Nenadno se je stara kosmatinka okrenila, se vrgla na vse štiri in glasno brundajoč odkrakala naprej v hosto. Za njo so jo ucvrli tudi mladiči. Tomaševa ni vedela, kam bi jo mahnila: ali naprej ali nazaj. Pa se je ojunčila in nadaljevala pot proti domu.

Nekateri vaščani so kasneje šli gledat tja, kjer je Tomaševa videla medveda, in so prišli do lesnike, ki je pa bila že čisto obrana. Kosmatincem so gotovo dišale drobne hruške, čeprav malo trpke, pa so jih hodil ob dolgočasnih popoldnevih rabutat. Vidi pa se iz tega dogodka, da kosmatinci ljudem niso preveč nevarni.

Iz življenja na deželi

DOBRA PRI CELJU. Glasbeni odsek pomladka RK je priredil 23. t. m. v »Triglavu« koncert, ki je bil zelo lepo obiskan. Mali umetniški pomladkarji so se pod vodstvom šolskega upravitelja Schmidta lepo postavili. Občinstvo je z navdušenim ploskanjem izražalo svoje presenečenje nad dovršenim igranjem. — Po uspelem koncertu se je razvila živahna zabava in so pevci ljubljanske Glasbene Matice zapeli nekaj lepih narodnih pesmi.

PRISTOPAJTE K AEROKLUBU

Više niste

naročili skupine romanov iz »Jutrovec« knjižnice pro znižanim cenah

Naročite, da boste deležni dobrodejne razvedrila!

Srebrne krone staro zlato in srebro kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Hlrska ulica šte. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste — pri gostilni Motina. 70

Babica

Občina Črmošnjice, srez Novo mesto, razpisuje službo babice, zmožne tudi nemščine, ki je lepega vedenja. Nastop 1. novembra 1933. Dopolje je poslati na gornji naslov do 15. oktobra. 10316

Kupujte peči "HELLA"
modernih odličnih oblik. Velik prihranek goriva, nizka cena. Izdelujejo: VOJVODJANSKE LIVARNE D. D. NOVI SAD 10172

INDUSTRIJSKO PODJETJE odlično se razpečavajočih predmetov, ki so potrebni vsakemu človeku, sprejme zaradi razširjenja in pretvorjenja v akc. družbo

DRUŽABNIKA

z vloge 300.000 Din. Kapital je večkratno zasiguran in donša najmanj 50 % (petdeset procentov) čistega dobička. Interesenti naj se obrnejo na Publicitas a. d., Beograd, poštni pretinac 60, pod štif. »Fabrika A. D.« Podjetje se nahaja v centru Beograda. 10325

Barve, firnež, lak

In vse ostalo dobite najugodnejše pri DRAGO FRANZ Ljubljana, Stari trg 11. — Telefon 20—45. Pri večjem odjemu znaten popust. 8857

ZAHVALA

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube naše ljube matere, stare matere, tete in svakinje, gospe

Uršule Volker

gostilničarke in posestnice

Izrekamo tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni prečastiti duhovščini, g. dr. Jenšterlu, Sokolu, vsem plemenitim darovalcem cvetja in vencev ter končno vsem, ki so pokojnico v tako obilnem številu spremlili na njeni zadnji poti. Vsem tem naša najiskrenejša zahvala.

Trbovlje, Chicago, Maribor, dne 25. septembra 1933.

Zalujoči ostali.

10342

Zahvala

Vsem, ki so z nami čustvovali in izrekli ustmena ali pismena sožalja, ko nas je zapustil nenadomestljivi, prisrčno ljubljani in nepozabni soprog, oče, sin, brat itd., gospod

dr. Mario Dobrila

generalni tajnik ljubljanske borze

najlepša zahvala. Globoko in vdano se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, komandantu dravske divizijske oblasti brig. generalu g. Cukavcu in častniškemu zboru, zastop. bana dravske banovine načelniku g. dr. R. Marnu, predsedniku borze g. Dragotinu Hribarju, predsedniku trgovske in obrtne zbornice g. Ivanu Jelčinu, predstavnikom bančnih in denarnih zavodov in vsem ostalim zastopnikom gospodarskih korporacij.

Iskreno zahvalo dolgujemo: Rotary klubu za polnoštevilno udeležbo in za ganljive besede g. Kavčiča ob odprtem grobu, številnim pevcom pod vodstvom pevovodje g. Prelovca za ubrane žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja, sploh vsem, ki so nas tolažili v teh bridkih urah, spremljali blagopokojnega na poslednji poti ali nam kakorkoli lajšali bolelost slovesa. Vsem ponovna iskrena hvala!

10340

Zalujoči ostali.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristožbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Poezija«, »Lokala«, »Stanovalna oddaja«, »Strojne«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živalstvo«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zasluge«, če se z oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluge ali službe, plača vs

Mali oglasi
Za odgovor 3 Din v znakah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.— Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.— Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, ostroma jih je vpslati v pismu obenem z naročilom.

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Francoščino

priljubljen pouk in korekcije v francoščini, diptih in latinščini. Oglasi srednjih let pripravljajo na izpit; da evant. pomatni pouk. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36914-4

Trg. društvo Merkur

namerava preurediti ob zadostnem številu udeležencev večerne učne tečaje ob delavskih urah od 19. do 21. ure za slov. trgovsko korekcijo, strojno in geografijo slovenske in nemške jezike in nemški jezik. Prijave v društveni pisarni od 9. do 12. in razpis ob sobotah, od 15. do 17. ure (Gregorčičeva ul. 27. prišilje. Trgovski dom). 36717-4

Kroj. pomočnice

prijavite se praktičnemu izpopolnjevalnemu večernemu tečaju. Obiskovanje domače in tuje. — starije žene, Gejeva III. 36906-4

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (3)

Pieteršnikov slovar

II del (P-Z) k. p. m. B. nudi na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Pieteršnik«. 36631-8

Vajenci ke

Učenko e hrano in stanovaljem v hiši, sprejme za strojno pletenje M. Ovikol, pietilja, Koborje štev. 56. — 36456-44

V trgovino učit

želim dati fania, starega 15 let, s tremi razredi meškanske šole. — Fani je zdrav in krepak, ter ima veselje do trgovine. Ana Osenk, Rodica pri Domžalah. 36844-44

Trg. vajenca

sprejme špeciálno trgovino v Ljubljani. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36901-44

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Mojšta za bonbone

samostojnega delujočega sprejem. Kuhanje na »Kankelle«. Nastop lahko takoj. — Plevna, tvornica bonbona. Novi Sad. 36734-1

Boljšo gospodinjico

veščo perfektno nemščine. Iščo boljšo pomočnico za vsakodnevno delo. Lahko tudi začetnica. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36843-1

Plačilno natakario

arednjih let, dobre izurjenosti, pošteno in zanesljivo sprejmem. Oglasi se je 36. ali 33. t. m. na naslov, ki ga pove oglašen oddelku »Jutra«. 36843-1

Skladščik in kontonistinja

iščem. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Začetnica«. — Priložite seznam za odgovor. 36871-1

Mlajšega brivskega pomočnika

dobrega delavca sprejme takoj Rudolf Ziegler, Šmartinska 4. 36873-1

Izurjeno pletilo

sprejemem takoj. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36889-1

Nove prigode gospoda Kozamurnika

G. Th. Rotman:

Strokovnjaka

veščega v strojnem izdelovanju, sprejme takoj sprejemno. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Praksa v Švicah ali Avstriji«. 36887-1

Midado dekle

(šiviljo) sprejemem kot sobarico. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Midado dekle«. 36889-1

Natakario

sprejmem v pošteno, s 1000 Din kavarje sprejme takoj Ivanka Šuster, Ljubljana 31, Cernetova 3. 36884-1

Sivilje

debo ro izurjena na Overloco in lastnoloko strojih izdelovanju pletenju — sprejme Henrik F r a n z l, Ljubljana, Privos štev. 17. 36917-39

Prodaj

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Otroška zibelka

pletana, stojnica (die Schuble), otroški gugalni stol s lesen vozček za sedeti, napredni v Kofarjevji ulici št. 137II. 36944-6

Avtomat. tehnično

dobro obranjeno, proročastredne znamke in Nacionalni registrir. blagajno prodaj zaradi opustitve trgovine. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Jako ugodno«. 36737-6

Stekleno steno

4,60 dolgo, prodaj. Hotel Tratinik. 36889-6

Pražilnik za kavo

priljubljen posebej za kakega trgovca na delcih, v zelo dobrem stanju po novi napravi. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36887-6

Pletenje

sprejem na dom. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36877-3

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Bencin - motor

4 Ka, cirkularno te mlatilnico, ugodno prodaj. — Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod značko »Tudi poamešno«. 36832-10

Motor B. S. A.

500 com. O. H. W., in »Ford« limuzina, oba v dobrem stanju napredni avtomobilistični in Grepovrezki cesti 13, Ljubljana. 36896-10

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Gospodinjica

izveščana prodajalka in blagajničarka išče mesta kjerkoli. Gre tudi k boljši in manjši družini. Vajenca je vseh blaginjskih del. Cenjene poudbe prošim na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro: »Vestna in poštena«. 36779-2

K otrokom

iščo mesto 10letno dekle. S Hladin, Sv. Miklavž — Laško. 36848-2

Služkinja

vajenca vseh hišnih del in kake ki ima veselje do otrok. Išče službo. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36897-2

Mlada natakario

želi službo — tudi izvno Ljubljane. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36911-2

Knjigovodja - bilancist

vešč vseh ostalih piarničkih poslov, slov., arhivov., nemškega in italijanskega jezika, z desetletno budo no prakso, išče zaposlitev. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Natačen«. 36886-2

Natakario

iščo službo plačilnega, ali temu kaj primernega. Govori vešč jezikov. Službo lahko nastopi takoj. — Feliks Vavpotič, hotel Beograd, Slov. Bistrica. 36949-2

Laborantka

e 4 razredi meštanske šole in trg. tečajem, vajena tudi izdelovanju del, išče mesto v Ljubljani. Gre tudi v pisarno. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36870-3

Primorka

stara 20 let, ki zna dobro kuhati in šivati ter opravlja vsa hišna dela, išče službo. Gre tudi na gostilno. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Primorka«. 36883-2

Izučena šivilja

iščo službo pri boljši družini kot varuhinja otrok — najraje v Ljubljani. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36918-2

Učiteljica - abiturientka

zmožna slov., serbohrvaščine in nemščine, želi mesto vzgojiteljice. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36904-3

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Brinjevo olje

priljubno, kupim vsako množino. V ponudbi je razveljavljeno ter celo postarano v drogeriji A. Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19. 36351-7

Tračnice

vsake množine kupim 8-12 kg/m. Poudbe na Premogovnik »Belokrajina« — Ormož. 36939-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Hranilne knjižice

kupuje, prodaje, lombardirane posejila najkvalitetnejše pri: Posolni zavod d. d. Zagreb, Praška ulica 67II. Za odgovor prikloniti seznam za 3 Din. 202

Do 300.000 Din posojila

iščem proti bančnim kondicijam za dobro enega leta. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Absolutna varnost«. 36863-16

Hranilne knjižice

kupuje in prodaja M. Jankole komand. družba, Ljubljana, Aleksandrova c. 4/II (palača »Viktoria«); Telef. 3002. 36921-16

300.000 Din

e sodolovanjem, udim ind. podjetja za povečanje obsega. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Stev. 300«. 36853-16

Knjižico

Ljudske posejilnice, v znesku 50.000 Din, kupim ter plačam polno vsoto polg obresti v 10 mesečnih obrokih. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Knjižica«. 36864-16

Hranilno knjižico

Ljubljanske kreditne banke kupim. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »67.000«. 36888-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Parcela

polg kolodvora v Der. M. v Polju prodaj. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36914-20

Gostilno

v Tacnu pod Šmarno goro oddam v najem, eventualno prodaj. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36856-47

Mesnico

na prometnem kraju v znanem v najem e 1. novembra. Ivan Platinic, Novi marof pri Varaždinu. 36848-17

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah iz gospodinjstev, išče čERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Prima kisló zelje

imam v zalogi v sodih od 25. 50 in 100 kg. po najnižjih cenah. L. Oražem Moete. 36344-33

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Mizarji

pozor! Najboljše rezane plošče: bukove, okume in paneli, v velikosti 230x122, 900x122, po najnižjih cenah. Izvornike skladišče v Ljubljani, Duševska cesta 31. 246-15

Kam pa, kam?

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Ako hočete

dobra vino pit, suhi prut dobrih, pod akačo: je treba priti. Ciglič, Mostni trg 11. 36833-18

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Kombiniran stroj

krčno žago, vrtilni stroj in rekalni stroj poceni prodaj. Polovica kupnine ee lahko plača s hranilno knjižico, Mizarstvo »Sava«, Kolodvorska ulica št. 15. 36832-29

Pisalni stroji

v kovčegu, poceni napredni v Dvořakovi ulici 3/1 levo. 36899-29

Sivalni stroji

popravljeni, poceni napredni v Dvořakovi ulici št. 3/1 levo. 36900-29

Sivalni stroj

(malí Singer), nekaj moške obrabe in perila prodaj. — Studentova ulica 3/II. 36912-29

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Dva lokala

e priključniki takoj oddam v sredini mesta, primerna za trgovino, pisarno ali delavnico. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36838-19

Lokal

primeren za vsako obrt, na zelo prometnem kraju oddam. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36873-19

Mlekarna

in slaščičarna s stanovanjem ugodno prodaj. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Milk«. 36909-19

Trgovino

zelo dobo dobo, v sredini mesta, prodaj zaradi prezaplenosti. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod značko »Prodi gotovnik«. 36839-19

Moška modna trgovina

v sredini Ljubljane ugodno prodaj. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod značko »Naložba kapitala«. 36943-19

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Dva visokošola

sprejem na dobo hrano in stanovanje, pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36799-22

Dijaka (inj)

(mlajšesola) v fino oskrbo s vzornim nadzorom sprejme v komfortno stanovanje s kizvirjem skrbna rednina poleg dramskega gledališča. Pomoč pri študiju. Naslov pove oglašen odd. »Jutra«. 36723-22

Dva dijaka (inj)

sprejem s vso oskrbo v strogem centru. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36847-22

Dijaka

sprejemem kot sestavovalca v veliko in zračno sobo blizu postja, z vso oskrbo, po nizki ceni. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36830-22

3 dijake ali gospode

sprejem na stanovanje. — Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36898-22

Stanovanje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Enosob. stanovanje

s kuhinjo in kabinetom v kleti oddam v Hošplovovi ulici 19 stranki brez otrok za oktober ali november. letovam sprejemem postrežnico. 36838-21

Krasno stanovanje

solonno, novorenesansno, s 4 sobami in priključniki, v lepi hiši v centru, z novembrom oddam po zmerjeni ceni, čisti in mirni stalni staniki. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 37395-21

2 stanovanji

komfortni, petosobno in dvosobno, takoj oddam. Naslov pove oglašen oddelku »Jutra«. 36913-21

Stanovanja

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Štirisob. stanovanje

s priključniki, v pritličju ali prvem nadstropju, ozir. 36879-21/a

5 poslov. prostorov

iščo druž. razp. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36879-21/a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (28-a)

Prazno sobo

v bližini glavne pošte išče gospodinjca. — Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Solidna«. 36892-23/a

Sobo

isključno in v vili na Mirni, separirano, išče tehničarka. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Solidna«. 36892-23/a

Prazno sobo

solonno, išče v centru mesta prof. konservatorija K. Jera. 36857-23/a

Opremljeno sobo

e strogo separiranim vhodom e stopnišča, izjem. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra«. 36876-23/a

Separirano sobico

iščem. Poudbe na oglašenem oddelku »Jutra« pod šifro »Tako — sobe«. 36910-23/a

Prazno sobo

zračno, išče gospod za takoj. Poudbe z navodno ceno na oglašenem oddelku »Jutra« pod »Stalen 88«. 36906-23/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sobo

lepo opremljeno, svežo in veliko, čisto, tak opere in Tirilija, e 1 ali 2 poste jama, oddam le boljšim gospodinjcam ali zakonikim mu paru. Telefon in kizvir na razpolgo. Naslov v oglašenem oddelku »Jutra«. 36823-23